

din clipă în clipă. Și apoi, plecările acestea nu rezolvă nimic (nu
~~indoiială~~ ^{gând} că apăsă automat decate ori se gândea la
fugi). Nu riscăm nimic să fugi, înainte de a uita, ^{Dacă ai} ~~să poți~~
fugi fără să iei cu tine stătea resturi care te vor aduce
înapoi; Să poți fugi fără remuscări, de pildă. Să fii un
coiu de Don Juan, putin să-ți pese de ce lași în urma ta,
un ticălos; fără îndoială că orice bărbat care vrea să facă
cva în viața febrile să fie un ticălos. Numai pentru că să nu
existe dramele actora, suferințele celor pe care se întămpo-
să-i iubesti...

Se lipsește aproape de fereastră, cu totuși timpul. Perdelele
le ține depărtate cu amândouă brațele. Stă de fapt acolo în
lumină, oarecum ostil, încercând să-și lege ^{gândurile} de ceva înăscute de a
fi trecut ~~de~~ ^{de singurătate} minutele de libertate. Una se ~~va~~ ^{poate oricând} întoarce ~~din clipă~~
în clipă în odaie. Dacă se îmbracă, va întârzia poate mai mult;
dar nu se duce nicăieri în după amiază aceasta, nu se va îmbrăca.
Își amintește acest amănunt aproape cu tristețe. Și totuși o iubesc.
Fără îndoială că o iubesc; ~~se~~ ^{an} poate tocmai de aceea ~~do~~ ^{an} dori să
fie cât mai departe de ea în ceasul acesta. Dacă m-ar întreba
desdată: „ce vrei Paul?” - n'ar ști ce să-i răspund. Nu ~~pot~~ ^{pot} ~~să~~
~~fiu~~ fără ea, nu ~~pot~~ ^{pot} vreau nici eu ea. Trebuie să rămân
singur, ca să știu ce vreau; chiar dacă ar voi să-mi petrec
restul zilelor numai și numai printre oameni, tot trebuie să
rămân o clipă singur și să hotărâsc ^{asta} ~~asta~~ Cîndat, mie mi
se pare că oamenii fug de fericire, nu o caută. De câte ori
întâlnesc ^{fericirea} ~~fericirea~~ fug de ea sau o ratează, fac orice din ea numai
să ~~se transforme în fericire~~ ^{se transforme în fericire} ~~se transforme în fericire~~. La urma urmelor, puțin mă inte-
nereză fericirea. Mă sufocă acum, asta știu - dar nu știu
de ce. Nu-mi lipsește nimic. Dacă ar găsi un motiv să fie trist...

Întinde mai mult brațele, depărtând perdelele. Strada
e liniștită, luminosă. În grădina de ~~oasis~~ din față nu

Să-l vad pe Dav, sau să nu-l văd?

Simte că e plictisit deodată; gândul acesta,
al întâlnirii ~~cu~~ cu David, ~~îi revine mereu~~
~~în minte, de câte ori e singur. ~~Atunci~~ ~~el~~ ~~scrie~~ (contine)~~
l-a ispășit mereu astăzi, de câte ori
a rămas singur. ~~Le gândite la el~~ ~~Pe lângă~~ ~~la el~~ ~~fructele~~

gândesc de câte ori vrea să-mi mai revădă
la mine. ~~pe mine~~, Parcă îl vedeam amândoi
astăzi. Și totuși, nu pot să-l vad; ^{nu}
David pentru întâia oară când nu pot să-l
dădă la Dav; ~~sa~~ ba nu, a mai
fost odată, de mult, când eram cu
chiar de primăvara magicală.
nu mai știu din ce cauză; ca și acum,
dealtfel, exact ca și acum...

~~pe timpuri~~ ^{limp} dar pe care îl recunoaște ~~gustul~~ ^{gustul} dintr-o altă mișc
 de timpuri. Asta e din sațămone când am cunoscut³ pe
 Una⁴; asta e din luna când dormeam la ea, în st. Ibror;
 vedeă cătreodată un crâncin de cer, ~~prin pasagiul~~ ~~prin care~~
~~treceă pînă~~ și numai de căt simtea timpul din epoca cea mai
 turbulată a dragotei lui cu Una. Toate amănuntele pasiunii acestor
 feroce, toate fazele ei, cu desăvîrșire, cu suferințele și risuri-
 vările (totdeauna egizute finale) - le uitase în bună parte, sau
 zăceau atît de bine ascunse încît numai prezenta Unei, sau
^{veșm} alt șoc, sau cine știe ce atentă aducere aminte, le-ar fi putut
 evoca, dar timpul în care ~~se scurgea~~, se realizase și se conser-
 vase dragostea lor, căpătase ceva inextinguibil - o caloare,
 o muzică, un gust propriu - și putea fi recunoscut oriunde.
 Erau ceanuri din zi când își putea spune perfect: „Acum
 sunt cu Una, în ~~lung~~ ^{sațămone} noastr de miere⁵!“. Și lumina soarelui,
 și zgometul clipei, și odihna suflătorului - toate erau altfel
 în timpul săpăturilor pe atunci.

în timpul recepționării featurii. ^{măsurabile peșani}
Nu ^{un} aduce deloc aminte de ~~ce~~, așa cum privește
pe Una, ~~cu~~ ^{pe} corpă goală; câteva ~~chepene~~ ^{ghiduri},
~~poate în acele puncte~~. ~~Dar dragostea ta te face~~
~~dragostea să fi putut cuprinde în parafraza gustul~~
timpului de atunci, ^{februarie.} Dar gustul acela de cat clipă
cuprinde întreaga istorie a lui și a Unei. S'ar putea
cufunda în prezenta aceea, ar putea-o păstra ca un ritm,
ar putea-o desfășura într-un film magnific - scenă după
scenă, rană după rană - ar putea-o evoca și prelunge.
Dar o lasă să ~~treacă~~ ^{trecă} pe lângă el fără părere de rău. Este
un trecut ^{care} nu-l poate suporta; a fost prea ferit atunci,
prea inconsistent; o iubesc puțin ^{pe Una}, iubesc mai mult iubirea,
pe care o este stas atatia ani, alături de ~~atata~~ ^{alte} femei. Acum

altfel; acum o iubire pe ea, & individualizată, desprinsă dintr-un
prezent, ^{deprinsă de cântăreții oameni} izolată ca într-o casă. În ~~doar~~ fașionarea și chinul
leii. Altfel de iubire dragostă, inutilă și blestemată, ~~și~~ el
găsă, îl oborște, îl silite să moară - și pe ea, și pe el -
succes. Nu mai e drept, a crezut răsunat, străbăt, el
dor mădularilor, și îi putrezesc sângele. S'a desprins prea
mult de iubirea drăgă, s'a contopit prea mult cu Una.
Parcă ar putea... Nu, asta e o simplă imagine, un fel simplu
de a exprima stări mult mai turburi, mai nedrept. Dacă
îmi vorbi odată, așa cum trebuie să-i vorbesc. ~~Este atât~~
~~de desigur, ghicind starea lucrurilor pe care alți oameni~~
~~nu le văd~~ (X) încheiam

Vine tu te va născu / ~~sincer~~
Una scumpă, haide să ~~scriem~~ frumos dragostea noastră;
să-ți spun că te-am iubit, și nu te-am iubit din
ritanțare, dintr-un capriciu, ci pentrucă iubesc cu adevărat
alta femeie, o iubesc tot atât de mult ca și pe tine, dar
altfel Una, altfel. Nu e așa că n'ai să suferi? Dacă
am să-ți văd o singură lacrimă, n'am să pot face nici un
pas spre usă, n'am să te pot lăsa. Una, # Mărite legi.
Știi că a-ți spune se poate, nu trăiesc
pea bine, ~~dar~~ nu se poate să nu mă mite legi. Știi ce minciună
~~agatela stereotipă~~
groasă, e dragostea celorlalți oameni, ce poi groase sunt
mantele lor; s'au revătat să judece lucrurile acestor gingași,
negruți, cu măsurii prea mari, și nu și toate fauzgile, și
mantele, și etapele se contopesc într-o singură mare
cutie cenușie. Mă exprim prost, Una, dar tu știi ce
vreau să spun ...
pe care ~~tu~~ ^{o dămigată} ~~de~~ ^{lucru} ~~putab-~~
decuma întâlnirilor cu Pavel.

[illegible]

De ce n'oi fi eu în stare să exprim ceea ce este
esențial în mine? Alte lucruri, alte stări,
pe care le gândesc numai, și pe care le
înteleg ^{văgălit} din afară - le pot scoate la lumină
precise și subtilizate. Nu știu cine mă
numea un fin psiholog sau ~~nu mă~~ pare să spună
altfel; era cu arie "în orice caz, ceva
subtil. Și totuși, lucrurile astea decisive
rămân în mine. Nici dar un bănuiește. Iar luna,
cât e ea de deșteaptă, și ghicite atâtea
bucătării pe care alți oameni nici nu
le bănuiesc, chiar ea nu vede ce se petrece,
gheață rece, în sufletul meu, sau în detaliile
meu de tânăr.

Dacă n-azi' iubi-o atât, dacă nu vei-ar
fi teamă că nu are să mă înțeleagă,
i-azi vorbi. O mână pe umăr, ^{cu} caldă
prinzându-i mână ei, privind-o în ochi, cald,
senin, prietenesc.

Carnea o ^{simte} ~~stăte~~ mai elastică, ^{atunci} mai fragedă; ar fi mângâiată, adunând în pumni bucuria aceluia inimitabilă a pulsurilor tinerești, gustând până la ameteală din scuzătoare ~~aceluia~~ ^{regăsită atunci} stranie a prezentei timpului; ~~constata~~ ^{constata} că are un timp, al ei, viu și tânăr, mînit de vigoarea amantului, oboit de el, însemnat de duc. Aproape ~~ta~~ ^{el} uită pe Pavel, în minutele acestea de dar confort, de plăcută intrare a pielii. El vede cum se năruie posomorât, și timpul lui de urias și blond, fata ~~aceluia~~ ^{apropo} pătrată, virilă și nostalgică în același timp (poate nimeni nu cunoaște mai bine ea la profunzimea ochilor negri, cari ascund atâtea și ~~se~~ ^{priveste} altfel după fiecare frază spusă, ca și cum ar urmări cuvintele prin spațiu, sau, cine știe, farcă ar vedea ideile cum se depărtează, cum se întorc, ^{și se micșorează} ^{vorbește} ~~propunerea~~ ^{toate} ^{fetele} ^{cultivate} ~~acelui~~ ~~tânăr~~ care nu rămâne niciodată același la cunoaștere, la iubire (profilul lui puțin mongol, ~~luminat de fruntea lăta, ergolicoasă~~ ^{luminat de fruntea lăta, ergolicoasă} ~~facându-l să pară un bărbat~~ ^{facându-l să pară un bărbat} ~~care are alt timp~~ ^{care are alt timp} ~~de fi fantezmat~~ ^{calorită} ~~și~~ ² - dar acum toate rămân alături de ea, într-un spațiu pe care el poate ignora oricând (dacă răscheie o clipă ochii, îl uită, se departe, se flect!).

Și mai bine așa, să vorbești prostii când te năruie. Să spui o vorbă de bază, o mângâiere de treacăt, și apoi un gest care să ne amuze pe amândoi - e mult mai bine așa.

- ~~La~~ nu mă rugați la năruire, Una! (Poate

și ridicul să spun. Dacă ar fi altă întrebare: „Te întorci târziu?” Abund. Mai bine: „Hai să stăm de vorbă serios, noi amândoi, să ne înțelegem Una!” E abund și așa.)

~~Teama~~ năde fără zgornot, cu ~~fata~~ ^{obrazul} ~~pitite~~ într-o oglindă
cu ficer. ^{Se repetă} ~~La sala baletului~~ Paul al meu. Are ceva
vulgar ca el, cateodată cel puțin; ceva de amant de
după, ^{un fel de a bagateliza} ~~dar~~ lucrurile ale lui sacu, dar o
bagatelă care nu-l prinde.

- Ce stranie e iubirea noastră, Una! [Și, ca întot-
deauna, îi e scârbo de mediocritatea vorbelor pe care le spune.
Altceva, altceva: Una ~~de~~ scumpă, tu nu știi ceva numai nătănit
și numai nătănit, ceva nou între noi? Așa e iubirea, spune?
Trebuie să lămurim amândoi a se nătăni cu noi, Una. Numai
tu mă poți ajuta aici. Pare că mi putnește ceva după ce plec
de la tine. Te iubesc mult, fără îndoială că dragostea aceasta
măta a mea mă tulbură. Nu se poate s'o lăsăm așa,
s'o astupăm cu cenuză. De ce te negel, dacă te iubesc?
De ce n'au curajul să-ți spun că te negel? Discreta de
suferința ta, Una, și deaceia trebuie decompunerea. N'ar
trebui să mă emoționeze suferința ta...

~~De la sămănă totdeauna~~
- ~~De la sămănă totdeauna~~ ^{frumusea} ~~iubirea~~ noastră, Paul,
nu e așa?

- ~~De la sămănă totdeauna~~ Meren.

Paula. Merg amândoi spre ușă.

- Și să va fi mai frumoasă, Una, mă voi sili
să fac din tine...

Parcă se vede ^{înălțat} un soch, brădat ritmic spre multime, și
discursul lui: tam-tam - tam - ta - ta - ta - tam - tam...

- Nu mă sârmă?

De ce m-a nărbat? Puteam pleci fără s'o sârmă? Nu-mi face nici o
plăcere, știu asta; nu sârmă parcă s'ar atinge două obzăruri curate
și umede, atâtea tot. Dar a m-am obișnuit s'o sârmă la plecare,

- Mă iubești mult, nu e așa, Paul? Și are să crească în marea iubire noastră, va fi și mai frumoasă, ~~dește~~ așa cum nu o cunoaște cîntăci oamenii.

Paula. Merg amândoi spre ușa. Trebuie să spun și eu ceva, trebuie; ~~zămbet~~ zămbetul nu e totul. Ceva scut, sincer; dar cum să fii sincer, ~~cum pot~~ cum poate exista un asemenea lucru, sinceritatea?

- Dacă am putea să facem din iubire, dacă ai putea face din tine, așa cum m-ai fi...

Paula:

Hotărât, sunt incapabil să spun trei cuvinte ca lumea. Nu mai iubesc, sau am ajuns prea lucid? Dealtfel, eu care n-am fost niciodată în stare să fac o declarație de dragoste; am spus da, n-am spus nu, 'stat. Dar, oricum, e peribil, e peribil să te paralizese femeile sunt...

Nu mai să nu?

Vezi pagina 8!
L.A.

12 9
încet, ca să nu-i iau rongo-ul, fără nici o plăcere, fără nici o surpriză, așa cum te silești să bei patorul de apă până la fund după ce ai' năghitit dulceață; o operație neutră, fără riscuri.

Zămbesc și se pleacă mult spre ea, o strălucă în brațe cu grijă, căci patăria este piersă ușor, spre seafă. Calactă sărută mai furiante; are gura mai ^{grosă} or
dintă nici se lipse de buze, de gingii. Și un parfum mai înuan,
mai aproape de sex. În clipa când o strânge - vede fața
răsturnată a celeilalte, și atunci o furie stupidă, năghită
il copriind cartia femeiei de aici, pe care o iubete prea
mult ca să se poată despărți, și o iubete totuși prea
putin ca să nu caute ^{mereu} ~~în ea~~ ^{legi} ~~mult~~ prezente
celeilalte, trupul ei, gura ei, ^{nevinovăția ei} ~~stupiditatea ei~~ ^{stupidă} mai ales.
Se câte or să se gândească la Ghigi Galatini de Una și o mână pe Una.
Poate pentrunea e descurtat prea mult de el, de lăzitate ^{atunci}
care îl împiedică să aducă totul la lumină; și se infurie
contra femeiei care l-a înșelut într-o viață streină lui, cu
multă frică, și umbră, și minciuni multe. Dacă n'ar fi fost
a așa cum este - ar fi avut curajul să părăsească curd
snean; nu ar fi fi termet, ar fi fost liber. Dar acum s'a
codelat după instructele mele, s'a transformat prea
mult într'un cuib al meu; și sexul și ~~cu~~ inteligența, și
ăldura ei sunt acum prea mult, ale mele, adică așa
cum ^{au voit} ~~le~~ eu, așa cum mi se potrivește numai mie.
Dacă n'ar exista Ghigi. Dacă ar avea curajul să mă des-
ținuă uveia din ele. 24 Poate atunci nu voi rămâne eu
Una, cu ^{femeie} ~~cu~~ ¹⁴ ~~car~~ ^{tiparul suferinței n' Trupului meu,}
sau alege întăinglarea. Nici un om nu decide în dragoste.
Numai întăinglarea alege, ea ^{adună} și despărți - mai ales
în iubire, și aceasta e magic, e înuan, ^{mai ales} în iubire.
când întăinglarea decide

Cum secret.

16

orbi refuziat, fără să-și dea seama că minte. Nu se simțea deloc
bine. De patru ani de când terminase Universitatea, era ^{în} ~~în~~ ^{un} ~~un~~ ^{mare} ~~mare~~ ^{de} ~~de~~ ^{chiruit} ~~chiruit
cele mai sălbatice ambiții. ~~Și totuși~~ ^{dar} nu înțelesese niciodată ce vrea,
nu izbutise să se lămurească ce ar vrea să facă; de fapt, nici nu
se gândea asupra lucrurilor acestea. Știa că trebuia să
facă ceva remai-făcut, să înfrumusețească ceva care îl
aștepta de sute de ani și pe el, să se nască și să-l
cucerască ^{arate lumii.} ~~și să-l înfrumusețească~~. Nu înțelegea nimic alt.
~~Nu-l putea să se mânia decât ori~~ ~~cu~~ ~~intrat în~~ ~~fată~~, de
trebuia să se gândească la lucrurile acestea altfel decât la un
~~ce ar fi cu silit să răspundă chinu fată de sine se are de~~
gest grandios. Într-unărită tatălui i se păreau insultătoare.
Gând să facă.~~

- Marcă-ta iar n'a dormit azi noapte

Stiu, stiu, cum se gândește în intinerece - la datorii, la mine, la
fete. Poate ar fi trebuit.... Dar toate astea sunt prostii sentimentu-
tale. Nu moare nimeni fără urino. Eu sufăr, și eu am să
mor ca un câine făcând ce vreau să fac. Stata: eu singur.
Dacă nu m-ar iubi nimeni pe lume, dacă aș fi singur, un orfan,
singur....

- ... realalta mare si-a luat lumea in cap. Vrei

or the, spend David?...

Se apropie de mine. Și acum trebuie să-i răspund. Trebuie să spun
era. Haide, nu gest de suraz, o vorbă tare, ~~tare~~^{aspră}, să-l clatine.
Tui ~~as~~ năfund mâinile în urechi, închid ochii, și alerg pe
scări pînă jos în strada. Să nu mai văd pe nimeni la cămii de suferință
me doare. Asta e: suferința lor mîntă, blîndă, resemnată.
Parcă m-ar îndemna să-mi schimb viața sau, cînd stie, să mă
însor, să le aduc bani. Feciorul lor licăiește. Doamne, Doamne,
ce lag sunt.

— ... și-atunci ne-am făcut propriu pe leafă. O pauză

o sută de licențe. E profesor, va fi profesor universitar, va
ajunge ministru. Cui e asta? Asta e băiatul maiorului
Dragu, are să ajungă ministru. Aa, felicitările mele de
maior, că ră trăsese, la mai mare. Ce să-ți faci, e băiatul
mare. Noi l-am crescut, eu și cu măică-so. Oamenii nerăbdători,
dău'te o pănă de maior l-am ținut la Universitate.
Și ~~de cunoscut~~ ^{de cunoscut} patru limbi, și scrie ~~poemuri și cântece~~ ^{cărți de știință}
și și câte se mândrește...

- Mă interesează aici politica nici catedra, asta
l-am spus-o. Dacă am să ajung vreodată mă am în
țara mea, bine; dacă nu, co-ur pas-o?...
În privi fiul aproape fără să-l țină. Oricât ar fi
fost de obșnuit cu ~~un băiețel~~ ^{un băiețel} lui David, nepăsarea ^{aceasta} ~~noastră~~
zeflemitoare nu o mai putea ține. Și bate joc de ~~noi~~
de par ar să neburlesc. Are o sfârșecă rău, ca
Univers. Muncă prea mult, scrie și atâtea prețuri, și
arde creier. Heburste. Și nici o femeie; băiatul ăsta
a rămas cu răzavul' din liceu, să fie ^{dăia} ~~de~~ ^{deburste}...
- Dar biata măică-ta, dar fetele! Eu

eu ca măicușă...
Să fugă, să emigreze, într-o țară unde nimeni nu-l va sili
să câștige bani ^{nici} să-și ia o slujbă ^{onorabilă}. Dacă ar avea
cunaj o sfârșecă, cu un singur gest o sfârșecă fugind.
Mizeria cea mai cumplită ar' murea-o, dar să fie în-
gus. Să mă chinuie, să mă umilească, să mă ucidă - dar
să știu că numai eu sufer, că mama nu suferă, nici
fetele, nici bătrânul... ^{dar} să fac nimic. În fiecare zi delu
cepat.

- și familia noastră. Măchiată de trei ori a venit
să te boze în Minister.

Și face bine filmul acesta mental, scenele acestea de
tragoste și de generozitate, pe care și le închipuie tot
mai nevrozizate, tot mai violente, ca să-și astâmpere
setea lui de caritate, de dărmicie. Și simte suflul
mexican, se știe egoist, gândindu-se totdeauna numai
la el, la libertatea lui, la viața lui interioară,
la cântile pe care le va scrie. De câte ori se închipuie
făcând bine, ~~parcă~~ se tuseșinează; parcă se simte mai bun, atunci.

- Ți se răcoște cafeaua...

- ~~Mulțumesc~~ / mulțumesc... / ~~nu ți spun nimic.~~

~~David soarele grăbit; nu ți spun nimic.~~
~~David soarele grăbit; nu ți spun nimic.~~
~~David soarele grăbit; nu ți spun nimic.~~
Mă David, ~~eu știu că tu mă crezi oștău~~
poart pe mine, și atâta tot... Dar am și eu experiență; ce știi tu
din cânti, eu am suferit din viață, din Viață, Viață.
Discursul se oprește brusc; ar vrea o țigară. Într-unde mână
câtre tabacheră fiului, deschisă, pe birou. David și aprinde
chibritul cu exagerată promptitudine (Măi bine să se termine
repede toate acestea. Și am de scris...). Măi mulțumesc;
~~na~~ mulțumit micșonată fiului. ~~Da~~ Dacă iar vorbi - și
trebuie să vorbească acum - va începe altfel: „Mă băiete, de
mult voiam să-ți spun că nu sunt nici atât de prost nici
atât de nașol pe cât mă crezi. La Mărășesti...” Adică mai bine
nu. Poate n'are să o înțeleagă el. Când va fi mai mare, un
bărbat, atunci are să mă înțeleagă singur. „Mă băiete, am înțeles
și eu că viața...” Dar cum poate vorbi, cum să spună toate
lucrurile acestea aflate în cinspețea lui în urmă, în
tranzee, în fapte lui de care vorbeau întreaga Moldovă?
(„Snoul dela cota 307, fabuloasa aventură a căpitanului Drăguș
Singer, cu două mitraliere, apărând punct strategic deasupra râului
& Snoul...”). Cât de scarbădă i s'a părut viața la întoarcere în

București; parcă nu mai eră la locul lui. Nitaseră toți frontul, ^{dar} el păstră acele cinci luni ~~aceluia~~, se refugia în fiecare seară în nebunia deatunci (când a explodat obuzul în capacul lungă care se adăpostise Petreșu; și doar lui Petreșu n' fusese frică dela începutul atacului, și răseda galben: „mă Dragule, ferște-te mă că ai doi copii...”, eu cel puțin sunt de capul meu pe lume...”). Și l-a văzut retezat, capul ~~scutit~~ ^{mai mare} ^{parcă l-ar vorbit} tatăl ca de secure și privindu-l de sus, cu ochii ^{deschiși}; „ce fusese asta mă Dragule?”. Nu, nu, există și altceva pe lume decât soldați și femei. Poate destinul. Mă Davide tată, tu care ai cîntat atâtea cânteci, ai vrea odată să-mi spui de ce trăim noi, de ce unii oameni mor și alții trăiesc?... Ba nu, întrebarea asta n'are rost; altceva vrea să-l întrebe, despre viață, despre suflet, moarte. Dar nimeni nu bănuiește întrebările acestea în mintea maiorului. Și e și rușine să le ^{mărturisească} ~~spună~~. Cum a dat Dumnezeu, așa spun ^{unii} ~~unii~~. Dar ^{alții} ~~unii~~ spun că nu există Dumnezeu, că popii sunt niște exorcizi. Cum îi e dat omului să trăiască! Cine i-a dat? Dumnezeu, ... dar aici se încearcă lucrurile. Unii spun că nu există Dumnezeu. David poate ar ^{izbuti} ~~putea~~ să mă lămurească. Să-l întrebe odată serios. Acum câțiva ani, când deabia intrase în Facultate și studiasă filozofia, l-a întrebat despre Dumnezeu; dar David n'a bătuț joc de el atunci; i-a dorit să-și dea seama că există, apoi i-a dorit că nu există. Când a avut dreptate? Teoriile astea filozofice nu le rezolvă. Dar moartea a văzut o ~~parte~~ de față, și i-au murit mulți prieteni pe ~~pe~~ brațe. Cum de au uitat cîtă de moarte, cum de au uitat frontul?... Fără nici un rost, ca o ademenită porară i s'a făcut la întoarcere faimă. Să muncești o viață, să te așezi în zori mizerabilei luni pe ai, să cari din zi în zi în noaptea: n' poate să te deghete o casă, femeia ta, copii tăi. Și să nu poți deghide sufletul nimănui. Să nu poți pentru

singurul motiv că ~~nu~~ lucrurile acestea nu pot fi spuse. Nu au
nici un rost, par stupide, nici nu pot fi măcar exprimate ca
lumea. Să te întrebi de ce mor oamenii, iar alții trăiesc, alături
de ei, uitându-i. Mortii cu morții, vii cu vii. Sunt curioși pe
care nu le poate înțelege. Dar nici nu poate întrebi pe altcineva.
Poate David, fiul lui, David al lor. Cum îl privea crescând,
și eu ce bucurie ^{atunci} renunțat la tutun, la țigara de la prânz, la
club - numai să ^{poată} ține fiul în liceu, să-l trimeată rar
la moșia lui ^{Amiez} ~~Pavel~~ cu haine noi și bani de buzunar. Dar
asta n'ar fi nescuturat prea mult; toți părinții fac de fel;
știu și de ce or fi ^{asta} trebuit să facă; așa li-o fi urzit
lor, așa sunt ei. Dar de David îl ^{apropie} ~~ajunge~~ altora; speranța
că într-o zi îi va putea vorbi ca unui prieten, ca unui
camarad mai mic; și va afla de la el ~~ce~~ ce n'a putut
înțelege singur, va vorbi cu el ce nu mai poate vorbi
de atâția ani cu măicuța sa.

"David băiete, așa are să-i spună atunci; David băiete,
Davide, fiule. Ascultă-mă, răspunde-mi; cum de se întâmplă
asta și asta, cum de e făcută astfel lumea, ^{și} de ce mor
unii oameni loviți în epoci ("ce fuse asta mă Dragule?
asta e moartea, mă? ^{dar} de ce eu și nu celalt? ^{pe timp,} te-o fi apăsând
și eu ca ai copii, mă căpitan Dragu! păzește-te mă, zvrălește
mă la pământ... Unde o fi timpul meu, Dragule?! de ce
mor oamenii, mă?...). Și mai spune-mi Davide, uită-te
bine în ochii mei și răspunde-mi: tu te simți singur, așa ca mine?
și nu ți-e sufletul obosit câteodată, ~~și~~ numai câteodată,
de o ^{moarte} ~~singurătate~~ nerutată? Cui să spui eu toate acestea,
mă băiete?..."

Dar David - în toate acele ceasuri când ^{venea} ~~stătea~~ în odaia
lui cu gândul să ^{li} se apropie sufletele - rămânea urzuc și

strein, cu pumnii răsfrânși în Tâmpale, cu ochii pe cartea divină.
 Așa s'a purtat ~~de~~ aici nelegi'. „Sui treabă acum? „Lasă-mă
 te rog, tata”. „Uff!” (Partea trântită cu desigur, cu furie
 obosită - parcă ar fi fost o palmă, lui, mamei lui Dragu. S'ar
 atunci, deabia păstrându-și ~~flacă~~ liniștea. Cum s'ar fi ridicat
 în picioare și l'ar fi prins de mijloc, și l'ar fi mormotat cu
 centironul dragostei părintească... Să-mi faci mine asta,
 neruginatule, tatăl tău, care te-am crescut!... Mă Davide,
 băiețule, ce ~~se~~ pede ne uți tu mă; dar când vom muri?
 dar când ne-oi îngropa? uici o floare pe monument, mă,
 praful și pulbere, nici de ziua numelui meu n'ai să-ți amîn-
 testă....).

Și de câte ori nu-și are discursul gata în cap, nu
 discurs niciodată același, pe care și-l va ține odată lui
 David, solemn sau intim, cald sau aspru, după cum se va
 întâmpla atunci apropierea sufletelor lor. Tot ce a adunat și tot
 ce n'a înțeles, și va spune atunci. Și altele, multe, dar
 mai ales asta: „Că eu cunosc viața mea, o cunosc
 dar n'am nteles-o. N'am nteles nimic, mă Davide. Tu
 o ntelegi mai bine, care ai s'o poți ntelege mai bine?... ”

Adecea David îl intristă și îl umilea prin neapă-
 sare lui față de ~~situația~~ ^{găsirea rangurilor unei după alte} viață. Înaintarea, ^{un îndemnul} - aceasta
 îi rămasese ca o poruncă: că nu se mai poate dismuta, ^{car} nu mai
 poate fi pus la îndoială. Dacă viața ^{are} vreun rost, apoi acesta
 nu ^{poate} ~~poate~~ fi decât ridicarea, măriria obținute, numele ^{drăguț} ~~poate~~
 în renume. David Dragu, să nădădă oamenilor pălăriile din cap
 arzind numele ăsta. Să spună toți: uite, îl vezi pe ăsta? E
 băiatul ~~de~~ mamei lui, cel de-a fost o vreme erou... O vreme
 numai; toate nenorocirile au venit de aici, că a rămas erou
 prea puțin ^{timp} și apoi au mersat centalți să-l întoarcă de unde
 a plecat, să-l ~~întrege~~ ^{incarcereze} iarăși într'un regiment. Să fi putut

rămâne toată viața pe front, să i se fi dat și mai departe privilegiul să ajungă erou. Cu ce drept ~~se~~ ^{se} lasă să împrumute montile și nebrumia, să simtă în ~~noaptea~~ ^{el} atâtea clamuri și atâtea puteri - și apoi îl retrage deodată, îl împiedecă să-și mai primească viața, îi interzice să mai ucidă? Ce gzen, dacă s'a format odată războiul și s'a dat ordin de sus să-și schimbe oamenii, ^{sufletul} să ~~se~~ omoare ~~unul~~ și să ajungă eroi - cum de se mai ~~pot~~ ^{pot} întoarce toate lucrurile așa cum au fost la început, cum de mai poate exista pacea?

Și totuși pacea există, eroii sunt dezarmați, n' altele, altele, ^{multe} numai ~~rocky~~ ^{rocky} nădăjdute acolo pe front s'au ~~scut~~ ^{scut} împlinit. Toate acestea sunt atât de ~~puterice~~ ^{puterice}. Nu există decât un singur lucru sigur: că omul trebuie să înainteze, să cucerească poziție după poziție, să se impună în fața celorlalți oameni - să-și scilească să-și scată pălăriile când trece prin fața lor, să facă front de drepti. Se află odată pe stradă când trecea Nicolae Iorga, și ~~pe strada~~ ^{dintr-un camionet} (un ~~grup~~ ^{grup} de certosi au strigat: "Trăiască marele nostru istoric și apostol al neamului!" A avut atunci revelația unui sens al existenței - nu pentru el, nu se mai gădăia de mult la el, ci pentru David. Să ajungi o glorie a țării, un nume - să faci din numele familiei o mândrie a neamului. O țară întreagă să tresară la numele de David Dragu, fiul marelui erou, măcelul Ioan Dragu....

Dar tinerii aceștia la leșele slage; nu mai au curajul să ceară, să rupă din dreapta și din stânga, să-și mulgă singuri dreptatea, onorurile, ~~și~~ ^{au cap} averea. Au alte idei ~~gănușe~~ ^{gănușe} nu le mai place lupta, nu mai au ambiție. David nu reșterea viciodată că e corector de noapte, deși are două licențe și scrie atât de bine. Mă băiatule, sărăcia e o rușine, e o boală rușinoasă. Numai prostului i se iartă să fie sărac. Omul este destept și cinstit, dacă rămâne și sărac, să știi că suferă de o boală axensă: e impotent, măi David.

~~Tată~~. O fi el destept și iscusit, o fi el cinstit și curat la suflet - dar să știi că îi lipsește bărbăția. Omul ăla e mai mult o muiere. E datorice de bărbat să ajungi bogat rămânând cinstit. Numai prostii cred că bogăția se câștigă muiădecat prin ticăloșie, prin fraudă și furtisăguri. Nu, David, bogăția e dată de la Dumnezeu, e o poruncă - asemenea celeilalte porunci a bărbatului, onorurile....

Își sting amândoi țigările în acciași scrumieră.

- Cât o fi ceasul? întreabă David, deschizând mapa pentru scris, oarecum ostil,

- Patru jumătate....

Tatăl i-a răspuns prompt, bucuros că poate rupe tăcerea cu un mic serviciu. Dar de vorbit nu-i mai pot vorbi acum. Are de scris; și la noapte iar pleacă la tipografie, bietul băiat.

Se ridică de pe scaun și ~~ia~~ ^{ia} ~~ca~~ tava cu cestule de cafea goale. Scutură scrumiera de gună sobei, deschide o jumătate de fereastră - și poruncește cu tava într-o mână, puțin schiopătând din cauza jumghinului reumatic, puțin aplecat din umeri.

Rămăs singur, David se rezeși la ușă și o deschise cu cheia. Iurfăruit, se vedem se mai putem face acum, în trei ceasuri. Dacă nu scriu articolul până dimineață, iar rămân fără țigări și fără leu în buzunar. Hârtia albă din fată, șterguri de coală tăiate corect, nu-l cumbria deloc. Despre ce să scriu? De câțiva timp nu-l mai ispitesc ~~de~~ scrisul, ~~ef~~ cele câteva pagini umplute de zor, cu fraze la rătămplare, cu argument cotidian. Sunt ~~lume de la~~ ^{concentrat} Plămăște o carte, compusă pe eudelete, în care va ~~apare~~ ^{concentrat} tot ce a adunat în note de atâția ani; despre aventurile chepturi ale omului. Numai lui Pavel Anicet a rudăznit să-i citească pagini ~~despre~~ din cartea asta, care poate nu va apare niciodată,

căci nimeni nu se va numeta s'o publice, iar ~~ambitiile~~ lui
sunt ~~pe se amale~~ ca să-l ~~cade~~ să ajungă în ~~antena~~.
De când a murit inginerul Anicet, speranțele lui s'au
~~îngustit~~. Poate numai omul acela, bogat cum era pe atunci,
ar fi fost ~~în stare~~ să-i tipărească volumul. Și făgăduise odată
că îl va trimite în străinătate, împreună cu Pavel. Dar
Pavel este acum tot atât de sărac ca și el, și pe se-
cretarul le ~~și~~... ~~ca să~~ câteva mii de lei pe lună....

Se apucă de scris cu un oftăt. Sunt atâtea lucruri de
spus, și gândul lui atât de departat și articolul trebuie
scris atât de repede. Două sute de lei, atât îi va da, ~~se-
nătate~~ ~~de~~ ~~scrie~~, poate el îi mai mult de la ~~scrie~~, ~~scrie~~.
Totul spune mereu că n'are ambiție. Foarte adevărat; de ce ex-
pucă? Ce să ajungă? Dacă ar putea avea mai multa liniște,
dacă ar sta undeva fără drăgăși, fără compătuniri în jurul
său, să-și scrie cartea...

Pagina se scrie greu; gândul îi fuge mereu, ~~la altă~~
și trebuie să-și aprindă o altă țigară ca să mai adauge câteva
rânduri. Și aminteste de scrisoarea lui Marin. O carte
agitată pe birou și o cântărește în cuțări. Ce inspirație la omul
asta, ce grație; și totuși odată lui-a spus: vivre non est
necesă, amare necesă est. Toți iubesc.... Îl coprinde o amară
bucurie că a scăpat până acum de farmecul acestă inutil
de combustie aște sălbatică în care au căzut toți prietenii.
Poate nici ^{ei} nu iubesc, cine știe...

Se întoarce la scris. A terminat pagina a doua cu
gândul la Marin. Nu recită; adaugă mereu, rând după rând,
asa cum se nimereste. Tot nu mă interesează ^{ce scriu acum} ~~scrie~~; iar
numele meu, ce-și pasă? Mi-a trecut de mult gura gloriei.
Eram furiș atunci dacă mi se publica un articol. Și acum
nu știu cum să scap, să nu mai scriu. Pate alte lucruri
sunt pe lume mazăre de paginile astor care se ~~scriu~~ ^{îngreș} și
cu miile, și atât de inutil.

Numără; este la a treia pagină. Și toarnă apă în palar,
oțcăpă, și iar scrie.

Rămas singur, Anicet se trezește nedată fără nimic de făcut. Să se ducă la David ; nu l-a mai văzut de mult și aproape îi e dor de el ; i-ar place să-l caute în odaia săracă , să bea cafea și să-l asculte vorbind. Omul ăsta are în el o forță și un farmec nemai întâlnit ; poate din cauza virginității. Un adevărat mister , puritatea acestei întârziată a lui Dav. Totuși , nu e mai puțin adevărat că orice îl stimulează , îl înalță vertiginos , oriunde vrea. Omul ăsta nu se oprește niciodată pe loc ; înainteză , suferă , cucerește , rabdă - și spiritul lui nu e niciodată în odihnă. Cât de mult ne pierdem timpul , noi , ăștia care facem dragoste ; ce risipă de energie , câtă imaginație ca să ne putem menține alături de acea femeie. Dav a rezolvat toate problemele acestor inutile ; a rezolvat sau le-a evitat ? ~~Da~~ Poate e tot una. Un adevărat mister virginitatea lui ; omul care vorbește cele mai multe parcării , și scrie cele mai pornografice pamflete.. Un nou profetism , o nouă vulgaritate - cu rădăcinile în fecorie , în ~~coram~~ inocență - asta a avut el să militeze. Dreptul pe care ți-l dă puritatea de a spune tuturor lucrurilor pe nume ; ca un copil , sau ca o fecioară crescută într-o societate ^{fără} ~~naipocizii~~. Măritreb de unde găsește el toată energia ca să negiste vestii din jurul lui. ~~La fel de~~ Are mult noroc , fără nicioială.

Se oprește o clipă din drum și se apropie de o vitrină , să se ~~pot~~ hotărască. La David îl așteaptă abateri lucruri ~~medicinale de a fi luate la seamă~~ și cu el poate încă vorbi. care îl interesează , încă , pe care e dorință să le afle , să le dezbătă ;

Totusi, nu se poate duce la David. O sfială neînteleasă; i se
pare că îl oborește, îl înită chiar. Și el nu cere mereu să
fac^{că}, să mă schimb, să mă apuc serios de lucru. Și apoi,
discuția aceea stupidă... ~~Ca de obicei~~ Amândoi lângă masă;
~~a de obicei~~ vorbește David. Și place să-l asculte, îl măgulește - dar este atât
de departe de adevăr; și nu are curajul să-i spună că se
însală, că el, Pavel, a meritat de neuit să mai fie
băiatul hotărât și destept dinaintea, că trăiește o uită-
plare rusinoasă și e chinat de o etică ~~urâtă~~, pe care
nu izbuteste să o lichideze tocmai pentru că nu înțelege în ce
parte trebuie să apuce și pentru care dragoste să se
hotărască. David vorbește prostii, trebuie să-i spun că se
însală. Totusi, nu are curaj și continuă să-l asculte.

Blat îi mărturisește sincer, aproape cu învidie, cât de
mult îl admiră pentru felul lui bărbătesc de a se purta

~~mult îl admiră pentru felul lui bărbătesc de a se purta cu~~
femeile. Mie mi place ~~felul~~ ciace faci tu; iubști fără să-ți
fese, faci dragoste și bună-zina cucoană; tu nu ești sentimental,
tu ești cel mult un afemeiat și vulgar, căruia îi place posesiv
a cât mai multe femei, pe care le cucerește lesne - căci ești un
băiat frumos și ai curaj de taur, asta o știu ~~toți~~ - dar pe
care tot atât de lesne le părăsești din plăciscă sau
din capriciu. Asta e frumos; ~~astfel de~~ dragoste ~~adulter~~ și eu.
Într-un anumit sens, tu ai desigur dragoste accioasă concupiscentă
pe care o are și Evulian, și pe care, ~~știți~~ spun drept,
apreciez enorm. ~~Evulian crede~~ Singura dragoste perfectă
cea a prostituatelor; ~~și~~ numai ele nu te angajează la
nimic; actual, plăta și să se vedem săptămânal. Dacă așa
faci și tu; vii, cucerești, ~~posezi~~ - și la recdere. Tu nu ai
complicații sentimentale, tu nu suferi năme pasionale. Ciace
~~mi se pare~~ ~~teribil~~ ~~orice~~ în dragoste sunt aderențele, implicațiile, conso-
ciatelor; nu poți să iubești, începi să te atacezi prea mult,
să nu mai poți fără ființa iubită - și de aici drama, depreu-
golada. Din câte cunosc eu, tu ești singurul care iubești
fără complicații, și ~~ce~~ ești bun din fine tu-l păstrezi
pentru sufletul tău...

Faci multe greșeli băiatul ăsta, dar ce spune el este
interesant; nu ~~poate~~ le cunoaște din experiență, dar le
ghicește de un nune. Și de altfel, cunoașterea asta prin
experiență nu se recomandă nimeni. Dar nu s'ar
putea învăța și de la altii? ~~Da~~ N-ar fi putut învăța
eu de la Sandu?... E absurd ce gândesc acum, fiindcă
nimeni nu poate învăța venimul dragostei de la altii.
Dar dacă te poți feri ghiciind, cu atât mai bine. Și
cum așa face David băiatul ăsta și-a economisit bine forțele,
are să ajungă departe...

Anicet nu telege că gândul acesta pe care îl lasă să alerge
în voie nu izbuteste să slujească ^{o amănunțită} ~~sfidare~~ ^{instigare} ~~instigare~~; David îl
crede cu totul altceva decât este. Miuit ^{și} în fața lui
David; și asta o face probabil din lasitate; pe ceilalți
și miuit din dispreț, din comoditate, din nediferență.
Dar David este cu totul altceva, e un contemporan, un

~~faistos~~ prieten. David nu bănuiește drama ~~care~~
care durează de atâtea luni; lupta ^{impotrivă} ~~contra~~ dragostii, ~~care~~
în care e biruit întotdeauna, căci iubște altfel decât s'ar cuveni,
și iubște oșorît, întristat, alergând între cele două femei, fără să
fie satisfăcut, fără să-și găsească odihna și însemnarea. El nu
are curajul să se ^{spune} ~~recunoască~~ ^{tot} lui David, ~~și să se uite~~ ^{arătându-se} așa cum
e. ~~Și nici curajul să alerge între cele două~~

O noapte cumpănată de amenințări, asta o simte prea bine - și
știe că va fi de cumpănat, pentru că a luptat destul să o
redrepteze, ~~fară să izbutescă~~. Dacă al puțin ^{și} iubi pe una
singură din ele; sau dacă ^{și} izbuti să nu mai ^{iubesc} ~~iubesc~~ ^{femeia}, așa cum
am izbutit să nu mai iubesc iubirea. Este un adevărat destin
rute întâmplarea ^{asta} ~~care~~; căci ~~și~~ mărte ^{dragostea} ~~pe~~ ^{femei}, ~~și totuși tot~~

tot atât de mult ca și David, și știute acciapi întunecată ură
a oricărui bărbat față de femeia care și-va robi libertatea,
și îl va face să jăcăluiescă ~~contra lui~~ ~~contra sufletului~~.
Dar întâmplările ^{au fost} ~~sunt~~ mai corâmpitoare decât inteligența și
voința lui. Întâmplarea m-a legat, m-a contopit de două
timpuri; și obșnuința, sau cine știe ce blestem, m-a
făcut să le iubesc sufletele. Nici măcar ~~de~~ capriciul,
nici cel puțin dorința aceea băiețească de aventură,
de experiență gratuită - nu m-a regizat dragostele. Le-am
întâlnit în cale, și am căzut; asta a fost tot, dar
ar fi trebui să vorbesc în rezumat. Numai că, nu se
poate vorbi în rezumat despre dragostele acestea; fiecare
pune o lume cu o istorie aparte, și nicidecum nu se
repetă. Nici un act om nu știe nimic despre dragostea
altuia. Este întotdeauna un act miracol, sau un alt
blestem - și fiecare om este destinat să și-l poarte singur,

[illegible]

Dar nu dragoste. Pentru Dumnezeu, nu dragoste! (De
ce am exclamat? Dacă am să rup așa, n'am să-i pot spune
nimic...) Stă o clipă pe gânduri. Cum izolează dragostea de tot ce
este organic unui om, de toată tinerețea din jurul lui. Poate
el izolează chiar de
viață; se rătăcește atâtea lucruri lângă tine, când iubești,
deși care îți habar nu ai. E aproape anti-socială, dragostea
poate nebunească, pasiunea. Poate Emilia ar dreptate; poate
cel mai bun mijloc ar fi tot prostituția - iar cu femeile celor-
lalte prietenia. Să nu te izolezi, ~~asta~~ ^{asta} e secretul fericirii. Să nu
te izolezi tu doi, să lazi să curgă viața din jurul tău prin
tine, să fii una cu ceilalți oameni. Oh, ce tragic este
să rămâi izolat în dragoste. ^{am} Citit undeva că prin dragoste
nu poți tocmai limita, izolare. Cu mine se rătăcește altfel,
tocmai dinopotrivă; pe mine dragostea mă ~~nu~~ izolează, mă
zidește într'un singur zid, mă ferăște într-o singură fereastră
durerii, o singură agonie.

Unde am rămas?... Încearcă să refacă din nou filmul
cu rătăcirile lui David. De data aceasta, gândul nu-l
mai entuziasmează. Oare o fi acasă la ceasul acesta?
Nu e nici pește; până diseară, are încă timp destul să-ți
spun... Dar n'am să fii în stare să-i spun nimic. Prea l-am
lăsat să creadă despre mine ce i-a dat lui prin cap.
Pentru el sunt Don Juanul cinic; are să-i fie atât
de greu să mă revadă, să înceapă să mă întâlnească. Poate
are să creadă că joc teatru, că vreau "să mă schimb",
așa cum spuneam în liceu. Pentru el sunt Don Juan,
pentru Ghizmi sunt Faust. Povestea se repetă; pentru
fiecare sunt altcineva; n-ii iubesc, Dumnezeuul meu,
cât de mult îi iubesc! (De ce exclam? la urma urmelor
puteam spune foarte bine căsese aveam de spus fără
să exclam...). Să rămân până la moarte așa?...

Întâlnirea cu Vlădescu îl surprinsese fără să-l bucure. Nu-l mai văzuse de mult. A micșorat renunțase, dela începutul verii, să-și revină prietenii. Cu Vlădescu nu fusese, propriu zis, prieten; îl cunoștea de mult, se tutuiau, se vedeau des în același locuri, în atâtea. ~~Într-o zi Vlădescu, după cum se obișnuia, îi intră în~~ soliloquiul cu întrebări precipitate; avea gesturi mari, calde, și vorbea totdeauna ca și cum s'ar fi despărțit, ca și cum ar trebui să spună tot, pe un personaj unde în orice clipă ar fi putut pleca tenul. Vorbea numai el, neobosit, generos, entuziasmat; izbură ca o flacăară.

Vlad ăsta e un băiat extraordinar; păcat că nu face, decât, politică. Îi argea curiozitate: ce mai face? ce mai face? Ar fi vrut să răspundă cîndea dorea de mult să-i spună: că nu face nimic, și se simte totuși fericit că nu face nimic, că trăiește numai; sau, mai elegant, că supraviețuiește, că se simte viu fără să facă totuși ceva. Nu e vinovat?

Dar celălalt nu-l lăsa să răspundă. Începu să vorbească el, întrebându-l dacă a mai întâlnit pe cineva, dacă a mai citit ceva nou, dacă mai scrie.

- Spune-mă, ce-i cu tine? De ce nu mai vii pe la cere? Întreabă toți de tine. Dela Dav am mai aflat ceva...
[Și el îl vede pe Dav, și ăsta și toți ceilalți. De ce nu m-am dus, și eu, astăzi?]

- Știi că Dav scrie o carte? Extraordinari. Epatare.

No-a spus într-o seară ceva...

Omul ăsta simte nevoia să aibă conversație, să stabilească neapărat un concert spiritual, să discute ceva, orice.

- ... foarte rău, dar bănuiesc ce vrea să afirme: necesitatea limitelor pentru liberarea omului, înțelegeri, limite sociale, psihologice, de orice fel. Toate acestea potențiază forțele interioare ale individului, le canalizează, le orientează, înțelegeri, până ce izbură toate în libertate. Eu i-am spus: Dragoș Davide, ideea aceasta de libertate are mai multe sensuri... Însușită, o discuție întreagă... Dar ce făcrai?... Mergi în jos?

vorba de o acostare, ~~da~~ prea eia inocenta și palidă fata,
dar oricum. Doamna: „N' spuse ^{aia}”, B. n'au mâncat
de două zile. Inchipuște-ți, ...

36

- ~~Penibil...~~ ^{Penibil...} Dar să nu-mi comenteze xene,
să nu-mi-o interpreteze, să nu-mi vorbească de suferința
sămenilor, de foamete, de tragediile Bucureștilor; asta nu,
Vlădezuile...
~~nu m'au în caz n'au să pot suporta asta B.~~

- Stai să vezi. A nămas băiatul năghet, ^{piatră, lipit de țid.} Așa
un glas stins, futa, o privire de câine bătat, n' a-bea se ținea
pe picioare. Teodoru a văzut mâna cu băgăru, n' a-ți
inchipui ce feaut, căci nu știa cât să-i dea, n' nu știa
dacă ar B. trebui să-i dea bani sau s'o invite într'un
restaurant (oricum, se tinea să n'o jicnească, stii).

Nici un ban, absolut ^{nici un ban} nici măcar un fol, numai 'hârtia
de o mure, ^{de o mure} Delta Radio, neschimbată. Nu știu ce i-a spus, ^{nu, n'} ~~să-i~~
mai aduce aminte, dar alături era o turmezie n' a
intrat să cumpere o cutie de țigări n' să schimbe mîi,
și inchipuște-ți, dragă, ghinion, năvea să-i schimbe.
„Cumpăr cinci cutii, 5000 cutii”, zise spus el, exasperat.
„Deget domnule, chiar acum am făcut casă, n' am
decat vreo mîi două de lei”. A ieșit omul exasperat n'
i-a spus fetii: „Te rog dă-mi oșteaptă-mă două minute.
Mă duc să schimb, n' am schimbat la unu; ^{și} sau
poate nici nu i-a spus asta, nu știa ce i-o fi spus;
măcar să a luat-o la goană xhată, fără să aibă
curajul să se mai uite napoi. Și inchipuște-ți dragă,
ghinion, în prima cofetărie în care a intrat n'a
găsit să-i schimbe, ^{nu m'au dat} ~~nici~~ la un oltean de pe stradă
de la mîi o băcărie a găsit, n' a pomenit alungând
Tuapor', cu gîndul să-i dea cinci sute de lei,
și sau s'o ducă la un restaurant. Priuse

uraz acum, vezi, se exasperase ghinionul. Dar cu
cântarea, cu alergatul, au trecut vreo cinci minute.
Si când se întoarce, ei, bănușă!.

- Nu. [? exasperant tipul, misterios, teatral.

Mă enervă. Da că ar fi cetel giară cel puțin probabil
că s'a scris că, Teodora nu e din oarecine ?.

- Lume adunată, vândută, ^{se case} un doctor prin mulțime,
ca în film. Tata muncă să treacă drumul după
el, și cum e la capătul porțelilor, s'a năpustit în
unghionul străzi tocmai când venea o mașină; și a
călcăt'o; ~~asta~~ n'a murit imediat, dar i se fracturase
baza craniului. Telefoane, salvare. Bietul Teodora
iți măchură, încremenire acolo, cu barbi schimbate
în buzunar, cu plămurele în caps. Hii, când mi-a
povestit toate astea mă emoționează, mi se simțeau
ochii umzi, și eu doar nu sunt un sentimental, tu
mi ești cum. Dar drama asta, mă, ghinionul asta blest-
-uit: Ia măchură. ți să fi avut doi trei poli în
buzunar, în loc de o băntușă de o mie? Nu fi trântit
și fata, ar fi scăpat și el de nebunie. Dacă a arătat
aproape un atac, umblă să se spânzure prin oraș; ai
lui nu șiau ce să mai facă; dar tot nu credeau
că se va sinucide; credeau că e un singur psc. Numai
când, omul asta întotdeauna mi-a dat de bănușă,
avea o filozofie deprimantă, disperată - și când
a dat de o experiență hotărâtoare, tragică, n'a
mai regitat. Nu e așă ?

- ~~Spăta~~... (Totuși, mi se pare mie sau Teodora
se logodise cu adevarat?)

- Când a aflat dela spital că fata murise,
a înghețat două părți de nobilitate. Norocul lui că a început

De ce mi se pare acum enervant, sentimental și banal...

- Dar știu că mă intersezi ?! Vasăzică pentru tine
nu poate exista o problemă de conștiință care să
intervină în actul vieții, să modifice însăși viața,
derutând-o, oprind-o ?

- Nu, nu dragă Vlad (bo ce vrei ~~după~~^{amplu} asta să-
tute legă cu orice chip spuselo melle) Poate nu creștea
să fie rătăcit, clasificat într-o "filozofie a vieții"
(sunt prea ni' singure vorbe în vânt.)

- Explica-te atunci. Căci, ori susții că viața
nu poate fi modificată de o problemă de conștiință,
ori susții....

Si totusi nu sustin nimic. In clipa asta, n'au pofta de
nici o intelegere, de nici o generalizare. Nu ma intereseaza
adevarul. De fapt, habar n'au unde se afla adevarul
si acesta asa adevar... Dai, de ce sunt acum atat de
ostil bietului Teodoru care, oricum, a suferit destul
incercand sa se sinucida?! De ce ma incapatarez contra
lui cu care n'au nimic de neputut?!. Aprinde il urasc,
acum. Poate pentruca Vlad asta este un emotiv exhibi-
tionist, un retor, un om inteligent care intelege toate
comentele totale. Si atunci, probabil ca iau o atitu-
dine ostila ^{hipotetica oricarei lucruri care el sustine.} ~~contrara~~. Dar asta ~~si~~ nu mai e inteligenta, asta
nu mai e intelegere, ^{ci} ~~si~~ deindezul pasiv, intarare, sau
altce.

- Atunci gluonii, reiesece V_{gluon} ~~biavet~~. Dacă nu
paradox nu e, atunci este o gluonă.

- Cum vrei tu, raspunde plictisit Amicet.

- Va să zică ieri viața în glorie.

- Ba nu, asta nu e nici un cap ^{nu e fac} Viata e prea serioasa pentru mine.

- Dar atunci te contrazici, dragă Pavel. Ori te sînt în

serios, și atunci trebuie să-ți răspunzi la întrebarea pe care
ți-am spus-o adineauri, ori ți-ai răfat în glumă, ori atunci...

- Dragă ^{Vlad} ~~Vlad~~, dacă ți-ai spus că și tu
ai dreptate, dar, ^{mai ales tu,} am și eu dreptate?, ce mi-ai răspunde?

- Ți-ai răspunde foarte singur că ești pluralist, sau
pragmatist, sau încăl mai bun caz, subiectiv.

Lui Pavel i-ar fi plăcut să rădă acum, să poată rade din
toată inima; dar se simțea trist, fără motiv; o tristățe puțin
înăcrătită, puțin abundă.

- Dar ce oți vrei să-ți ^{te gândești apa din seara la} ~~mai~~ ^{mai} deodată o asemenea întrebare
abundă? încoți ~~Vlad~~ ^{Vladescu}.

- Nici eu nu știu, răspunde gânditor Anicet.

Dar poate știu; întrebările astea absurde și esențiale ard de
dorul de a le pune altcuiva, lui Dan, de pildă, sau lui
bunicul tata. Și pentru că nicio dată nu putem întreba pe cel
cărui a se curvii întrebarea, ne adresăm oricui, la întâmplare.
Ca și în viață; facem ~~int~~ ^{int} bătăi la întâmplare, și
poate chiar dragostea, chiar cunoașterea o alegem la întâmplare,
sau poate ne alegem de pe noi? ^{cine știe} Truismos ar fi să știe ~~Vladescu~~ ^{Vladescu}.

- ... Și a scăpat Teodoru?

- Până acum e în afară de orice pericol. Închi-
soare-ți, un tip care ajunge la o filozofie a suprimării,
și nu se poate suprima. Este o dramă, să știi....

Văzând că Anicet nu-l ascultă, ~~Vladescu~~ ^{Vladescu} schimbă pasul
și tăcu o clipă. Se simțea sarcinile stăgnerite de tăcerea lui Pavel,
de răceala lui mai ales. Altădată era altfel; caustic, puțin
sceptic, dar foarte atent în conversație, foarte amănunțos cu
prieteni. I s'a outâmplat ceva, fără sudorale; poate femeia
aceia, despre care vorbea băieții. O femeie distinsă, se spune, dar
posesivă, rampirică. Dar Anicet nu e omul care să se lase
dominat de o femeie. Trebuie să fie altceva cu el.

- ... Și tu ești mai facy, Pavle?! Tot secretar la
~~Excelexta~~ ^{Excelexta} Să?

- Vino dintr-o dată, la ea ai veni. Tus la Corso,
ne auzăme bine... Sau, ai vrea să ne vedez-vos? 42

Pavel îl privea aproape fără să-l vadă. Îl se uza-
rize o nătrebare, și cântă să-și amintească ceva foarte
turburător, foarte rău. Liara Cănel Eskimo.

- Ascultă Vlad, de ce mi-ai spus uile poveste
lui Teodoru, așa, din senin?

Celălalt nu simți nimic rădăratul nătrebării, și ră-
puse prompt, cu bucurie că poate vorbi, că se
va lega din nou conversația.

- Știam că îl cunoști bine, desfășurat, e
un caz straniu, o problemă de conștiință, orice ai
spune tu. Dar mi se pare că ți-ai schimbat filo-
fia; ești sceptic acum. Trece o criză, asta e, o
experiență inevitabilă oricărui tânăr.

El asculta cum vorbește, cu câtă încredere îl analiza, și
și se întorcea deodată; ar fi vrut să se ia altă
întorsătură, și convorbirea. Ar fi vrut să aude de la celălalt
cuvântul decisiv care l-ar fi făcut și pe el să vorbească.
Dar se opri din mers, cu o ciudată nemulțumire
în privire. Vlad nu e de vină, el își face datoria
înainte, așa cum l-au ^{pomenit} ~~amintit~~; să înțeleagă totul,
și să vorbească despre toate. Dar mi-a tăcut uile ceva
pe cap, și nu știu ce. Teodoru, la prima urmare,
nu mi-este cu totul indiferent.

- Pe fată o cunoști? nătrebi Amica!

- Ei bravo, ți-am spus că nu știu nimic,
că era o simplă vagabundă; cine știu ce drama
familială, o fi fugit de acasă, din provincie;
s'a găsit la ea niște părți, dar asta n'are

nici o importanță; fapt e să l-a pus pe Teodoru ^{foto} în față cu propriile sale teorii: neantul, nimicness, sinuciderea — și ai auzit cum le-a suportat, strigând că ~~nu~~ nu vrea să moară...

- Po oamerei acestia i-asi bate cu vârgile până la sânge, vorbi deodată, aspru, Anicet.

- Ești și tu, care vasăzică, Rupotriva sinuciderei? Anicet? El prin decourtat; nu se pare nici sau Vlădeseu a început să se protesteze?

- Dar nu vorbesc de sinucidere, vorbesc de ceva mult mai serios, mult mai responsabil...

~~Și~~ ^{glic} toate gândeurile, auzi toate curiutele, dar o milă neînțeleasă, o pedare în neînțeles, îl paraliză. De ce i-asi spune lui cecăce Teodoru să spună lăta lui, sau lui Dav, sau Unei? Să i spun un gând al meu; n'are unu? Ce să facă el în gândul, dacă nu e gândul lui? Are alătea cânte, nătluzile atâția oameni la Corso, poate aduna câte gânduri vrea dacă are nevoie. Dar ce face cu ele, ce fac oamenii în gândurile, cu ideile originale?...

- Nu zău, Pavelo, explică-te...

- E târziu acuma, am o detăluire - Dar am să vin la Corso, să ști, că vin. N'am mai stat de mult de vorbă...

A fugăduit așa, ca să scape. Celalt îl privește puțin din urmă, ~~cu~~ grădeto pasul. mirat cât de stângaci

se cadește, încearcă să protesteze. Lasă-mă, te știu noi pe tine;
 romantic ai să rămâi o viață întreagă; muzica și muzicarii, acestea
 sunt hrana ta. Dar ascultă ce-ți spun eu; cu inspirație nu
 se mai face nimic în ziua de astăzi. Ți trebuie confort, ți
 trebuie liniște pentru creație. Trei-patru mii de ~~scrieri~~ lei, cât
~~ți~~ iese ție ca supliment, e o leafră de ^{la} ~~scrieri~~ ^{viață} ~~scrieri~~ de rob. Și dacă
 alții n'ar avea, dacă țara asta ar fi saracă... Dar, slavo
 Domnului, banii se rezolvă pretutindeni; do ce să nu-ți dea
 n'ție, care ai talent, și ești tânăr?!....

- Trebuie să intervii și tu, ^{dar} ~~dar~~, tu ~~nu~~ cunoști pe
 secretarul dela Artă.
 - Eu i-am spus, ..., încep Cătarin, ^{jeu} ^{nu te înar}
 - Lasă-mă, îl întreprind Șumliar, ^{tu nu te amesteci}
 Ți-am spus că postul e liber. De ce să-l ia alții când
 îl poți lua tu?

- Dar eu sunt foarte mulțumit și așa, ~~nu pot să scriu~~
 - Lasă, aste ~~nu sunt o~~ ^{spune-o la școală} ~~scrieri~~, eu știu ce tre-
 buie unui creator... Pensele tale te vor poate romantic, sărac
 și idealist. Măști! Astăzi trebuie bani, nu, călătorii și
 de perfecțiune, contact cu ai mari. Cum ai să ajungi,
 altfel?

- Dar, tu ce crezi? întreba Cătarin.
 - Drept, cu muzică nu se pare foarte greu de
 ajuns dacă ~~tu~~ nu ai geniu. Ori, tu nu ai geniu, cel
 puțin asta e părerea mea. Cu talentul tău, ca să răz-
 vâți...

- Dar nu e vorba de talent, întrebă Șumliar,
 jicuit. E vorba de ~~o~~ o viață ~~mea~~ ca lumea,
 o viață ^{care} să-ți dea posibilitatea să-ți dezvolți talentul,
 geniu, spune cum vrei. Eu nu cred în genii tale,
 care n'au așa din bălegar, ca stelele. Dacă te
 desoperă muzică, dacă trebuie să te surmenezi
 la un liceu ~~ca să~~ supliment pe un ruberel pentru
 trei mii de lei, poți avea și oricât geniu, to
^{cureții} ~~scrieri~~, ți-o spun eu... (???)

- Nu cred, dar ^{și ca mișcătoare} se făcuse, asta e altă poveste, ~~de~~ orbi David. ~~Știu~~, la Secretariat General eu nu
ma pot duce pentru că nu i-am cerut niciodată nimic, și
nu vreau să-i cer.

- Ți-am spus dragă, că o să-ți deranjez degeaba,...

- Dar mi-ai făcut decât să-mi amintesc că Jean
e compozitor, e cel mai bun critic muzical...

- Știu, dar n-am intervenit niciodată pentru
nimic...

Și totuși am intervenit. E posibil să-ți dai seama, mai la 1714,
de câte ori ți-ai călărit "principiile". De câte ori n-ai telefonat
lui X sau Y pentru un protejat aproape recunoscut, numai
pentru că n-aveam curajul să-mi refuz un prieten. Și când
mă gândeam ce scandal am făcut pe chestia asta a nepotismului
și a intervențiilor...

- Dragă, Jean e un copil, e incapabil să-și
nțeleagă interesele. Nu știu decât să facă degeaba, asta
cunoaște el din viață... Câte chestii ai, mi, în bugherare?

Cintarii n-ade platat. Dar dacă dar nu-mi dai recomandarea
câtre Secretar? Tot se schimbă vorba, dar o să ^{discutăm} ~~vorbim~~ despre câte
cu luna în stă, și în timpurile astea vine altul și ocupă postul.
Mă uir ce i-o fi căput lui dar...

- Dă-i un telefon lui ^{Opreșcu,} ~~Opreșcu~~, el îl cunoaște
bine pe Secretar, orbi Dragă.

- Știu, dar e altceva, Ție ți s-a fi fost mai
ușor...

- Cum amorul cum mai stai, Jean? întrebare
David. Tot te mai dedici ^{Prelucile} ~~letargiei~~ ^{Sebastian,} ~~Știner~~ ~~Brasov~~, ca
să le poți mai bine...

Începu să vorbească obșcen și desigurător, așa cum o făcuse.
Ochii îi xlipiră dela ea diutări porcărie pe care o spusese.
Repetă curvilele scârnuire cu o vâlnitate ~~bătă~~ rea, amare,
de chinuit. Când privea pe unul diutări ca doi pșteți, parca

ochii lor fi încercat să le ar fi refuzat de părete. Avea o privire
păină, zgâlțâitoare, de câte ori pomenea de sex. Cîntărean
era o victimă veche; îi exalta furia, disprețul, amără-
ciunea. Un sarcasm febril și salbatic.

- Cum faci tu via, la spune?!... Ți cântă înainte
sau după?... Și pe unde o pupi, nu, ? O sămți pe tot
sau pupi zonele eroare?... Pui tu gena acolo, nu?!

Pfua...

- Zău, David...

Emilian se amuză băieștește și îi plac scârnuirile, mai ales
când le aude din gura lui David, care, după părerea lui
e cel mai inteligent dintre toți și nu are nicio străină
curiozitate să rămăsă virgină până acum, la 26 de ani.

- Lasă-l mă, că ăsta ne bate pe tot. Mironosita când
vorbeste cu noi și cu cinci chei în buzunar. Cinci ai mă?
și nu le tuca?

Cîntărean rade stăngerit. Sunt invidioși pe Gheara; așa se place
lor mai mult, așa le stă lor în gîinimi. Dar sunt băieți. Buni...
Numai, nu înțeleg ce înseamnă pe David să mă refuze!..

- Vezi, tot cum spuneam eu. Sănătatea te-a
făcut pe tine Două-Juan. Tuberculoza aceea ți-a venit tocmai
la timp...

Cei doi se codiră pe scaune. Emilian încearcă să-i facă semn.
Zgâlțâie, mă, asta nu se spune. Dar pe dragul îl amuză, scunde
aștea. Prietenii îl priveau tot, pe Cîntărean, ca pe un scîrbos
prin minimele dela moarte.

- Beneficiar permanent al
Cîntărean, ^{ai rămas} un talentat sentimental și cucurți femeile
spunându-le că ai scăpat dela moarte...! Pfua...

Asta e ultima mea noapte, așa le spun; și tichide
apoi usa dormitorului. Se alarmează tot Bucureștii: moare
Cîntărean, moare Jean, moare un geniu. Și el avea o singură
preocupare, un fleac ridicul. Dacă e geniu, să ^{crape} ~~crape~~
acolo de tuberculoză ^{don} ~~don~~ să-și scrie opera. Nu ~~lăsa~~ ^{lăsa}

45

Predicile stului ^{Sebastian} ~~Francis~~ 7. Se plimbă ^{pe la Belu} ~~prin ciuclărie~~ ca să se însușească.
Caraghios. Când ai de gând să mori, uie? Nu-mi pare rău că l-am născut așa. Se plimbă prin ciuclărie cu
fetele: asta e ultima mea sămăntură. Cine să-i reziste?
Și s'a rugăsat ca un porc, i-au crescut plămădii ca la vite,
bea și manăncă și el spune că bea numai lapte. Și are
sentimentul tragic al existenței, are intuiția morții, așa
și laudă. El, tragic? Dăia a scris Predică ^{Sebastian} ~~Francis~~!

Emilian încearcă să schimbe vorba. Bristul Jean, are
să sufere acum; e exagerant de sensibil. Prostul asta de
David, care-i vorbește cinic, parcă-ar scrie un articol. Nu se acomodează
niciodată, nu e niciodată prezent; vorbește cu toată ca și
cum ar vorbi cu el; nici un simț de e aia judioare, el
poate fi sensibilitatea....

Getta a adus cestile de cafea din sufragerie; și reține cartea
păstrând o ilustrație drept semn. Poate un om să iubească
două femei în același timp? Excluz, asta nu se poate. Și totuși
asa se întreabă dna Gifford în roman. Pe terasă sunt atâtea
chaise-longues, și tu fiind se văd Alpii; John aduce cocktailuri,
acum înaintea ~~unor~~ mesii. Cu dna Gifford nu se poate stă
de vorbă; e prea pedantă, vorbește tuturora de sus. Dar
Teddy îi răspunde totdeauna prompt, inteligent. Se coboară
de pe terasă pe scările aceluia de marmură vântată, direct
în par. Ai văd să se plimbă puțin înainte de cină, să
privească lacul. Sau nu e lac? În cert, parcă se
spunea că lacul e departe, ajungi la el cu automobilul.
Teddy coboară și el, repede, sportiv. Mă interesează
fata asta; simplă, proaspătă. Ce ~~grădă~~ ^{grădă} ur-este de
femeie superioară, de dna Gifford în special. Tu dai
voie să te acompañez, duduță? Ba nu, miss. Miss Drake.

411 146

Cafeaua a dat cu fiert. Mestecă în ibric, apoi scoate
lingușita pe jumătate plină, suflă, și soarbe cu zgomet,
e destul de dulce. Dar dacă m-ar vedea dl Nicolaiescu... Sto-
la pian, n' dl Nicolaiescu ~~nu~~ demonstrează ceva
arătând notele cu un ac pe care l-a xos dela revent
hainii. Asta reuseamnă, spune dl Nicolaiescu... Dar nu-
mai aduce aminte ce reuseamnă; e prea mult deatunci.
Zetta dragă, ai umbla vreun pahar cu apă rece? Se
noală repede, fericită că mai rupe câteva minute
din ora de pian, la cauza de sticlă din sufragerie și abso-
rbe în cunte. E mai rece de apă dela cizmea. O lasă să așo-
muet; apa ~~se opropie~~ se opropie bolborinind de gura
cării, crește, sucește să se verse, alunecându-i peste pianu,
stropind-o pe pantofii. O fărâșează gâlgâituri acelu
vin și rece. Întoarce rolinetul și opropie cauza de gura,
bea cu ochii rudiși, cu capul răsturnat pe spate... Si-
când duce, pe tava de argint, un pahar cu apă plin
Nicolaiescu...: Vrei să-mi aduci acest pahar, Zetta?
te-am văzut cum ai băut din caud... Adu alta,
proaspătă... Bietul ^{domnului} Nicolaiescu....

Toarce cafeaua în cesti. În măgău a mai rămas
puțin spert. De ce-o fi verde?

- Iiie, du tava aceasta la domizorul
în odaie. Vezi să ~~nu~~ ^{nu} vergezi paharele....

Omul pleacă cu amarii puțin aplecați. În fața
ușii mai așează odată farfurioarele; bate apoi nas,
odihnit.

- ... și spune domizorul că s'a făcut
ceasul pe jumătate...

Se așează din nou pe scaun. Teddy e cu pantalon alb, de tennis,
cămășă cu gulerul răsfărat. O plimbare prin parc. Așa rupe
dragostea; nice dragoste. Vreau o femeie simplă, nesofisticată,
care să mă înțeleagă. O fată ca Zeta, Miss Drage....

Domnul Dragu s'a rîndăcat. Ar vrea o țigare, dar se jena să trimeată pe Ilie să ceară dela David. Trece pe coridor și se oprește lângă Getta.

- De ce nu citești lângă fereastră? Ai să-ți strică ochii înăuntru...

Fata dă din cap, absentă. Cabanier totuși explică lui Giffard de ce preferă vinul femeilor. El Dragu trece mai departe, fără rost. Ar vrea să vorbească cu cineva. ~~Să-l~~ Nevastă-sa doarme, cu părul despletit, cu piciorarele goale. A spălat rupe până la patru; horește puțin somn, fără tresăriri. El Dragu ^{contă} ~~scrie~~ ceva pe masă, cu semnul întinerii; un jurnal, o carte, ^{unele} ~~care~~ care s'ar dea ceva de făcut. Ce-o fi mai fi scris David astăzi? Păcat că nu-l înțelege toată lumea ce spune ^{pe} ~~pe~~ în articolele lui. Dacă ar scrie pe înțelesul tuturor, n'ar fi o gazetă de mare tiraj... Ce-o fi însemnând „teologie”? Ceva cu Dumnezeu, probabil; un soi de teologie nouă, ca aia din Basarabia... Pipăie pe masă și nu găsește decât tocnela dela ochelarii revestirii. Se întoarce și închide ușa mînt în urma lui. Ilie.

- Unde-i Ilie?

Omule răsară în usa bucatăriei.

- Ordonați dom' maior.

- Mă, să-i spun mărui lui frat' tu ~~ca~~ să vie să mă vadă. N'a mai dat pe aci de două săptămîni. Eu, să știu, că-i vînd locul. Sau ^{o fi arînd chef} ~~poate vrea~~ să ne judecăm?

S'a separă din sevin. Mama lui de tînau prost; mă ține cu vorba. Și i-am dat bani buni, ^{în} dota fatii. Pentru un păcătos de loc pe care îl are..

- Am să-i spun, dom' maior. Dar e locuie mărui, nu e al lui. Notă.

- Al cui o fi. A mai rămas plase lui să-mi dea. Eu de opesc leafe...

U 8

- Aşa e dou' mai'or, cum ziceti Dîtră. Dar ⁵¹ să-mi dați
de țigă tutune; șapte lei la două zile, atata să-mi
dați. I-a murit n' lui copilul, că dadea el banii,
îi dadea Nită.

Ita ad sequantur epistulae.

Emilianu nu cînte că David Dragu începe să fie plîdit
o vizită care se prelungește fără rest. Continuă să povestească
pe cînt a mai rătăluit, ce a mai spus Leonida despre Tes-
doru, ("A vînt să fie interesant, asta e tot. Anul trecut
se însușise la comunisti ca ^{creștind} să facă să lăusează o
combă de scandal; s'a păcătît n' să retras. Acum încearcă
să se sinucidă. Moft!"), ce se mai aude despre nevastă
lui Octav, dua Dobridor, care continuă să-l rusele n' el,
prostul, n'are habar ("de ar avea vreunul curaj să-i
pună; dar așa sunt prietenii..."). Emilianu vorbește apu-
cînd pe Cîntariu le ^{brat} ~~sub~~, pînă unde, mîna pe umăr,
limbându-se prin odaie, răsucindu-se în jurul biroului,
osegîndu-se o clipă pe muchea fotoliului. Dacă ar tăcea,
poate că Dragu le ar da să se referească că trebuie să
iesă. Dar așa, ~~cu~~ în plină conversație, ca veni mai
ușor. Cînd îl aude n' pe Dragu vorbind, e Nită' adînc
multumit; îl ascultă, îl aprobă. Numai să nu rămînă
singur așa de vreme. Cu Jean Cîntariu aproape că au me-
re ce vorbi. La "Corso" se vor aduna deabia ~~peste~~ ^{la}
zece. Și nu are nimic de făcut pînă atunci, golul
asta din creier și din jurul lui îl respîimîntă;
această de grîsime, de orice obiect poate fi
rescutat, numai ce să mai poată prelungi totă-
apoi. Cînd rămîne singur pe strada n' vine să mîle,
să plîngă. Dacă n'are pe nimeni de rugat, dacă
nu se poate revoltă de viață în acea zi — ~~i se pare că nici~~
nu trăiește măcar.

Se admiră în gând și imaginea și liniștirea:
~~am~~ se scoală, și iată pe amândoi de lat și le
 spune, prietenește: "M-ați făcut să pierd ~~aproximativ~~
 ceas. Tată în stăruie noaptea și muncă pentru dou-
 zeci de lei, ca să au zilele libere, iar ~~zina~~
 venite voi ~~nu~~ ^{nu o rugămintă} ~~le~~ ^{le} ~~adapitate~~ cu timpurile voastre.
 N'am timp, nea, n'am timp!" Strigă; ce altce
 îl privea uluit, îndreptându-se către nea. Ieri luată
 timpul meu; în loc să lucrez, trebuie să vă ascult vouă
 prostiile. Așa se ratează o carieră, cu prietenii, cu concu-
 rila, cu plăcerile. E atâta de făcut, de atâtea cânte car
 trebuie cetile, atâtea gânduri care ^{trebuie} ~~astea~~ ^{trebuie} conținut
 să fie scrise - și eu, eu ca un poet, îi ascult pe astia vorburi.
 Afară!; mare!; n'am timp, n'am timp!.. A venit tata,
 a venit gata, ate venit voi, și fiecare din răpita
 o frântură din viața mea. Mă luată, mă omorât.
 Sunt viu, și simt cum trece viața pe lângă mine. De ce
 n'am puterea să vă tip odată pentru totdeauna: Afară!,
 nu-mi trebuie prietenia voastră!.. Și cât am de lucru...

- Mă, nu-ai voie tu căs, făcă Ecceit'ian,
observându-l că tace încruntat. În sunt sigur că țian
fi plăcut... Ceva care te-ar fi interesat...

Journal Dragă
~~Național~~ Priveste în stradă așteptând să plece prietenii
 ca să poată cere lui David o țigare. Nu mai are
 nici un ban ; Sether n' e rășină oă ceară, pe nevastă-sa
 nu se înduplecă s'o deștepte. Priveste jucându-se cu degetele
 pe geam. Doreș vechi n' Domn creștin... Se vede o mări fi n'
 asta?... Mă Dav, ascultă-mă pe mine, că am experiență.
 Am trecut prin multe. Acolo, la Moara Roșie, acolo au
 fost oameni cum, tot nume n' nume. Divizio de Fie, oă 9
~~ni s'a~~ spus nouă, Ascultă-mă, nu pleacă nimeni din casă,
 nu-n lăsă părinții cu trei fete, că doar te-am crescut n' fi-au
 țint' profesori acasă... [Parcă eu nu știu de ce vrea el să plece?...]

Sunt anumești oameni, foarte simpatici și chiar foarte dragi, la
cari câteodată și ai mea aștept, ai mea să știu ce se petrece
cu tine și să-ți vorbesc numai despre acele lucruri de care
te interesează. Dar parcă ^{eu} știu despre ce ar fi trebuit să-mi
vorbesc Vlădeseu, chiar dacă ar fi avut puterea să vadă

mică o tehnică, mică o cloroformizare, ~~pe labile~~ a tovarășei,
sinceră și egoistă foamă, galenică, lacomă; raft nupțial,
sănituri neastepătate, sălbatec; și apoi un ^{singur} glaciun. Și la
armă, gândurile, ploaia acia difuză de superstitii inu-
tile, de remuscări animale, de totemuri insueltate.
Scrigătul purității în suflul lui gol. ~~și timp gol.~~
Jumătatea ~~de~~ din clasa VI-a: Noi doi, David Drazu, și
Pavel Anicet, prieteni de creșteră și inimă. ~~Alina~~ ^{ce} ~~se~~ ^{juram} ~~pe~~ ^{pea multe}
noi atunci: și Virginitate, orgoliu masculin, asceză, puritate,
igienă. Dar și-a ținut cuvântul și toate prevestirile
de împlinire: acum scrie polemică porno grafică iar la 40 de ani
sa fi coruptor de uinore.

Ce ai Paul? Bratul ei și mângâie pieptul, umeri, se oprește
pe gâtul bărbatului și ~~totu~~ ^{totu} fraged; ochii ei îl sorb, 'Stă
abătut, cu experiența acia concentrată și turburătoare, parcă și-ar
fi răcolit mintea pentru un nimic hotărâtor; o cântare
urgentă, înspăimântată, de soarta căreia stă legată fericirea
lui.... Nu găsește. Ce ai Paul? La ce te gândești? la mine? Se
alintă. O prăpastie între noi; iar eu o iubesc, o am, ne-am
unuit sufletele - cum s'ar spune - prin mărturisiri de dra-
goste, și timpurile noastre sunt dureros de apropiate. E lângă
mine. O ating; - bratul lui mângâie potolit, concentrat,
în o îngrijorare melancolică, parcă și-ar fi temut să lungească
mai departe și să nu afle, încă, nimic. O sărut; - buzele lui
se întredeschid ~~ferindu~~ spre chipul cu ochii și nările și gura
însteptându-l. Cad sălbatec - aciași, penibilă sălbăticiune, de
furioasă tinerețe, de caudoare insueltă - fără să mai asculte
protestarea (i-au lovit buzele? ~~am~~ muscat-o?). Luptă. Unde e?
unde e?... Tot te mai gândești Paul?... Îl pâlmuiești în glumă.
Dă-mi o țigară... și acum, spune-mi la ce te gândeai... Cum s'ar
spune că mi pare rău de virginitatea și mândria mea siluită,
derompuse, pentru un nimic, pentru o simplă luptă senzuală,
la sfârșitul căreia amândoi suntem abătute și stupizi, năuse...
Iată cum ne privim, și nu avem ce să ne spunem. Creerile
noastre goale, insueltate; Sensibilitatea înghețată. Trebuie să
așteptăm ca sângele să circule iarăși un anumit număr de
minute, și anumite țesături să procedeze în procese obscure și
disgustătoare... Dar până atunci, ne privim streini și beți, două
bestii cerebrale.... Tot nu vrei să-mi spui, Paul?... Nimic de spus;
Inteligența e amortită, și apoi, ce i-ai putea spune? Recordul
ei cerebral e Bernard Shaw. Dar imaginația, sensibilitatea,
caritatea, orice contact simpatice și generos e cufundat în
negură. Depresiuni animalice, asta e tot, acum....

intrebarea (Gândul acesta îl dispune, îl învionează & el o
soarbe ca pe un tonic, grăbind pasul, privind în jos.)

... Probabil că am rămas același monstru de acum cinci ani, de
acum cinci mii de ani. Monstru pentru că sunt un introvert
iremediabil și mă las posedat de orice tentativă ^{cum ar spune d. Gârbea} mnemonică.
~~de orice tentativă~~. Zărite țigara în mijlocul drumului, și
pormeste. Opera Română, Teatrul Mic... Dar la urma
urmelor, mâinile acestor solitari au fost mult educate,
și poleite, și disciplinate. Soliloquiul meu a rămănat în
lucru: nu mă turbura decât atunci când n'am nimic
de făcut; iar acum nu am nimic de făcut; ^{dovadă că, mă duc la} ~~poate să o potăluș~~
^{ghicim} În general, n'am nimic de făcut, de câțiva ani.
Păcatul Rusinos. Poate gândurile mă împiedecă să fac. Dar
ce să fac? Ce e de făcut, aici? (X) Probabil că nu sunt mai
mult de jumătate de zina de oameni inteligenți, și n'îi
și liberi. Restul sunt monștri intelectuali sau crece, cum
și-au opit creșterea la 11 ani. (Precizia aceasta îl bucură).
Exact la 11 ani; când
copilul descoperă conștientă imaginația creatoare și gratuită,
de unde până acum confundă imaginația cu realitatea,
iar pe aceasta cu visul; Dar la 11 ani începe să se ridice
de fabulele nașterii și descoperă sexul; la aceeași
vârstă, cele dintâi totemuri sociale, politetia, buna-cu-
vintă, respectul minciunii clanului propriu și denunțarea
vinovăților criminale ale clanului adverse; Însfășit,
la 11 ani, cea dintâi cosmologie, religioasă sau laică, fun-
data pe axiome pe care nu le înțelege nimeni: creația
cosmică, infinitul, atracția universală, neantul. Aceștia
sunt oamenii care fac. (Dar eu trebuie să respir cu ei și
să saluț aceleși stindarde ca și ei. (Se recăzi odihă, pentru căpătulul stindardului).
Restul, sunt
monștrii: erudiți, moralisti, predicatori, epileptici,
epicuriști, etcetera.... Imperativul muncii oarbe, al creației cu
vice pret, e amară, e călcedată eroică; dar este o sing-

superstie în asta; poate un imperativ inventat de acei pasio-
 ati ai muncii, de cum Carlyle sau cum David Drăgu. Dar
 de ce trebuie să faci ceva pentru a rămâne viu și liber, cu
 ritm pînă la toate aceste umbră hămesite de creație, de
 uitare, de opium intelectual? De ce trebuie numai decît
 să ai un rost în lume, sau să-ți faci un nume pentru
 posteritate, să te distingi? Altădată... Să mă fac pe mine
 opera de artă, așa spuneam. Să fie viața mea o creație,
 o împlinire din toate părțile, să o notimești - asta
 să-mi fie țelul. Dar de ce să o fac opera de artă, cînd
 este atât de greu să rămîni viață, liberă, ^{viață simplă} ~~și chinătoare~~ ?..

Scutură capul; Îse pare atât de inutile gîndurile
 acestea care îl gîlteau pînă acum cîtiva ani. Dar ~~se~~
~~refugiază în timpul de atunci decît în dragostea și iubirea~~
~~pe care avea pe David, altădată. (Îse pare, acele~~
~~ceasuri, că se distanțeze atât de D.).~~ Dar
 timpul acela e singular și sprijin; ^{ceasurile de} ~~în clipă~~
 sufocare, ^{prin} ~~în~~ orgoliul și libertatea lui de atunci. Nău
 mai făcuse ^{nicio, nici din pas înainte} ~~pas înainte~~; problemele pentru
 care și pierdea ^{zile} ~~zile~~ discutînd cu David, nu mai
 au nici un rost, acum. Este bine ca omul să trăiască
 fără demonstrație, și spunea adesea. Să trăiască liber,
 dar fără să dorească libertatea, fără să fie conștient de ea.
 Nu mă sîrj față de mine, ferească Dumnezeu; dar recunoșc
 că așa cum sunt, sunt mai mult om decît d. Gârbea,
 de exemplu, care mă năvălește mereu cînd mă apuc
 iarăși de carte; Ca și cum există scris undeva că trebuie
 să lucrezi mereu, să citești pînă la moarte. Iată că pot
 supraviețui foarte bine și fără cărți. Dacă aș continua, ca
 David, să mă înfund opt ceasuri pe zi în bibliotecă, poate că-m-aș

61
năuci n' eu îndestul ca să mă pot echilibra, să-mi găsesc un
ideal, un scop în viață; să mă fac comunist, poate, sau
liber-cugetător, să scriu la ziare, să vorbesc publicului...
Prostii. E bine să mai existe și oameni fără nici un ideal,
oameni care să trăiască, numai.

- Faust!...

Nici nu observă când Ghici îi face semn cu mână depe celălalt
hotuar. ~~Ajunseser~~ ^{Ajunseser} în cartierul ei. ~~sepe strada~~ ^{sepe strada} Pușin mirat,
fără să înțeleagă de ce, o așteaptă să traverseze. Acum, dacă
pleacă n' ea, ce mă fac?

- Pe la tine veneam. [Dacă pleacă, mă duc
meris la Davi, fie ce-o fi].

- Te-au așteptat până la ^{sease jumătate} ~~6 1/2~~ Trebuie să ~~te~~
văd pe surorile ^{Făcuse} ~~te~~. Dacă ai zăi cât te-au așteptat?
Urăde ai ^{stat} ~~forț~~ până acum?

- Shada Grigore Alexandrescu. [Zămbete; miște
atât de fină și neată ~~și nedumerită~~ n' el]. ~~se zămbesc la~~
~~acum după a se desparta~~).

- Bine, dar asta e abuz; tu fieceai și, nu
fieceai și...

- Și sease miș de lei' la sfârșitul lumii. E destul
ridicul ^{năspun} ~~și~~ e ciudat, nu mă supără deloc mediocritatea
~~și~~ ^{convingerile} mele. La n' cum nu mi-a rămas nimic; ca n' cum
și apucă bratul; ce frumos e ^{Faust} ~~Pavel~~, înalt și puțin
absent, și când jumegă are un aer atât de superior
săvânt, un sef de cabinet. ~~Faust...~~

- Ce ai mai făcut?

O întreabă așa, într-o doară, pentru că trebuie să spună ceva
și strânsul bratului nu ^{după la o} ~~de~~ deajuns pentru doi amănți fiveri.
'Dar nu o ascultă'. ^{Agunz} ~~și~~ ^{intălnit} ~~cum~~ ^{de} se liberează ^{de} prezența ei, ~~ca~~
rămâne singur; căldura bratului nu ^{mai răzbată până la el} ~~și~~ ^{nu} ~~se~~ ^{nu} ~~ajunge~~ ^{nu} ~~nu~~ ^{nu}
curiutele. ~~ca~~. Parcă se coboară nedura, și singurătatea
aceasta către care ^{el} ~~se~~ îndreaptă ~~și~~ ființa ~~te~~ întreaga

care o inventă prozaic, fără nici o surpriză, fără nimic original, îi potolea imensa lui nevoie de vulgaritate, de mediocritate sentimentală. Numai în asemenea împrejurări putea vorbi coherent și spontan, numai antrenându-se într-o dexteritate de cea mai proastă literatură ~~găsea~~ ^{găsea} spirit. Ii plăcea să reflecteze adesea asupra acestei nevoi de vulgaritate pe care nici nu încercă să și-o mascheze. I se părea că este mai viu așa, că trăiește cu mai multă omie-

nil. De data aceasta, însă, tot ce făcea îl umilea și îl enerva. Glumele Ghigheci se păreau ridicule. Prezența ei, acum când Una era departe, îl turbusea. De ce m-am culesc și cu ea, de ce-am iubit-o?

- Haide, Faust, gău, spune-mi....

- E plicticos, dragă...

Dar vina e a ei. Ar fi trebuit să uite; o simplă umbrățizare nu angajează la nimic; ~~o~~ curiozitate poate spune oricine, ce Dumnezeu?! De ce doresc fetele astea tinere eternitatea, cu orice fac? Era studentă, era datorică ei să uite. Studentă, ce n-ai ~~la ea~~ dar poate nu e nimic de uitat. Dragostea se uită prin ea însăși, ca faimă după ~~urât~~ deșeu. După o zi, când nu e faimă iar, nu-mi amintesc că eu-a fost faimă ieri, sau alaltăieri sau acum o săptămână; nu-mi amintesc nimic, o'pus! Singura mi-e faimă. Ar fi superb să se uităm la același lucru și cu dragostea. A trecut -; ~~at~~ trecut! La ce bun toate complicațiile, toate reminiscentele! Dacă cel puțin m-ai reamintit; dar eu sunt eu acela, nu sunt eu! Mă păstrează, nu pentru dragostea mea, ci pentru mândria sau nostalgia ei. Ii amintete de mine, ca să-și amintescă de ea, să se consoleze sau să se exalte. Perfect. E liberă să facă ce vrea cu trecutul ei - dar de ce mă păstrează, de ce mă cheamă, de ce are nevoie de mine?!

Și exasperant e faptul că toate acestea au venit printre o simplă rută-
-plare. O studentă cu care mă întâlneam la Bibliotecă, la care mă uit
oarecum intrigat (desigur, ovalul acela de scrică, părul auriu, lăsa pe
tâmpă). Nu joc, idiot, dar nu mai puțin nu joc. Și de aici, dragostea.
Și de aici, suferința, plitiseala, inutilele merceuri de fugă. A fost o expe-
riență, poate, dar e fel de experiență dacă mă domină, dacă mă
leagă? O iubesc, desigur, altminteri ^{de mult} ar fi avut curajul să mă
despart. Nu singur gest de curaj. Îți pot spune, odată, fătă: „Nu te mai
iubesc, Shi'hi!” Dar asta ar fi o învină. O iubesc. Tocmai pentru că
o iubesc, și tocmai pentru că mai sunt și alte neenumărate motive,
trebuie să las. Dar toate acestea nu se pot explica. Nimeni nu
le înțelege; pentru că nu e nimeni de înțeles. Astea sunt, și așa,
vor rămâne oricâte ~~se~~ argumente și grămădi în jurul lor...
Nu singur gest, și plitiseala această magică, fără rest, se va curăța.
Săndul îl ăntărita. Trebuie să meargă, trebuie....

Se întoarce brusc capul și o privire.

i. e.

— Eu mă duc, Ghizh, din treabă.

— Dar ai spus că mergi cu mine, Faust...

Nu am spus așa. Și apoi...

— ~~Mă~~ am răzvrătit; ~~Am~~ treabă. La revedere...

Întinde ~~un~~ brațul fărâș și-i scutură mâna înainte de a-i da
tai repede, mai repede. Doamne! de pază, fără să
mă întorc din drum, și am scăpat. E mai bine
așa. Un singur gest și poate ~~te~~ restul vine dela sine.
La urma urmei, de ce nu dispare? ^{ea} De ce nu se mărita,
nu se pierde undeva în provincie, nu pleacă la Paris, și în
Brazilia, undeva unde nu o pot întâlni și unde va fi silită
să mă uite?

— Faust!...

ca să se uie
apăsca.

Cuvântul ~~asta~~ i se părea odios. Nu întoarce capul, dar
face un semn ^{ca să arate că a auzit și nu e supărat, dar că e îngăduitor} cu mâna. La revedere fetiță, la revedere.

Curge sânge, desigur că trebuie să curgă, dar altfel
nu se poate... Număr de lași găsi pe dar acasă. Ești un
prost ~~și~~ dacă ai judecat după carura mea, un metru
nouăzeci și unu, și m-ai crezut un beau mâle, care știe
să-și trântască victimele când s'a săturat de ele. Lucrurile
stau cu totul altfel; nu există nici victime nici calăr,
există numai rutămplări, ghimion, cum spune Vlădca...
Dar ce-mi pasă mie? Trebuie să mă gâdău catcodată
și la mine, nu e așa? Asta o fi egoism? Sau egoism
este ciacă ^{decă și eu} ~~ca~~ ^{evitând} ~~în cap, săfârșind~~ ^{di}
ceasurile feuribile, ceasurile de rugă, de săngere,
ceasurile vie?

Se trezi deodată singur, fără Ghizh, și ^{simți} ~~asta~~ și dete
o ușurare stăruie dar, în același timp, încep să-i fie
teamă. E mai bine singur, mult mai bine. Chiar
dorința de a-l vedea pe David încep să-i scadă.

Voră să se bucure numai de o singură bucurie: că
a scăpat de Ghizh, și pe neaudește, așa, ^{prinț'o} ca o explozie

curtă. I-am spus ^{spus} "la revedere", cred că atât am
putut timp să-i spun. Și poate am să-i scriu o scrisoare,
măcar, din H. ^{Figura} Alexandrescu. Dealtfel, are să-și ia
la licență în curând, are să plece, ~~de~~ ^{ai} se va
mări. Nu cumva și-o fi pus în gând să se
mărite cu mine?... Sunt cavaler. Dar e bine să
fi câteodată cavaler, cel puțin ^{în judecata celorlalți} pentru că
ca să ne terminăm, mai târziu, altfel, mult mai rău.
Teodoku, dacă ar fi izbit să se transforme în cavaler,
ar să uite drama aceluia stupid, ar fi rămas
un dialectician și mult gustat; și n-ar fi
cunoscut ridiculul unei sinucideri ratate din
spaima de moarte.

"Mi-e joare, domnule, n-am mâncat de două
zile". Față e palidă; n' poartă rochie Shighi. Dom-
nul vine s'o sprigine; o dramă familială,
poate, sau o renunțare în dragoste, trebuie să-
dan ceva, săraca... "Iubitul meu a fost Pascal Anicet,
Faust, ~~un~~^{un} ~~artist~~^{un} artist?... E un savant, un critic,
scrie două cânti.... La revedere, atata mi-a spus..."
Și deodată, fata cu rochie Ghighi ~~cade~~ alunecă des-
lenguș zidului; zadarnic încearcă domnul s'o
prindă de brațe, fata se întrecă, cade, se
sfărâmă, - n' gestul acela idiot se repetă tot
mai ^{net} ^{mai} vertiginos.
~~mai accidentat, se auto-matizează~~. Vederea n'
strânge înima. Încearcă să fumeze, n' țigara i se
pare fără gust. Dar e numai o glumă. N'am
fugit nicăieri, nu e nimic definitiv, i-am
spus numai "La revedere", tot așa de pînă
cum n' spun "ce mai faci?" N'am vut s'o

las, ~~am~~ am plecat numai ^{ca} să-l pot găsi pe Ia acasă.
 Bietul dar lucrează la zi și noapte, și seara desigur
 îl mai întărește. Lucește, Ghischi, că nu e nimic
altceva, nimic decât o vizită. Nu fi absurdă,
 nu plece nicăieri...

Corpul cade mereu, și mereu reapare lângă zid ^{în}
 domnul zădărnice încearcă să-l prindă. ^{Au fost zădărnice încercările.} Toată această
 de vedenii îl enervează, dar enervarea aceasta în loc
 să-l grăbească pasii, îl turburează cu o apăsătoare
 bolnăvicioasă. Începe să nu fie teamă, stupid, fără
 motiv. Oamenii se deghizează din toate părțile spre
 fola acelor ~~recunoscute~~ cu rochia Ghischi. Să nimeni
 din dragoste. Aici, în stradă. Să ^{grănicolul o clipă} ~~sub~~ ^{sub} roțile
 taxicoului...

Dați îți spun că e absurd ce gândiți. Pentru singur
 am glumit. De ce nu mă crezi? Pot eu oare să mă de-
 part? Mai pot eu să mă deparț? Haide, Ghischi, zău,
 crede-mă. Ți-am spus ^{revolu} "la ~~revolu~~", atâta tot...

Se întoarce din drum hotărât, ^{de la poartă} ~~de la poartă~~ ^{plătit, și că}
 Nu se poate nici de dato aceasta. Nu se poate pentru
 aceea o iubesc. Dacă nu m-aș duce acasă, nu ar
 fi dus mâine, sau peste două luni, dar tot
 m-aș fi dus... Corpul lucrează iar de lângă
 zid. Lucitează odănată; și îi pare că n-am
 plecat, că sunt al tău, sunt al vortă. Ce
 mai vrei tu altceva?...

Traversează strada ca să nu mai ocolască
 Colțul cu trăsuri înșirate în așteptare. O cantă din ochi,
~~colțul~~ plictisit, puțin exasperat de vedenia stupidă care îl
 întorșea din drum. Nicăieri. A plecat acasă. Cu atât mai bine.

... Și dacă n'am găsit-o, cu atât mai bine. Cel puțin
despărțirea e de acum definitivă. Poate sufăr acum, poate mă
doare ceva, acum când sunt departe de Ghighi, dar e mai bine așa.

Fără sens, fără început și fără sfârșit, zădărnice, — aceasta e.
Lene și spaimă; nimic altceva, ca și cum totul s'ar fi întunecat
deodată. Aburi, boală, ca și cum ceva s'ar fi sfârșit. A fost; ceva
legat de mine, care mă purtă, o cale pe care mă obișnuisem a merge.
Probabil că aceasta e: sfârșitul. Și deși ~~Anna~~ e numai o vitrină cu
păpuși, sau numai fantezie, oricum: a fost cu mine, și acum nu
mai e. Cugetare.

Dacă ași scrie un tratat asupra metempsihozei, ași dovedi că
nu e necesar să presupunem o serie de vieți. Metempsihoza se
verifică într-o singură viață. Căci de fapt nu există asemenea lucru
„o viață”; termenul e de sine contradictoriu. Fiecare începe prin
a fi mormoloc, și urcă pe două scări paralele. Din întâmplare, una
din scări — trupul — e continuă, și fiecăruia îi e dat să-i ajungă
marginea: moartea. Cealaltă scară se oprește pe o treaptă, între
unsprezece și cinsprezece ani, și de acolo omul începe să se învîr-
tească pe loc. Altă cugetare.

Revenind la metempsihoză, ași spune că acum sunt cuprins
de spaima lincedă a cadavrului (metaforă) și de lenea de a mă
naște din nou. Sau, invers: lenea mortului și spaima de a învia.
Cugetările mele au virtuți algebrice; sunt valide oricum ași stabili
termenii. Adevăruri universale: unul e egal cu unul, ens cu non-
ens, pozitiv-negativ, alb și negru, roșu și negru, etcetera....

= Ghighi

„, trup și suflet.

„ anunțată

Inclinăză pasul în fața rotondei și alege strada mai puțin luminată, surbitoare și pustie. Au fugit de Ghișhi, au scăpat, au rămas singuri de acum. Inclină să se bucure de liberarea aceasta, dar o înțelege deodată ~~genușă~~ ^{palnică} mutilată, insignifiantă. Ghișhi n'a fost un obstacol; o jenă, o mustrare pentru oroarea lui morală, atât a fost. Dar, ^{stând} nu există încă cealaltă, el stăruiește numai după ce se despărțea de ea, când revizuiă mental dialogurile și gesturile, le pătrundeă mediocritatea lor exasperantă, reputiunța lor de a comunica sufletul. Aceasta a fost tot, chiar în ceasurile când i se părea că o iubeste; reproșuri, o suspendare provizorie între soluții viguroase și compromisuri, apoi o rafală de gânduri streine, un fălăit nepăsător — și iarăși calurul lui mahmur, rezervare taciturnă mascându-i soliloquiul.

E inutil să mă mint. ~~Anna~~ n'a fost niciodată mai mult. Și nu e vina mea; am încercat s'o iubesc și dacă m'ar fi ajutat, poate ași fi iubit-o. Dar femeile nu știu cum să ajute dragostea; ele pot numai s'o primească sau s'o respingă, s'o suporte sau s'o prelungească — dar ele nu pot naște dragostea, nu pot cel puțin în sufletul meu. Femeile procedează o seducere a genului, o seducere bună pentru oricine; ele ignoră specia, varietatea, excepția. Bărbații fiind sentimentali și brute, instinctul feminin năzuiește să satisfacă aceste două valențe. Și, de fapt, izbutește; chiar cu anumiți civilizați; dragostea e un anestezic sigur al oricărui spirit critic, al orgoliului intelectual, al sensibilității artistice, al oricărei funcțiuni ce depășește bruta sau sentimentalul. Dar mă pot lăuda că instinctul acesta bon pour la bête, nu mai mă păcălește. Am încercat să desprind din sufletul ~~Annei~~ altceva, mai vast, mai coerent, mai specific — un sentiment care să încălzească ceiace e încă înghețat în sufletul meu, o pasiune fără fum și fără intoxicații, o pasiune plenară și autonomă, în care și spiritul și carnea se întrepătrund ca într-o virgină de marmură (evident, metaforă). Eșuări; nu e vina ei, nici a mea. Amândoi suntem acum liberi.

Ghișhi

Ghișhi

Se ghicește deodată umilit de lașitatea soliloquiului, umilit ca orice bărbat care își amintește o dragoste depășită, oricare dragoste. Știe că va uita repede; dar acum nu a uitat. Se vizualizează limpede, surprinzător de sentimental și cabotin, un actor prost și infumurat, cum sunt toți bărbații. Acelaș, cum sunt toți ceilalți; cabotini sentimentali. Nu rezistă niciunul. Și apoi revelația degradării, întunecată deșteptare din halucinație, foamea de singurătate, de muncă. Retrăirea mnemonică a dragostei — sau breviarul ascetic al umilințelor și rușinărilor bunului păgîn. Căci nu se află bărbat pe care să nu-l rușineze, să nu-l scribească și să nu-l insulte amintirea tropismelor lui de mamifer trist și abject; dragostea lui. Și femeile, cu incontestabilul lor bun simț, cunosc aceasta tot atât de bine ca și bărbații. Deaceia teama lor de sfârșitul dragostii, de finalul halucinației, teroarea sub care așteaptă epuizarea catalizatorului....

Își pipăie buzunarele căutînd pachetul cu țigări. Una singură, — și o aprinde întristat deodată, fără motiv, și cînd zvîrle chibritul s'ar fi spus că zvîrle o floare presată cu amintiri. Se miră de ne-

așteptata această volte-face în romanță și nenoroc. Umbrel gol, un minut, mai multe, apoi se scutură; tristețe, negură grea; probabil vreun parazit subconștient, vreo naivitate refulată, cum ar spune d. Jerbea. Imaginea d-lui Jerbea e reconfortantă și stenică. Pripește pasul. Strada o cunoaște, deși nu-i știe numele. Il va duce chiar înapoia casei; a trecut-o de nenumărate ori în anii ~~colegiului~~. Acestea s'au petrecut de mult, induioșător de mult, pe cînd citea pe Novalis și Plutarch. Pînă ce, într-o noapte, pe același stradă, s'a trezit întrebîndu-se: la ce bun? la ce bun Plutarch? și Novalis? la ce bun orice, oricine, de oricînd? Întrebări idioate, dar bîcîsnic de reale, de concrete, împotriva cărora îi eră peste puțină să lupte. Ar fi vrut să-și disprețuiască biblioteca de antichități, dar ea rămînea intactă, inutilă și stîinjenitoare. Ultima dată cînd s'a întrebat: la ce bun?, a răspuns inspirat: tocmai ca să pot renunța la ea. Dar și răspunsul acesta a fost dat de mult. Pentru Pavel, majoritatea evenimentelor cari îl implicau se petrecuseră supărător de demult, încetînd astfel de a-l mai implica. Pe ~~Anna~~ o iubise de mult.

literalei.

ghighi

Yau poate n'au iubit o neîndată? Am vrut s'o iubesc, fără
ideială că am făcut tot ce mi-a f stat în putință s'o iubesc
vereu cu aceeași naivitate, cu aules dor de a mă mîta pe mine.
Dar n'au putut s'o iubească. N'au iubit'o, n'au iubit'o. Se
sînte cu aprindere, scarbe dîu minime pearte toate
bucuriile. Dacă azi zi putut'o iubi, nu m-ar fi apăsător prezenta
ei, nu m-ar fi făcut să sufăr, să doresc în fiecare ceas
fuga, singurătatea. Totuși, nu puteam fără ea; cum se
face asta? de ce n'o puteam mîta dacă n'o iubeam?

Ghighe:

...Și totuși, dacă ea ar fi priceput ceva, cât de puțin, din ceiace sunt eu. Dar pentru ea am fost Faust, o formulă alegorică, un mit, sau poate numai un voinic sportiv și vagabond. Sau poate nici atât. Nu sunt naiv și nu afirm că știu ce am fost eu în sufletul ~~Annei~~. Nu știu nimic, cum nu știu nici despre mine. Ts, ts, ts!..., iată un agreabil scepticism, un personagiu în căutare de autor, Proust și Pirandello, și altul, altul. Curaj Paul, ești băiat cetit, poți mimă mulți eroi interesanți și bizari, poți jucă în orice complex modern... Scuișcă și-și încordează mușchii ca și cum s'ar fi pregătit de ceva. Apoi potolește pasul. E inutil să-mi pierd vremea cu cenzura gândurilor parazite. Le las să vină, nu se prind și nu dau rod. Adevărul e că știu cine sunt, știu mai ales când sunt eu unul adevărat născut iar nu făcut — și când sunt simplă scoică radiofonică prinzind unde și emițind nostalgii ce nu-mi aparțin. Când citesc, când răspund la întrebările d-lui Jerbea, când lucrez pentru ~~chif~~, când îmi pierd vremea cu vreun mamifer — nu sunt eu. Apuc cea dintâi mască ce mi-e la îndemână, și mă port cu reactivitatea ei specifică. Dar câteodată, sunt eu însu-mi, apariție fulguranță și instantanee care mă copleșește, mă transcende. ~~Dați-vi de pădă. Alina-ge. (și nu-și controlează reflexele. Străduie pustie, întunecată, rece. O minie tristă și sângăriea ei spitește? Isă și arătească de dans scut...~~

> sef

sefue

dăseaptă. Atunci se aveă, se regăseă, un Pavel cu înțelegere vertiginoasă, cu suflet de zeu, cu vreri cosmice. Acela sunt eu, iar restul timpului sunt un molusc polimort și infinitesimal. Restul timpului sunt un Pavel oarecare. Iar mizeriile mele și victoriile mele sunt ale tuturor, sunt anonime, și câteodată pot fi impresionante, căci și sfinții sunt anonimi, iar dețele mai multe ori sunt simple drame cotidiene, simple explozii biologice, asta sunt. De ce m'aș revoltă împotriva lor? Ce au ele de a face cu mine? Ce are ~~Anna~~ sau ~~obici~~, sau Dav, sau oricare altul cu care schimb două mii de cuvinte zilnic și socotesc că le sunt prieten, sau slugă, sau dușman? O voluptate virilă, aspră, stenică, îi topește sufletul. Se lasă purtat de taina lui. Umblă singur.

Ghighe

U strada e
pustie, întunecată,
rece.

O hotărîre de uriaș, să pună capăt bărbătește marasmului și zeflemii care-l momesc în fiecare dimineață, îl poartă pe drumuri zadărnice, îl depărtează de hotarele lui. Un sentiment plener și juvenil l-a străbătut, noian de porniri insurgente și furtunatece; fecit! fecit! Incercă să precizeze, să se reculeagă, dar brațele nu pot cuprinde aluziile acelea timide, subterane, instantanee, scripări de semnale de pe toată geografia lui interioară. Aripă, entuziasme; arena magnifică și fantastică, sufletul lui, trecutul lui mulat și desfășurat ca pe o scenă, și din toate părțile semnale incendiază și apoi se sting, buchete de licurici electrice aprinzându-se tot mai vertiginos, tot mai fantastic, pînă ce viziunea întreagă ajunge un

scîpăt, o chemare photică, neverosimil polar. O sărbătoare olimpică, sărbătorirea libertății lui. Bucuria îl copleșește, și umblă aproape fricos, temîndu-se să nu-și descopere comornicul celor cari ar fi putut trece pe stradă. Gîndurile sunt încă înspăimîntate de izbucnirea aceasta din adînc, gîndurile de toate zilele, mohorîte și ironice.

Șchingiurile și toate reproșurile sterilității, critica neîndurată împotriva lenei și egoismului — au fost inutile. Un biet eu ca al fiecăruia, mai puțin rustic, mai puțin bestial, căruia profesorii și ~~notii~~ îi făceau reproșuri. Și eu îmi făceam reproșuri. Ca și cum simplul fapt de a trăi, de a mă simți viu și întreg în haosul acesta de roboți — n'ar fi el însuși o victorie înmărmuritoare, unică, vrednică de admirat asemenea soarelui. Simplul fapt de a fi Pavel Anicet, de a rămîne Pavel Anicet în pofida cărților pe cari nu le-am scris, în pofida lucrurilor pe cari nu le-am împlinit. Ca și cum viața n'ar fi deajuns, a fi viu, viu și întreg... S'ar fi felicitat, s'ar fi îmbrățișat bărbătește. Anicet. Pavel Anicet. Am rămas necurmat dealungul tuturor ~~campaniilor~~, tuturor actelor infame sau mediocre, fără a mă sinucide, sau a mă converti, sau a mă însură, sau a mă așeză la muncă de brută cerebrală și a scrie cărți... Trupul îi eră o scoică fermecată, și toate undele prinse în anii lui de prin țări și peste mări, răsunau aievea, în adîncul nebănuir de nimeni alt, în care dragostea nu se poate coborî, înțelegerea nu poate lumina. Nici mama, nici Dav, nici ~~Anna~~ nu pot ajunge atît de departe. Sunt ale mele, și oricît de mult ași vrea să le înstrăinez, nu pot. Rămîn cu mine, ajung eu însu-mi, mă mir, mă înspăimînt, citeodată mi-e teamă că am rămas atît de singur, numai cu mine și cu amîntirile mele — dar nimeni nu se poate coborî, nimeni nu le poate lua. Cît de multe, de inefabile, de străvezii și totuș reale, concrete, realități alături de cari realitatea celorlalți apar zădărnicii...

.... Vaporul are escală scurtă la Anconna. Se întreabă dacă ar fi nemerit să coboare singur în oraș, să urce singur amfiteatrul luminat pal în seară. E obosit de biserici și de ruini. Și tatăl nu vrea să-l întovărășească; stă trist pe punte, profilul lui magnific înseninat și abătut totdeauna, o revistă deschisă și necitită pe chaise-longue, sticla de Porto neatinsă. Ar vrea să-l roage iar, poate va veni. E stupid să nu coboare în Anconna, chiar dacă ar străbate numai bulevardul și s'ar opri numai într'o cafenea. Șovăie; e ceva straniu și fascinant în figura tatălui. E tatăl meu, e prietenul meu, și totuși e atît de departe de mine, e atît de strein. Se apropie

mai mult. Ar vrea să-și rezeme brațul de umărul lui, dar tatăl e departe, e inaccesibil în viziunile lui; îi e peste putință să-l atingă, e mort, e dincolo; tatăl s'a deșteptat din vis anemic și s'a reintors în tinerețea lui, înainte de mine! Gîndul îl împietrește. Înainte de mine, cînd eu eram în nimicnicie, iar tatăl viețuia, desfătîndu-se sau suferind. Un strein, un frate mort, acesta e tatăl meu. Ar vrea să afle ce revede el în ceața aceea transparentă cu luminile Anconnei bijuterii. Dar o neînțeleasă sfială îl stingherește; o zonă înghețată și indiferentă stăruie între ei doi. Se retrage întristat tot mai departe de tatăl, Anconna i se pare deodată o înghesuire stupidă de case, cu oameni răi și tîlhărești. Privește și el fundalul în amfiteatru, și lui nu-i spun nimic luminile acelea melancolice, nici încai nostalgie ieftină de cîntec trist nu-l năpădește. E gol și singur, iar tatăl n'a făcut nici un gest ca să-l apropie, să-l mîngăie, să-l ia cu sine în amintirile lui. Nu se răzvrătește, nici să-și urască tatăl nu încearcă, dar descoperirea îl abate. Și totuși nu știe ce-a descoperit, n'a descoperit nimic. Ceva, inform și imponderabil, care schimbă lumea dintr'o feerie într'o mahală rece și mizeră. Aceasta e tot; nici o descoperire, nici o experiență, nici o învățătură. Toate au rămas aceleași; s'au schimbat atît de profund și cîmplet, încît au rămas aceleași....

Prin fereastra vagonului, decorul e divers cu fiecare minut; acum sunt coaste de munți cu pini întunecați, acum vale cu păpuși înșorite răsturnînd căpițe de fin — și apoi tunelul; iar cînd camera obscură se deschide la celalt capăt al muntelui, apele și-au schimbat cursul și parcă plutesc chemate de golul vagoanelor. El se închipuie trăind în fiecare colț, în fiecare vale; coliba lui e acum în acel cuib stîncos cu evantaliu de pini umbrind prăpastia; apoi în vale și-a clădit vilă singuratecă, zid alb și înalt rezemat de munte cu spirale de scări albe coborînd pajiștea; e o vilă sau un castel? Ori cum, acolo sunt eu. Nu are timp să decidă, căci trenul aleargă, decorul se schimbă. Dar zărește un Pavel Anicet rămas în cuibul de vulturi sau în valea înflorită, un Pavel înalt și senin, urîndu-și drum bun cu brațul gol ridicat ireal; drum bun! drum bun! Ar fi ispitit să-și scoată și el brațul pe fereastră și să-i strige. Dar gestul e inutil; i-a urat pe loc rămas-bun, fără să-l vadă nimeni. Și pe fiecare metru din filmul prodigios al Tirolului, au rămas Pavel Aniceți, sute și mii și nu i-a pierdut, nu s'a despărțit de ei pe veci, ci i-a lăsat acolo, neștiuți de nimeni, nebănuți de

Shigh

nimeni. Tatăl are taine desigur, dar și el își are taine, și nu le poate spune, pentru că ~~Anna~~ ^{Anna} își are de mult un Faust al ei. Ce știe ~~Anna~~ ^{Anna} de mine? ~~Sunt~~ ^{Sunt} atât de departe de ea, de Dav, de toți. Ei încearcă să mă măsoare cu metrul tuturor, să mă felicite când mă voi hotărî să concurez la premiile Academiei și să mă încurajeze patronându-mi activitatea. Mă vor scriitor, farseur, mă vor engrosist de idei și muncitor corect la Bibliotecă. Să scriu cărți, să le public, să mă însor, să frecventez saloane literare, să țin conferințe la Atheneu, să protestez prin ziare împotriva imoralității veacului, să profetizez, să-mi las barbă, să mă decoreze și să mă promoveze senator. Asta e tot. Vor să fiu ca ei, să fiu al lor, să le exprim ideile lor inarticulate. Asta înseamnă a fi un victorios; să se vorbească de mine, să mi se vîndă cărțile și să am activitate. Imi acceptă revolta atât timp cît satisface revolta lor. Chiar anarhic, să rămîn colectivist, mercenar în casta lor de intelectuali. Mă acceptă să fiu orice, numai să-mi am deja modelul. Pot fi detracat, dar așa cum a fost Baudelaire sau Wilde; chiar țicnit mă acceptă, dar să fiu Papini; nebuloși, dar precum un modernist ilustru. Nu întocmai ca ei, ci cu variații pe temele lor acceptate și premiate. Variațiile, adică personalitatea...

Shigh

Înțelege deodată că a ajuns prea departe. Își amintește că pînă la un punct oarecare a fost el cel care a gîndit, apoi pe ne-simțite, s'a lăsat posedat de ironie stupidă, de minie, de revoltă iluzorie. Un posedat de gînduri, un afemeiat sardonice, își zîmbește el blind. Slăbiciunea noastră, a modernilor, e că în loc ca noi să gîndim gîndurile, gîndurile ne gîndesc pe noi. Noi stăm molii, femeii adipoase, lubrice, nesatisfăcute, și gîndurile ne violentează, ne schingiuesc, ne vînd altora, iar noi nu protestăm, ci le lăsăm să ne stăpînească, să ne îndrepte pașii, să ne prostitueze oricărui adevăr care le satisfac pe ele, nu pe noi. Iar adevăruri se găsesc pretutindeni, mii și mii de adevăruri. Gravitatea e un adevăr, și gîndul meu o acceptă, iar eu nu protestez, nu mă revolt, ci las teoria gravității să mă posedeze, să mă covîrșească cu superstiția ei, să mă vîndă tuturor consecințelor și implicațiilor. Ori unde mă învîrtesc, întîlnesc adevăruri. Grecii sunt un adevăr, creștinismul e un adevăr, frumosul, binele, logica, istoria, toate sunt adevăruri. Mîntea mi-e uzată și lenevită de atîtea adevăruri date care mă posedă din școală. Iar acum nu mă pot revoltă. Impotriva cui să mă revolt? Poate eu însumi sunt un adevăr...

L. 10

Rîde deodată cu o băiețească bună voie. Ce păcat că nu mai

am țigări. Totuși, n'ar trebui să râd, n'ar trebui pentru că nu
 sunt un cinic, și astăzi o'au nădărmplat destule lucruri care
 ar trebui să mă întristeze. Shighi, de pildă. E o fată bună,
 o fată excelentă, Shighi; ar trebui să-i cer scuze, să-i spun
 că n'am făcut decât o glumă. Vor să de amândoi; doar
 n'o fi crezut, că am avut să mă despart aievea. Am fost
 cam nepoliticos, atâtă tot. Micuțe dragă, Shighi!, așa am
 să-i spun. Desigur; o carte mi-e dragă, un peisaj, o piesă
 de teatru, un prieten. Dar ea înțelege altfel, ea înțelege
 eternitatea, monumentalul, absolutul. Poate că bărbatii nu
 sunt chiar atât de păcătoși pe cât ~~se crede~~ ^{se crede}. Trăiesc însă în
 ierantanece, foarte rar în monumente ~~de~~ ^{de} stăruie. Nu uita
 când ~~te~~ ^{o femeie} spun că ~~eu~~ ^{eu} e dragă; dar, dacă sunt silite
 să repetă lucrul acesta după câteva luni, după câțiva
 ani, încep să revinți....

Sunt o brută, fără îndoială că sunt. Așa
 spuneă odată că oamenii nu sunt nici bestii nici îngeri, ci pur și
 simplu oameni. Singura ei cugetare. ~~Eu~~ ^{Eu} am adăugat, galant:
 „În timp ce femeile sunt ori îngeri ori demoni”. Iar ea m-a întrebat:
 „oare eu ce sunt?” ~~Eu~~ ^{Eu} am răspuns, ca într'un roman de Zuccoli:
 „oare e nevoie să precizez?” Vai, vai! Cum de pot crede unii oa-
 meni în puterea inspirației feminine? Poate sunt temperamente cari
 au nevoie de tușă ca să se deslănțuiască. Trebuie să fie umilitor să
 depinzi de o femeie în rosturile tale sufletești, să ajungi poet pentru
 o femeie... Hm, sunt sigur că judec strîmb, căci atîtea cazuri îmi
 infirmă concluziile: Dante de pildă. Dar Doamne, Doamne, micile
 mele amori au izbutit să mă mediocrizeze, deși, generos cum sunt,
 căutam să mă conving că mă umanizez. Pentru un îndrăgostit, totul
 e sublim și familiar în același timp, chiar Cizmigiul e sublim, chiar
 Tîrgul Moșilor. Unii numesc această eflorescență sentimentală
 umanitate, solidarizare colectivă. Eu aș spune altfel, dar Dumnezeu
 știe cine are dreptate.

Ghigghi

Si

Acum, când s'a depărtat destul de Ghigghi, de Una, încep
 să-mi limpezesc sufletul; observațiile care îl uresc încep să
 se atenueze; aproape că ar putea să râdă, să facă glume,
 să petreacă. Își recapătă umorul lui mahmur și luciditatea
 pe care o pierde, în fiecare zi, după cea diurnă ditalnică
 cu una din femei.

Unde am ajuns? Asta e Calea Călărașilor unde n'am ce căuta.
iar acesta e un bulevard oarecare pe care nu trebuie să apuc.
Aproape ~~unspresere~~; dacă m-ași duce acasă. Dar nici un ban ca
să intru în vre-o cafenea, nici un prieten cu care să-mi pierd timpul...

nouă

La Corso se

întâlnesc toți, astă seară, vor discuta probabil cazul lui Teodoru.
Găte sinucizi pentru că ai văzut murind lângă tine o femeie...
Hotarât lucru, nu mai suntom bărbati, nu mai avem orgoliul
inferinții. Durerea se-a ajuns insuportabilă, ne trebuiește, ne
mihilează. Și atunci - napoi în haos, napoi în unitatea
rimordială, moartea... Hm, e adevărat că moartea are această
ară fascinată a unității. Este singur acolo, și totuși ești
totul, ești petru tindeu. Înselat de unitate, rusețat de moarte,
deci. Durerea este altă, ~~este~~ un strein ^{furios} în suflet.
Ghiupele aceste strein, asta radeamă la moarte. Și bietul Teodoru
a putut suporta odoarea, a crezut că în moarte va uita. Cine
tie dacă poți uita ^{în} acolo?

Dar poate sunt toți ^{la Corso} acolo, poate vine și Dan; dacă are de lucru,
a tipograf, tocmai la două - poate vine să-și mai vadă prietenii.
Este un om sociabil, Dan ascetul; trebuie să-și găsească zilele
prada lui, o'o foarfecă pe sub ochelari, să-și agrinde luminiile
chilor de furie și de obscenitate. Singur nu poți uita porcărie,
singur le poți cel mult face. E la Corso, acum. Numai că
acolo se va vorbi iar despre Teodoru, se va discuta, se va
fide stupid. Ulădescu, Lazarovici, poate și Lucilian cu Ciutariu, și
vor fi și femei, fără nidoială, femeile culete ale cercului. N'am
să regist; e prea mult pentru mine.

Și totuși, nu am nimic de făcut, și nici un ban. Prima lună
când am fost sărac, mă încercam intrind în plăcintării soioase și
mîncam alune și covrigi pe stradă. Sfidam burghezia. Poate eră un
substitut al plinsului. ~~Ha~~ Cine ar spune că tata a murit de șeze
ani... Il fū ingenerio Anicet, le feu Anicet, le feu. Da are drep-
tate, sunt laș. Într'un anumit sens sunt laș, pentru că nu pot uita
ce m'a învățat tata; dar într'un anumit sens, nu sunt. Moartea
tatălui m'a deșteptat din bețiile mele; de fapt, tot ceiace îmi pro-
pusesem să creiez eră numai ca să dovedesc tatălui că l-am înțeles și
l-am depășit. Pentru el mă pregăteam să public, ca să-i dovedesc
că sufletul și creierul meu pot cuceri, se pot multiplica în lume, în
timp ce tata a rămas toată viața un copdeoperă unic, un original
pe care nu l-a copiat și de fapt nu l-a înțeles nimeni; murind,
specia lui s'a stins. Moartea lui a fost în același timp lichidarea da-
toriilor mele publice. Pentru că nu voi accepta să tipăresc „Geome-
trul Ahasverus" sau orice am scris pentru el, ca să fiu cetit de d-l
Jerbea și recenzat de d-l Coman bene meritis. Oribil... ~~unspresere~~
și un sfert; dacă am noroc găsesc pe Petru în odaia lui și-l voi
ține de vorbă pînă la ~~unspresere~~.

Nouă

Ii e teamă de odaia lui, el respărundea citirile pe jumătate
 citite, sertarele biroului laas de note n exista. Pleacă tot-
 deasupra cât poate mai de vreme, ~~si~~ se intoarce ~~si~~ ca să se gânde
 deadreptul în pat, zdrobit și nesimțitor. Odaia îi însuflă un
 respect straniu; nu poate părăsi în ea decât ca să se culce sau să
 lucreze, deschis oie răsări, năd nădăd. Dar ~~si~~ nu mai poate
 lăsa nimic de mureș; preferă să-și petreacă ^{gimn} ~~gimn~~ în str.
^{capitole} Alexandru, la Mă, la Ghighe sau pe străzi, cucerind
 fără să vadă nimic în jurul lui, stăruind de vorbă cu tatăl;
 singurul lui confident, de când se vede mai rar cu David.
 Dacă ai murit tu, ce-mi rămâne mie de făcut altcând decât
 să trăiesc? Să trăiesc așa cum se întâmplă și cum vreau eu,
 fără țință, fără proiecte, fără remuscări; așa cum fac acum, cum
 fac de un an, de ^{sease ani} ~~nu mai~~ ~~pe~~ câteodată și apucă dorul de
 muncă, n se intoarce reformetat în odaia, se așază la ~~un~~
 birou și cităse până a doua zi, cităse și în ziua următoare,
 cîmpănesc, năspănesc cîmpănesc, fără să mînte o neguță caldă
 apăsându-i ~~pe~~ tâmpile; atunci se culcă, abrutizat, fericit,
 plin de uădezi. Reia lucrul cîteva zile la rîndul, cu
 accian' ardore, cu accian' naivitate. Apoi, deodată, se
 întreabă: la ce bun? pentru cine? - și pleacă la Ghighe.
 ... Dar odaia e penibilă, la urma urmelor; e prea mare,
 era bună pe când o împărțeam cu Pîerrot și aveam pianul
 ocupînd întreg spațiul dintre ferestre. Dar acum Pîerrot
 e ajuns Petre, fratele meu Petre Amicet, și are odaie
 separată și, plecînd, a luat și pianul cu el. Odaia e
 disproporțio de largă, acum. Chiar tatăl, cu toate superstițiile
 lui igienice, ar fi protestat. Jumătate e decorată solus cu o
 bibliotecă și un birou, iar cealaltă e steargă, singur patul
 și o ~~odăie~~ oglindă de calibator. Lipsește ^{căva} ~~peste~~ ~~nu~~ aici, e
 prea ~~mult~~ mult aer, prea mult spațiu. Musafirii se tem
 să rămână în unghiul odăii; se retrag spre margine, către
 birou sau pe pat. Oglinda e năgural obiect apreciat de Dav;
 nu e trunchi, nu e feminină, așa spune el. Ce-o fi vrînd
 să nătească Dav?....

nevăzut sau de o mină, dar nimeni nu-l iă, și așteptarea îl sugrumă. Incetează! Incetează! e deajuns! Dar nu are curaj să-și strige gîndurile. Nu are nimeni curaj. Renunță, și se vede purtat prin locuri streine, fără nici o afinitate cu geografia lui spirituală, printre suflete ce nu le înțelege, cari nu-l interesează, și pe cari totuși le iubește. Imaginația filmează în limbi streine scene stranii, surprinzătoare — și apoi se topește brusc, un inger insinuînd reverențe grațioase aplauzelor. Probabil că s'a sfîrșit, încearcă să se mîngîie el. Apoi o rușine sălbatecă, virgină, absurdă, îl năpădește. Ar voi să fugă și să plîngă singur, parcă ar fi pierdut ceva unic și inefabil; dar îi e teamă să se miște, să facă sgomot și să fie descoperit de ceilalți. Rămîne împietrit pe fotoliu, mestecînd colțul programului. Viol slav, asta a fost, își spune. Își făgăduiește boicotarea concertelor, nu din teamă, cit pentru mulțimea aceia de vicioși în juisarea cărora se oglindește și se recunoaște. Dacă ași putea avea Simfonia la gramophom, să mă închid în odaie, să înțeleg ce vrajă e dedesubtul ei... Și numai un Tchaikowsky, e umilitor, e umilitor...

Impresia cu
în odaia ei Una,

Exageram, desigur; ~~este~~ o dramă imaginară, de adolescență. A ascultat, apoi, stătea concerte la Radio — și nu se mai teme. Urăște să i se vorbească despre muzică, urăște orice emoție măturisită, orice adorație în public. Dar muzica nu-l mai obsedează, ea trece, nu mai luptă împotriva voluptăților. Sunt slab, ^{în} aceasta costă tăria mea: că am mai multe slăbiciuni ca oricare alt contemporan, dar de cumori, nu lupt contra lor, nu le amund sub cerșet. Și Petru ~~este~~ în odaia mea, citește. Ce Dumnezeu au făcut toată ziua? Ghihi, desigur, Ghihi, Una. Căd să s'a sfîrșit acum. Sunt un om nerocos, nici o rudăială că sunt, victoriile mele le câștig fără sânge, fără tăgăduiri și fără rămas bun. Ghihi, hm...

Palca rucet pe coridor să nu-și deslește mîna.

- ... Şi după ce am capturat trei sute douăzeci de Gammarus pulex, vorbi Octavian Dobridor, i-am instalat în acvariu hidrometric, iar la pescare trei zile concentrând soluția cu doi la mie.

Celalt face sforțări să-l asculte, cu ochii micșorati de fumegarea țigării. Gammarus pulex, desigur, crustacei de apă dulce; sunt și la Pantelimon, și culgeam acolo când eram în liceu. Dar o fi adevărat ce spune bunica despre Vally? Şi prostul asta de Octav să nu baze nimic în seama...

- Acum ascultă, vorbe-i arăp Dobridor apropiindu-
fața. În ale diutări săptămâni, variații morfologice minime,
pseudo-segmente labiare incerte și probabil explicabile prin
pigmentare periodică...

- Desigur, întări Iliș ca și cum ar fi cunoscut tot
despre pigmentările periodice.

O duce pe întârie Iulian? Iuencă să-și notească ochii prin
sală, doar de va rutălni pe vreun cunoscut și să-l invite
la masă.

- Dar la începutul săptămânii a patra, accentu-
Dobridor apropiindu-și și mai mult capul pe deasupra
mesei, constată o superfuziune de cili vibratili bucali...

Celalt îl privește dintr'odată atent. Iar a descoperit cum
dobitoacele asta de Dobridor; are un noroc... Așa a fost și
cu metamorfoza puii de Culex, cu fiul lui angajat
de Institutul Rockefeller, când a pus mâna pe atâția bani
de s'a putut însura.

- Cili vibratili bucali? Tutreba Iliș revenindu-
și crează. Dar asta e foarte important, mi-e extraordi-
nar. Fă-ți teza cu subiectul asta...

- Stai puțin, vorbe Dobridor măgălit. Asta am
constatat și până acum, și analizele microscopice la
care am supus unsprezece masculi și cinci femele. Dar,

repet, n'am început încă secțiunile diagramatice pentru analiza internă.

- Oricum, e extraordinar, mări 100%.

Apoi, primind un picolo de braț :

82

- Băte, încă doi țapi și un pachet de Regalo...

Dacă se confirmă citii vibrației bucale, apoi iar se distinge Dolhodor. Are un voros băiatul ăsta... Numai dacă cele ce se aud despre Vally ar fi adevărate. Și nici copilul să nu fie al lui... Gura lumii; doar pe locotenent nu-l cunoș decât de anul trecut. Chiar să fie adevărat ce spune lumea, copilul tot al lui Dolhodor este.

- Și refuz ce spune ? întreabă Uie.

- Așteaptă rezultatul analizelor. Nu... prea vine a crede, așa el, îl știu, demodat...

..Dar cum n'ar fi observat el, că doamna e naturalist și asistent universitar ? Și e tânăr, nu e un transilit, când te născă nevasta, nu se poate să nu observe. Psihologie, vezi cum te primește acasă, ce-ți spune la plecare... Prea ar fi iscusită Vally.

David Dragu pornește de acasă grăbit, cu capul gol și o carte în mână. Până la redacție, dacă nu ~~lăsa~~ ^{lăsa} tramvaiul, făcea aproape o jumătate de ceas ; ~~de aici~~ ^{de aici} la tipografie, încă nu s'ert de ceas. Noaptea e rece, de toamnă timpurie; asta îi face bine, îl rutărează la lucru. Dovă ceasuri al puțin sunt libere, ar să poată citi în voie. Dacă ar fi putut numai să se mute...

O cameră patrată, luminoasă ; nu perete acoperit cu cărți, patul lângă celălalt perete, la mijloc o masă. Cât mai multă austeritate. Fără tablouri, fără covoraș, fără vizitatori verzi ales. Se întoarce în zori, cu cheia în buzunar, și intră tiptil ca să nu-și scoale vecinii. Cheia aceasta a lui, numai a lui, îi dă o voluptate nemăsurată. Poate intră și încă după-voie, se închide pe odăie și nu e dator să

răspundă nimănui. Va munci foarte modest, la un birt
 din cartier, cu abonaament. Seara, la lăptărie. Și nu va da
 nimănui socoteală de sărăcia lui, de viața pe care o duce.
 Liber să opună oricui pe nume. Liber să lucreze... Nu se vede
 decât lucrând, cu o bibliotecă întregă în jurul lui, înfundat
 în erudiție și în filosofie. Vlădescu are cărți destule, și
 cărți scumpe. Și Jerbea, dela Fundație, și împrumută orice
 carte vrea. Și cât are de lucru!... [Grăbește pasul, să
 ajungă mai repede, să se așeze la cetel, pentru a-1-o
 veni corectura ediției de ^{capitole} ~~provincii~~. Dar trebuie să treacă
 mai întâi pe la redacție. Nu înseamnă nimic acolo, corector
 de noapte cum ~~este~~ ^{este}; și nu-i vorbește decât redactorii tineri,
 care n' văd numele în alte reviste, și citesc articolele
 de scandal. La „Curierul” publică din timp în timp ^{fortitane} ~~articole~~;
 pe care nu i se plătesc, dar pe care nu le poate refuza seer,
 tinerii de redacție. Nu leagă prietenii cu nimeni; când
 vine la redacție, ceilalți se pregătesc să plece. Nu rămâne
 decât Lazarovici; se duce în odaia din fund, comandă
 o cafea mare turcească, scoate misterios din birou săltare
 biroului un manuscris căutat la mașină și începe să corec-
 teze, fumând grăbit și întorcând ^{capul} la răstimpuri capul, și
 ea o' cum s'ar fi temut să nu-l spioneze cinera. ^{Câteodată} ~~Lazarovici~~
~~se bazează din~~ corectat, tresare, sege țigara și ^{sece} ~~scrie~~
 pe o coală ~~altă~~ ministerială, nădușii deosebi, cu multe
 stersături. Lipsește apoi ~~coala~~ foaia la manuscris, și ^{trece} ~~scrie~~
~~scrie~~ Maiute, după ce s'a mai a uitat odată ^{peste umăr,} ~~scrie~~,
 să vadă dacă l-a ^{zărit} ~~zărit~~ cinera. El văd totți că
 mai sunt în redacție. Dragul și privește fascinat spatele
 acelu adăncit în manuscris; Văde că Lazarovici se
 află la a opta corectură, și nu se încumetă încă să
 arate romanul curva....

Respiră adânc aerul rece, ridicând ~~altu~~ capul
 și străduindu-se pușinii. Orașul care începe să se dezghe-
 ticească, oamenii care se adună spre bulevardul

cu reclame luminoase, literele acelea mari, roșii, pe
care le găsește - toate și recântă orgoliul. Alții se
amuză, se infundă în cinematografe și în baruri, își
pierd timpul - și eu în timpul acesta muncesc. Cu cât
se încredințează mai mult, cu atât ~~se~~ ^{eu} mai muncesc mult.
Își pierd timpul, în paște neortodoxe; ca mâine vor fi
tărănuți, sau invalizi, degenerați - și ce au răstales
din viață, ce au lăsat în urma lor? Privește cu acriș
ochii răi, scapărători, ticătonii din jurul lui. Toți,
toți, nu va scăpa nici unul; în întinerirea dela
neaput, ca larvele, oibi, acolo au să se rătăcească.
Să faci din viață ta un zid contra morții, contra
haosului; să te creiești pe tine, om adevărat, om ruteg,
cu dintr-o bucată de granit; asta înseamnă un ~~scop~~ ^{scop} al
existenței, singurul sens: să te faci, bucată cu
bucată, împotriva tuturor slăbiciunilor, a tentațiilor,
a căderilor. Restul, oameni de paie, larve, intunec...

Grăbește pasul, scutură din umeri. Să muncesc,
să creiez, să ruteg - mai mult, mai mult. Să am
timp, să am răgaz; atâta cât, timp și libertate. Să
nu-mi stea nimic pe cap... Strânge pumnul, ce și cum
ar fi fost cheia odăii lui imaginare. Sunt slab, debruș
să plec de umet, debruș să plec astăzi....

Elazar veni mai târziu, cu Leon ~~trăiește~~ și găsi pe ceilalți
discutând șansele lui Jean Cîntăreanu de a ocupa posturile
dela Ministerul Afacerilor. Cîntăreanu auzi glasul lui Emilian.

-Trebuie o solidaritate de generație. Un
tânăr, un talent recunoscut, care se înroșește zadarnic
suplinind pe un năbărnău la liceu.

Cîntăreanu avea aceeași figură ~~și~~ intimidată și privea
în jos, jucându-se cu pînă în paharul cu sirop.
Emilian se fi vînt să spună și ceva de boala grea ^{care} ~~de~~ ^{de} ~~de~~

ovise pe Ciutaru, dar nu vorbea niciodată despre asta căci
 e aflat de față celalt. I se părea un lucru foarte grav,
 nauă recouterit deschisă în sufletul lui Jean. Când
 nouenea cinera de tuberculoză, se alarmă nespus și
 nu putea să privească ^{în ochi} pe Ciutaru. Credea că lumea asta
 trebuie ~~scuturată~~ ^{curățată} ea un mont deșeu care nu trebuie să
 aduci niciodată vorba. Dragu i se părea un civic, un
 inconștient; și dacă îl surzi, o făcea pentru că lui David
 i se scurgea orice; e un zăpăcit de geniu.

- ~~Mă~~ Găștiți că dacă i-o lua altul postel,
 vorbi Eulian, încep fac un scandal cum nu s'a mai
 pomenit. El pune pe Dav să scrie câteva pamflete, și
 au să vadă ei...

- Care ei? întreba Ilieș.

- Bătrânii, răspuns Ilieș în tonul
 lui Eulian, așezându-se la masă. Bătrânii și atei,
 lichelele, impotentii, pești.

Vocea tare și cătera persoane dela mesele vecine în-
 toarseseră capul. Un domn dela masa de biliard se
 opri cu tacul în mână. Eulian era multumit; are
 să se învingă disconfortul, are să fie zgornit, are să urle
 Ilieș și are să le spună tuturor în față, cum îi place
 lui, cum numai el poate. Dacă s'ar apuca să-i spună
 lui Dobridor că-l născăla nevastă-sa?... Gândul ăsta
 îl incomoda; se uita pe rând la fiecare dela masă;
 se simți mai bine așa, a lături de stăția; nu era
 singur.

- Dar ce ai tu cu bătrânii? întreba Dobridor.

Ilieș îl privi o clipă supărat, parcă ar fi vrut să-i
 ceară o scutecăla deșeu. Apoi îi spuse în treacăt.

- Tu mai bine ai tău deșeu gura, după ce ai
 avut bursa Rockefeller un an și n-ai făcut nimic.

- Ba s'ovene certau, interveni Ilieș, a făcut foarte

mult ^{cinema} a fotografiat ~~pe~~ metamorfoza puer de Culex...
~~Glazar~~ ^{Glazar} nici nu-l ascultă ce spune; ~~și~~ continuă,
mai tare, parcă ar fi voit retrădus să se facă auzit la
celelalte mese. 86

Dinamita la Universtată, arde Academia, ar arde biserici pe tot necredincioși.
~~Legionarii lor de câmp, de zădărnici, de cetai~~ Să se rursese
cerul, uia; să se curate lumea prin foc. Vă pierdeti timpul
scriind și multitudine; nu-l ascultă nimeni. Dinamita, asta
trebuie. Dacă n'ar fi niste atei caraghioși, uiași, deaia la
comunisti....

Un biciu de vigile apocaliptică, sfârșit sfârșit, pe spinișurile
~~bătrânilor~~ ^{bătrânilor}, pe trupurile lor scârnuale, grase, reumatice. Atei
crescuți în sângele Bisericii din moștile Bisericii. Generație
de liber-cugetători! Glazar ^{le mustră} ~~le mustră~~ de vigilență sălbatică,
măști istoric; gândurile lui sunt numai vigilență, jăratec,
schingiuniri. Dracul există, precum există și Dumnezeu.
Dar când dracul e în fața mea, pe trotuar sau pe catredă,
discuția e inutilă; biciul, ciomagul, dinamita, asta trebuie.
Nu îndrăcit nu se convinge prin discuție. Nu îndrăcit
se bicieste până ce dechuește latana din el. Argumentare
fizic și singurul eficace față de oameni care au redus
argumentația la mijloace fizice, pipăibile. Acceptă senzația
drept sursă a cunoașterii? Bine, de două senzații când
stau de vorbi cu el. Și nu mă uit când dau, căci nu
sunt nici idealist, nici umanitarist, nici în practică ahimsa
ca Mahatma Gandhi. În două diuplin, cu ciomagul, cu
pumnii, cu pietre, cu ce mi-o iei cu calul... ~~Și~~ ^{Și} rufize
picioarele în făcând și-n învârtite pumnii roată în
jur. Nu vede pe nimeni, dar simte acea prezență sufo-
rantă a celorlalți, a celor pe care îi urăște, a
bătrânilor și ~~bătrânilor~~ ^{fraternizantilor}. Sau se epuizează furizându-se, și ~~nu~~ ^{nu} sare
aproape desodată, și murea, lovește. Nu vede nimic; el

embolușește din nămol necredințelor, ticăloșia lor, bogăția lor stricată. Când rătăcește pe strada, e încununat nămol-
deama de imagini hăde, fețe alterate, pântec plin;
aude același râs și șoptit, vede aceleași titluri de cânti,
el urmărește aceleași curvături de bimerită a ~~lărilor~~ lărilor.

- Schingiuirea are acest ~~dar~~ dar al elasti-
-^{membrații} ~~cității~~ ~~membrului~~, al elasticității, accentuează elap-
strâng^{inimii} și despicând pumnul.

- Așa dar, reapar la Vârsta Intunecului,
cum se spune, intervine Dobrîda ^{intruzat} ~~amărat~~ de tot ce
aurea în jurul lui. ("Zgândăriți-l mă, zgândăriți-l
că ~~nu face~~ ^{o să se amuză!} ~~nu are~~ ^{nu are} ~~respuns~~!")

- Prefer să fie întunecul pe fărmec și lumină
în cer, în țară, decât lumină de stăru pe fărmec
și să zace apoi în întunecul iadului. Ați văzut
neodată un pește stricat, noaptea? Lucrurile ca o stea.
Asta e cultura noastră: fosforeșcență de cadavru
la receptul putrefacției; nazele decompunerii. Și
pentru că eu nu vreau să fiu mort, ca voi, ^{nu pot} ~~nu pot~~
rămân viu, cum m-a lăsat pe mine Christos, și
pentru că nu mă asmetesc cu dinu date pe șat scârba-
-vile voastre, și punete în capul bucatelor bătrani
ramolite și atei, dar și eu cînt pot...

Se ridică de pe scaun și face odată poata cu brațul,
spre hăzul celor dela masă. Similian strălucește; Alexe
asta nu se schimbă după cum bate vântul; credincios a
dus din Universitate, de când întocmise A.S.C.R.-ul
și spune verde în față oricui, nu se teme; păcat că e
limitat, e dogmatic, e porcit ~~cu~~ ^{cu} proteste contra
ateilor. Dar nu pot exista oare puncte de vedere? Nu
poti asculta și pe un credincios și pe un ateu? Ce important!

ne de ce crede omul? Principalul e să fie om, să fie viu... 82 8
68

- Adică, în rezumat, tu ești pentru o nouă
Inchiziție, ^{apropo} ~~vechi~~ Vlădescu, după ce ascultare atent
tot ce vorbire Iliazar. Căciace nescămuri că naște să refete
goselele înaintașilor, în loc să cauti adevărul veacului
acesta, al omului și în care trăim....

Iliazar îl privi zămbind și nu mălță bastonul gros.

- Mă guralivule, tu ai să uiți discutând. Dar
cu mine n'oi uita, M-am săturat de vorbele voastre.
Dacă ai poftă de spadă, hai de afară să ne batem.
Și mai bărbătesc așa. În loc să vă pierdeți timpul
trăncănuind ca murmurile...

Emilian ^{la} râdea profund și-i făcea semn lui Căntăreț.
"Să vezi că îl ia acasă pe Vlădescu!"

- Suntem totuși niște fiende-vară, niște neves-
tebrați, continuă Iliazar umplându-și paharul
cu vin. Nimeni dintre voi nu știe ce are de făcut,
nimeni nu știe de ce face un ^{anumit} lucru și nu altul. Trăim
la întărlăre,...

- Pardon, noi avem un fel bine definit,
intervențiu serioasă Emilian, noi știm tinerii. Și în loc
să critici hoțeste, să te legi de firea, mai bine
ai lucra...

- Eu am slujba mea, și până la revoluție
n'am nimeni altceva de făcut, răspunde Iliazar.
Eu nu pretind că voi, că reprezentați apințal nou.
Pentru mine, nouăta e în Noul Testament.
Când o veți revoluția, veți afla mai mult. Dar
voi? Vos e faceți ceva decât să trănăniți și
să scriți? Problematică, altceva n'aveți. Dar
faptele, unde 's faptele? Mai bine ați pune
mână pe secure și pe dinamită; așa se face
istoria; nu ca voi, la cafea și în bibliotecă....

- Deși, să încep în stradă, se gândește Vlădescu. B 7
- Nu discut, eu încă nu discut.

Apoi, după o pauză.

- Tu ești ală de ai' ocos o tragedie rutieră cu
Teodoru. De ce n-o scrii? Scri-o că, tot n'ar tu talent,
tot ^{n'are și} să e citească nimeni. Nu ți-ai scris în
romanele dragutei?

- Te rog Alexe, zburci Vlădescu, Teodoru, las

- N'ai spus la toată lumea că Teodoru a cu-
rănt ~~o~~ o tragedie? E un escroc, uă, un dialectician
de hârtie. Nu se omorâ nimeni serios fără să nu izbu-
tească. Asta s'o afie dela mine.

- E posibil / zău, intervine Emilian. Parcă ști-
tu, ce s'a petrecut în sufletul lui Teodoru.

- Nu, lasă-l să se explice, spune Vlădescu.

- Nu există nici o explicație. Sunteti toți niște
caraghioși... Băiete, vrei adu o sticlă Stinbeu...

Se întorc de pe scări n' pînă în sală. 'Paraghioși',
subînțeleg n' piendo-vări, și cu astia vrem noi să facem
alta țară. Pfuah!...

Cîntărie gîni că e timpul să-n' plaseze primul
spirit. Toată seara aceasta nu 'seorse dect un
votant. El intimidase felul cum interpretase Emilian și la
casă postul lui la Ministerul Artelor. Se pătră tot
timpul într-o reverență mizăloasă, prefăcându-se că ascultă
năzdrăvenile lui Eleazar. Se gîndi, răsă, ^{putu} la Eleazar
și la apartamentul din strada Bătrînei, unde s'au putea
muta în caz când va ocupa postul.

- Dar cum se face, ^{incep} zău Cîntărie,
cum se face că o prea sfiintită gură ca a ta abuzează
de un lichid pîgău?!

Faza n' plăcu; eă ironică, ea subtilă. Lovise drept,
Eleazar se afla la a doua sticlă de vin. Ori e costiu, ori
nu e...

impregurări - lichidul poate fi transfigurat în anumite 89
vorbă Evidențiat deși din ochi.

-Nici de cum. Viu e viu, adică băutura
păcătoasă, iar eu păcătuiresc bând și păcătuiresc
meacurindur-mă și păcătuiresc zi și noapte, ca un
oment și reputații creștine ce sunt. Adversarul
asta nu l-am auzit niciodată; sunt plin de păcate.
Deaceia ard de domul tămăduirii și nite leg tairale
izbăvirii, pentru că recunosc și sînt păcatul; îl sînt
în mine, în carne. Dar voi ignorați păcatul. Pentru
voi a bea sau a nu bea e chestie de igienă, de eco-
nomie sau de bune maniere. Voi ați pierdut rătăci-
rea pentru lucrurile astea....

-Mă îndoișcă dacă ai sărit o tu, roști
Vlădru plumbându-și vag ochii prin sală.

Asta trebuie să spun eu, gîndu-mi Ciutarii. Cu asta l-am
fi închis gura, înă totuși răspunsul care i se cerea,
și nu mi-a dat prin cap....

Doamna Valeria Doleridor era nerăbdătoare; Jac nu mai
venea, deci și telefonase ^{dela prânz} ~~de seară~~, vestindu-l că
Octav va lipsi toată seara până la miezul nopții. Trecurse
în odaia închiriată studentei (lipsea și ea de casa, ^{absență} ~~lipsă~~)
pentru toată noaptea, și o rugase să camufleze ^{absență} ~~lipsă~~
după ce închisese ^{ușa dela,} ~~compartimentul~~; în nici un caz nu se
putea teme de surprindere. ^{Copilul adormi.} Patul din dormitor îl des-
făcuse. În mbrăcata într-o pijama de casă, neodată,
cu pantofoși roșii. Se așeză la masă și răsfoi pe
cartea găsită acolo, ce să-i mai treacă timpul.

Întăluirea, coborînd pe Bulevardul Independenței,
intr-o seară tristă și dezolată. Octav care nu mai are
înbete. Vesnic și vesnic ocupat; cu licență, cu laboratoriu,

u redactarea idioatelor lui de memorii. Acasă nu face decât
celas n' acelas lucru ; citește, exclamă, scrie, și iar
exclamă, n' iar citește. Nu mă deranja Vally, vezi că sunt
cupat Vally, am de lucru Vally... Și ce specie iugră de cerco-
tări : insectele, larvele, crustaceii... Să nu stăngenex un
lăudac, să nu gonex o murexă, e interesant Vally, e
ună nunt local, e instructiv de comparat cu ^{laborato-}laboratorul...
Sunt amintiri melancolic idila lor din Universitate ; Octav
tânăr, atent, măgustos. Cumm s'au dus toate, nătr'un singur
un de căsnicie. Octav a golit o adăie pentru laborator,
a receput să poarte cravate vechi, să se rugăsească de
umbrelă, să se pipăie mereu la gât nu curva și-a uitat
gulerul. Toate, toate. Și sunt tânără, n'am văzut nă-
nimic, n'am simțit nimic. Teatrul se plictisește, Opera
n'o ătelege, cinematograful e frivol ; seara, în oras, în
duce colegi sau studenți n' discută insecte, gândaci, vesnic
celas n' acelas lucru. Uff!...

Dar ce-o fi făcând Jac să nătrâzie până acum?...
Închide cartea ; nu izbutise să nătrâiască nici până nă-
Fata asta e destăpărtă ; că face de cap acum, cât e studentă
departe de casă, n' n'o stă nămău. Cu cine o fi trăind ?
Vin pe aici tot felul de oameni. Oare ?...

Jac a sedus-o fără curte, fără sentimente, fără
declarații de dragoste. M-am săturat până în gât de vor-
bărie n'a spus, ca o senză, după cea dintâi vizită la
Jac. Bărbații care vorbex, n' vorbex, și declară, și afirmă,
și se tucăntă cu sunete - și nă fac năciadată năimă, absolut
nimic. Dna Dr Dobridor pierduse de mult admirația pentru
bărbații care vorbex frumos și ^{pentru} literetura bărbaților lor.
'a destăpărtat nătr'o ~~bută~~ ^{bută} cu o silnică scărba de literatură,
de romane, de orice canto scrisă. Nu mai citște acum decât
ziarele de diuinăstă și "Rampe". Privește oborita, disprețuitoră,
pe oricine vorbex și surse ca să afirmă ceva, ceva adevărat
sau frumos. La ce bun ? de ce atata osteneală ? Acelas

și a celor luam; orice s'ar dădută, orice s'ar scrie. În Facultate
 respecta fricos pe profesori, pe savanți și să pot găsi un om
 mare, un geniu, un savant; așa și visa întorcându-se
 gânditoare spre casă (lubea atât de unet plătirea aceasta
 dulce, liberă) după ce ascultase seminarul de Istoria Lito-
 raturii, și admirase cu oarecare pizma pe studenții din
 anul III, erudiți, inteligenți (fetele acelea puțin palide, frumuse-
 descoperite, siguranța vorbirii lor, și totuși oarecând timoritate de
 om cu viață interioară...). Se visa uniindu-se viața cu aceea a
 unui om mare, un istoric, un savant, un ~~scriitor~~ scriitor,
 apăsându-l în munca lui, încurajându-l, veghindu-l.
 Idila cu Octav fusese o aventură grandioasă. Se interesă acum
 de științele naturale, se instruisă, ca să nu apară în ochii
 lui o singură studentă la Litere. Tratatul de Zoologie Generală,
 emprumatul de Octav, a plăcut o delă cea dintâi pagină;
 s'a mulțumit atunci să-l frunzărească, privind figurile,
 plășile colorate. Dar a revenit, cu hotărâre, a recitat de
 trei patru ori pasajele publicate cu cerou roșu, le-a copiat,
 a încercat să le memoreze. Doar Octav știe ce spune; Octav
 nu e un poet, un simplu cititor de literatură, ca mine. Lito-
 ratură, frivolitate efemeră, spuneai cu dreptate Octav.
 Făclia din altarul științei, spunea el. Muncă disciplinată,
 corectă, rațională. A încercat și ea, și pentru că nu
 izbutise, se întorcea la lucru mai hotărâtă, mai mândră.
 Au să-i dovedească că noi, femeile, nu suntem stupide. Iz-
 străugă triumfale; criteriile clasificării octopedelor. Un sin-
 -gul lucru e necesar, și repetă; ca o femeie să-și găsească
 tovarășul vrednic, vrednic pentru ^{ai} sacrificii. Intru în caiet
 cusemăni termenii pe care nu-i înțelegea, și Octav n' explica,
 scrie. O întreabă, aproape comic (și ce interesant e când
 pune întrebări, când așteaptă răspunsul gânat, de arond curaj
 să privească în ochi): ce înseamnă "lobul median" și
 "apex acuminat"? Repede, repede, Valz, lucrurile acestea
 trebuie știute să fie Tatăl Nostru....

... Începe o' energie întârzierea lui Iac; aproape zece jumătate. Le-ar rămâne numai două ceasuri de dragoste. Destul pentru Iac, pentru îmbrățișările lor; dar prezenta lui, prezenta viată, câte ceasuri ar dori-o alături?... Cu cine s'o fi întâlnind Octav? Hic e prea puțin ca să bătâiască. Dar ceilalți? Veritatea peșii de Emilian, Lazarovici care e cum e și nu ar fi în stare să sufle vreo aluzie... Ei zi?...

Repede au rătăcit amândoi că nu are chemare eutobiologică. S'a resemnat repede, Octav; soția sefului de lucrări abia stie francezeste. Nu va avea o colaboratoare acasă, și atâtă tot. Era fericit când îl lăsa să-și continue lucrul. Dar Octav, ai lucrat destul, mai adămerle te... Pe mine nu mă sârute?... Haide la Mia... Ar fi vrut să-l sârute, fizic, în apropierea ei; Octav nu comunica nică o prezentă; când nu vorbea, parcă ar fi fost un obiect neînsufletit, un mort. Ea ar fi vrut s'o mângâie altfel, să întârzieze amândoi mult în parc, nopțile; când plouă să-l aștepte pe setul din fața ferestrei cu muscate, să fie singura și tristă să-i fie puțin frig, frigă și frig, iar el să vină tiptil, să-i pună mâinile pe ochi, s'o răsărtețeze, sugerându-i, să-i spună: Valy, Valy!... Stă. Să o lase în reverie ei molcomă, să n'o mai sârute, să nu-i vorbească. ^{Valy} ~~Amândoi~~ Valy!... Numai atât... Cât ar fi fost de fericită... Apoi, în alte zile, când e soare, s'o strângă în brațe, să se joace cu ea bătește. Să o lase să-l sârute mult, așa cum l-ar fi plăcut ei; ^{gol și nemiscat,} ~~și~~ ^{amândoi} ~~repede~~ ca un mort, ținut pe pat - și ea să-și lase alunece gura fără nici o teamă, să se oprească asupra fiecărei părți, să sugă, să muște. Iar nopțile să nu adoarmă ^{amândoi} ~~repede~~, să nu se repede grăbească în dragoste, să nu-și mănturească slăbiciunile cu un ton ca și cum ar fi spus: azi nu mi-e foame, nu mănânc decât salată... S'o siluiască lent, s'o ucidă parcă, s'o sufocă. Cum de nu pricepe Octav lucrurile astes elementare!...

Ar fi vrut să-i spună toate lucrurile acestea, dar o pundoare cindată, stupidă, o paraliză decât ori încercă să se mănture

-risească. Poate sunt proastă, poate n'ar trebui să-l rutrery
când lucrează. Toate ideile acelea cu care se luptă el sunt
atât de adânci, atât de dificile... Se reîntoarce în romanele
ei, fără să ofteze (lui Octav nu-i plac zgomoturile aceste
fără nici un rost, sentimentale), rătăcindu-se de toți
eroii tineri, obraznici, cutegatori și scuti galanți. Câteodată
se oprește, intimidată. Poate n'ar trebui să fac asta; ei sunt
doar paiațe senzuală, iar el e un savant. N'ar trebui să fie
senzuală (asta fusese orgoliul ei, din ultimul clasă de literatură,
de când celise pe D'Annunzio), să-l turbur, să-l obosească... Dar a venit
un timp când a rutelă ca Octav și nici nu-i observă sacrificiul.
(Ma refrănez, răbd, și el Octav nu e bănușele uimii. E
periclit că nu-l rutrery decât spunându-i că e masă gata. E
sau îl rutrery ^{negându-i} să-l aducă vreau roman de la
bibliotecă. Și tot el rădă superior, ironic...).

Și dacă ar fi fost cu adevărat un „om mare”. Dar e un simplu
naturalist. Doar nu sunt proastă, cum crede el. La ce bun disec-
țiile unor insecte minuscule? La ce folosul tării? Desigur că
tării nu folosesc ^{le} nimic cercetările lui absurde. Și nici uie, uie uie...
nu mai putea citi nici romane. Aulas și acelas lucru.
Răsfiora disprețuitoare orice carte i-ar fi căzut în mână; pagini
de și pagini scurte, ^{transmise,} copiate, tipărite. La ce bun? Tutu cât ajută
să rutelă, să ghicești viața, și o suportă? Vorbe și prostii
imaginare...

... Dar fac și fi putut să mă anunțe ^{ca} ~~doar~~ nu vine. Să nu mă
facă să aștept ca o nevadă, ca o femeie de stradă. Ar fi putut,
cel puțin asta... Se așteaptă deodată nenorocită, singură. Și vine să
plănușă, să facă ceva nebunesc, să spargă ceva... Se rutunde pe pat,
obosită, cu brațele acoperindu-și ochii. Pasi; Tresare, Dar nu
sunt ai lui, el nu vine prea curte. Și ar avea timp să vină,
ar avea timp destul până la doborârea jumătății...

- Dar ce e realitatea ultimă? ^{se revela} ~~se reamăna~~ Iliș, pe care direcția lui Eucilian și Vlădescu el ^{redenumise} ~~trădădese~~. (Continuă de un efort de ceas, și îi fii peste putință să asculte descripția genului Cerapterus Swederus, pe care Octavian Dobridor o cită pedant: Autoritățile disting sexul acestor gen prin forma și pilositatea suprafeței ventrale și a structurii tarsale. Dar rămâne de cercetat apexul pygidiumului, care e acuminat, cu punct sulecat... Aici glasul lui Eucilian el surzi; se luptă cu toți, cu Vlădescu mai ales, tipând și bătând cu pumnul în masă).

- Ce e realitatea ultimă, lăunnică-mă și pe mine?! repetă Iliș cu tăcerea ironică a celorlalți. ("So știu că se amuzăm, sefule Eucilian, dacă au intrat naturaliste în discuție o să rădăm laine").

- Spiritul, și răspuns în treacăt Vlădescu. ("Șau bagat și ăsta, și iar li-am să pot afla ce crede ^{Eucilian} ~~Alina~~ despre cunoaștere. Iată au să bagatelizeze discuția...").

- Dar ce e spiritul la urma urmelor?! se întreabă Iliș.

- Spiritul e el însuși!

- Unul e unul, doi e doi, și așa mai departe, înoueză Dobridor.

- Inutil să discuți, întrerupe Vlădescu.

- Nu, nu, eu vreau să știu ce e spiritul...

- Păa gher, dragă Iliș, edută Eucilian să-l atâte.

- Dă-mi o altă definiție, o definiție care poate fi înțeleasă de oricine. ("Ultim", la urma urmelor, e ceva vag, ca o margine, ceva care se sfârșeste; ultima zi a lumii, sau ultimul an al vieții, sau ultima picătură de sânge; asta înțeleg și eu, ceva precis, ceva ce se poate înțelege. Dar "spirit" e ~~ceva~~ absurditate, o iluzie, vine la sediutele spiritiste, o farsă. Filozofii ăstia sunt nebuni).

- O altă definiție ^{eu fi} ~~este~~ asta: spiritul e subiectul metafizicii.

96 90 46

- Trone, pleonch exclamă iritat Ilieș. Dar și pastele
măști e metafizică?

- Nu rugămă dragă Ilieș, intervine Ciutariu.

- Nu, nu, eu vreau să știu până unde vă puteți
jucă cu vorbele. Ai spus că realitatea ultimă e spiritul.
Bun. Dar spiritul e subiectul metafizicii. Admit or asta.
Acum eu te întreb: ce e metafizică. Oare n'am dreptul?

- Audiatur et altera pars, vorbi Ciutariu, încu-
tat că de data asta găsiseră citatul potrivit.

- Atunci spune ce e, continuă supănat Ilieș. Dacă mă întrebi ce e tinctura de iod, ți răspund
că e o soluție de iod în alcool. Dacă mă întrebi
ce e o muscă, ți spun că e o dipteră domestică agent
microbian. Dacă mă întrebi de ce fierbe apa, ți spun
că fierbe pentru că a atins punctul de fierbere, adică
100° centigrade. Căuță și efect. Lege. E clar. Acum, te
întrebi n' ai dreptul, ce e metafizică?

- Subiect rezervat, răspunde prompt Ciutariu, apoi
pădă repede în jur, să vadă dacă ceilalți i-au ^{apăsat} ~~replăcit~~
replăcit.

Dar Ilieș se dovedește hotărât să meargă până la capăt.
Scrie un pahar de bere și întreabă iar. Ceilalți îl
ascultau făcându-și seama.

- Nu, nu, revin-o la subiect.

- Dar subiectul nu se prinde de tine, nu vezi,
se revoltă Vlădescu.

- De ce nu se prinde? De ce să se prindă de
tine și de David Dragu și de alții ca voi, și de mine
să nu se prindă?

Guilian începu să râdă tare și se aplecă spre Ilieș, care
tăcea mare, dala începutul discuției, bând îndesat. Guilian
să-i spună ceva, dar Ilieș răcni.

- Vreau să știu și eu, sece?! La urma urmelor,

vă jucați de atenția aui cu filozofie, Toate ziarele sunt pline de filozofie, de religie și de artă. Mă rog, înțeleg ce artă: sculptura, gravura, pictura, sunt arte. Ademi, și înțeleg ce e religia: atunci când unul crede în Dumnezeu. O fi ~~cere~~ stupid și rurschit, dar e ceva care înțeleg. Mă rog, spui că Dumnezeu e în cer și că Isus e a fost născut dintr-o feciun. Nu accept nici una nici alta, dar te înțeleg; ești unul cu religie Perfect. Te duci la câmp și pictezi pomi, paseri și mai știu eu ce. Ești artist. Te înțeleg. Acum, te înțeleg: când e unne filozof?

Începuseră să râdă cu toții, rătăcându-l. Fiecare vorbea, re-
flecta cuvintele lui Ilie, la savurau.

- Într-adevăr, de la Jerbea, Ilie, vorbi ~~despre~~ Einstein, Acela știe tot ^{despre filozofie, acela} ~~de la Jerbea~~ e un filozof complet.

- Ce am eu cu de la Jerbea? Eu vreau să știu ce trebuie să fac, cum trebuie să gândesc ca să se poate spune că ești filozof. Mă rog, vede un filozof în remunieră sufletului?

- Da și nu, depinde după școala căreia tu aparține, răspunde Vlădeu plictisit. Dar e inutil.

- Tu mi dai voie, îl întreabă Ilie. Deci un acesta e ~~câte~~ diferența specifică. Buni. Atunci poate vede în eternitatea lumii?

- Într-un anumit sens crede, răspunde tot Vlădeu, pentru că lumea e spirit și spiritual e etern.

- Dar unde e spiritual? izbucni Ilie. În creeri? nu e, pentru că nu l-a văzut nimeni, oamenii mai pricepuți ea ține și ca unii și care, slavi Domnului, au disecat atâtea creiere în viața lor. Dacă nu e în creeri, unde e?

- În inimă, glăsuie Cătaru.

- Prostii; du-te la Murgă și te convinge, și dădii cu părerea doborâtor.

92 38

- Nu, nu, revin'o la subiect. Tu crezi nu o, nu învinuie nu, atunci unde e? Dacă nu răspunzi la întrebarea asta, priap nu eu când ești filozof.

- Dar ca să deslegi întrebarea aceasta trebuie să studiezi filozofia, după cum ca să pricepi metamorfoza fănturilor, ca tive, trebuie să fii entomolog...

Vlădescu & vorbire cu o ușoară iritare în glas. Nu e prost Țuș, dar e incapabil să gândească ^{abstract}, e un rubăcit și un empiric. O problemă întreaga, specializarea aceasta, și totuși ne întâlnim des, vorbim despre toate, dar nimic nu ține dincolo; oamenii acestor ^{titrați} judecă tot atât de primar ca un pseudoct.

- Admit. Ca să fii naturalist trebuie să studiezi natura, ca să fii filozof trebuie să studiezi sufletul. & logic. Acum, dacă mă întrebi ce e natura, eu îți spun: paharul ăsta e natură, berea e natură, eu pot, eu viersul, eu nor, sunt natură. Perfect. Acum te întreab și eu pe tine, filozof: ce e sufletul?

- Ne întorcem de unde am plecat, găsim Vlădescu.

- Pentru că n'am plecat deloc, pentru că n'avem unde să plecăm. Cum să studiezi dacă n'ar ce studii? Funcțiunile psihice sunt studiate de psihologie. Mă rog: ciocnise cu furculița un pahar, se produc vibrații în eter, vibrațiile fac să vibreze lichidul urechii, o senzație, un circuit nervos, și mihi amintesc de un cântec. Perfect. Asta e psihologie, înțeleg și eu. Căuță și efect. Dar voi vorbiți altă limbă. Dacă mihi spui că eu sunt naturalist și tu psiholog, admit. Eu cu natura, tu cu funcțiunile psihice, auz, văz, etcetera. Fiecare la locul său, specializat. Dar voi scriți și vorbiți bazacorii: spirit, realitate ultimă, metafizică, și vreți ca toată lumea să se la după voi, toată lumea să fie filozoafă....

Și unii mai cred în existența unei culturi
românești; când sunt universitari care pun
asemenia întrebări... și ~~altă~~ ^{cei alții} se amuză ascu-
tându-i. Cum li-au dăta, de pildă. Oare o
fi înțeles el mine mult decât Iliad și
Sohrider în ce costă metafizica? Sunt toți
niște lăutari; oameni care fac filosofie
după ureche. Toți sunt superficiali, toți
sunt intelectuali de cafelea. Preferă să
bântească, să se amuze, să facă epintru. Și,
cease e mai rău, noi dăția îi ajutăm.
Stăm și noi alături de ei; iubim așa-azi
vulgaritatea. E groaznic...

929

100

20

- Cum s'a născut? re-născu. Ai fost de

- Mă privește, răspunde lâng. ~~stă~~

- Te întrebaam numai, vobî Pavel, nedumerit

- E frumoasă țara? Tutraba ^{crusa} ~~deodată~~, pe am tot

Petre îl privi în ochi, pentru nădăria a cărei, și răspunse jignit.

nu se vorbeste gfr

- Ei, ce e mai de grabă? Poate vrei să spui că

- Ce ^{un pasqunt} ~~transport~~ / saci e banal? Zhecuti celalt

apropiindu-se. Am citit și în literatură, fii n'șui, am
citit cel puțin tot abtata cât și eu, n-ți pot spune

toate romanele la care te gândești tu. Păi n' ? Ce-ai res-
mie dată artfel de nărușări n' artfel de gânduri se
făc în tu romane n' au ajuns basule.?! Eu nu-ai schimbat
nimic de spaima banalității.

- Frumos spus, vorbi Pavel silindu-se să nu pară ironic.
Asta nescăunî că vrei să-ți trăiești viața așa cum e, fără prejude-
căți, un soi de iracionalism, cum se spune pe la noi.

- Nu mă interesează să știu cum o spune, continui
tot atât de inversurat Petre, nu mă interesează nimic în afară
de viața mea proprie, așa cum o trăiesc eu. Și ți-am spus
uneori pentru ce sunt bolnav; alturiat, v'ai fi știut
microbata. Nu admit să se amestece nimic în viața
mea. Și tu ai fost tot atât de liber când erai ca
mine; n' aveai norocul că trăia la țară, și dedea banii
at vracii...

- Asta a fost norocul? întreabă Pavel.

- Și dedea bani, te lăsa să faci ce vrei, erai
chiar mult mai liber ca mine. Mie mi poartă toată lumea de
grijă. Dar când e vorba să mă ajute cineva, să-mi dea bani...

- Sper că n' ai să te plângi de nimic, vorbi Pavel,
apasând curiozitatea.

- Mă plâng că n' am bani, n' când am nevoie mai
mare. Trebuie să vii să-ți spun ție, ca să-mi faci tu morala n'
să mă înouzești; de asta mă plâng.

- Lasă, ai știut să procedezi n' altfel, vorbi
Pavel, tăcut.

Celaat se rugălbăia. Tot mi aduce aminte de casă, iar
mă face hot; pentru o gresală de acum trei ani; spunea că
totul e pitat, n' acum... Il urî pe Pavel, ar fi vrut
să-l lovească. El privea cum stă pe fotoliu, calm, puternic,
cu umeri lui de atlet, cu grumazul de taur. La ce o să
fi gândind bare? Nici acum n'a uitat...

- Du-te n' te culcă, și porunci Pavel blând.
Și nu-ai citit romane.

Ghighe se ntoarse cu fața la răsete, murmurând ^{sa-nu stăpânească} ~~sa-nu stăpânească~~ plânsul. Trebuia să-mi spună în față, trebuia să-mi spună că nu mai mă iubeste. L-am fi lăsat să plece, nu eram fi agățat de el, nu fac dragoste cu deanila. O loc lacrimilor n' strigăte ochii ca să-si țină plânsul. Guguho greu, o caldura n' apasă pieptul, n' sugrumă gâtul. Trebuia să-mi spună... El se ntoarce brusc, n' apăsă mâna n' i vorbește: Nu te mai iubesc, Ghighe. Ochii n' strălucesc, o surită i-a alinaat pe frunte. (Bestie superbă, așa spune loca). Ea se elatună, îl privește lung, trist: Brine, Faust, ești liber. Ți-am spus

Le scutură și înăfășează cuvertura la picioare. Se simte foarte nevo-
-rocită, foarte singură. Ar plânge acum cu hohote, Dacă ar putea
să moară, să afle mâine Pavel din ziare. ^{Deschide "Universul"} ~~It deschide~~, și sare cu ochi
un filu cu litere grase. ~~Cum?~~ Tugălbenește; cum? Shigbi?...
Filuul se retrage brusc; prea este dulce voluptatea să s'o consume
într-o singură imagine; voluptatea aceasta de a asista la propria
și moarte, la durerea lui Pavel, ^{la tăgăuirile lui.} ~~la adevărată tăgăuire~~. Se
învârteste în pat ca să gândească imaginile, gândurile. O doare
întreg trupul, o apasă aceiași ~~flacăra~~ ^{caldura}, sur, la gâtley.
Dacă ar putea plânge în voie....

... Drumul e greu către râpă, e plin de gropi și bolovani pe
scariele gigantice înșufletite de noapte; și cu cât se apropie de
râu, cu atât drumul se înăfășează. Primăvara, în plină zi, plimbarea
la râu e fermecătoare. Deatâtea ori a plecat singură de acasă, ca
să se apropie pe furiș, pe neștiute, de râpă - să o descopere
deodată, ca pe o neînșurubire din alte țări, stranie, să se mire
și să se suspină de adâncul ei prăpăstios, cu ape reci
și funeste. Privește. O ameteala de vis, terifiantă și totdeodată
dulce - și ar vrea să deschidă ochii, să se grăde. Dacă cineva,
pe neștiute, s'ar apropia, în spatele meu... Sare neșigrită înșurub.
Nu e nimeni. Și cum m-am speriat... Înșurub nu e nicio dată ni-
-meni, dar de câte ori privește mult râpă, cineva se apropie,
simte cum se apropie, ^{și} tugește sângele așteptându-l; ar vrea
să se împotrivească, să țipe, dar e paralizată și nu cutează
să ^{se} întoarcă. Sare înșurub cu tot trupul, se răstoarnă pe
burmenile cu flori ca ceara. Câtva timp nu și amintește ni-
-cic altceva, decât că s-a fost grădă. Apoi, se bucură,
pălpită. Se întoarce ^{acasă} ~~înșurub~~ cu o taină, parcă cineva
ar fi sărutat-o acolo, ^{na pustietate} ~~departe~~, și nimeni nu știe, nimeni
nu va afla nicio dată...

Nu-i place să și aducă prietenii la râpă. Le arată tot, via
și clopotnițe, și putul în care s'a aruncat răvătătorul, și tranșeele
de pe marginea șoselei, și pavilionul din pădure - dar nicio dată
râpă. Se duce acolo singură, cu ultimul roman, ultimul
său prieten. Pe Jean Christophe l-a rețut în retragime

îngropată în căpița de fân dela marginea râpei. Când o surprinse
emoția, se plecă să privească apele. Pe Cristophe l-a subit,
și a plâns pe Antoinette, a urât pe snobii pariziensi, și a
jurat puritatea - în același loc. Acestea au fost de mult. Cât
de turburată de fereire era atunci, sufletul dat lumii și toată
lumina a ei... Acum coboară ultimile gropi hotărâtă, mută,
urșită. Faust, de ce-ai făcut asta, de ce-ai făcut? Plânge;
dar ar vrea să plângă mai mult, mai sfârșitor, s'arada
toti cum plânge, să le fie milă, se apropie. Mai e încă timp,
Faust. Să îl mai aștept? Dar n'are să vină, știe că n'are să vină,
niciodată. Faust, Faust!.. Privește negrul apelor, mai mult
le ghicește, acolo jos, urâșitate. Să mă joar! O clipă, mai
aștept o clipă... Și deodată, neașteptat, cineva îi apucă brațul.
Nu face asta Ghighi, mi-ești dragă Ghighi!... Dă-mi drumul,
dă-mi drumul!... Se zbate plângând. Te iubesc Ghighi! ~~Eu~~ nu
face asta...

Se trezește cu ochii deschiși, pierzând fațanul, singură în turt-
nerecul odăii, perna rece de lacrimi. Cât sunt de referință, cât
te iubesc... În mureșă brațul. Plânsul a ajuns spasm, o rufico-
sează. Făpturi fără rost, imagini ridicule, idei neînțelese,
turburi, o simțușese, plătind și dispărând, roind halu-
cinate. Apoi, nemotivat, jocul minții se oprește stinger. Nu
e nimic, nu e nicăieri nimic. Un vacuum înens, cosmic, ~~înens~~
neînțeles - ireal, parca, și totuși aievea - o zădărniciie ~~de~~
definitivă, vesnică. Se mira că e atât de liniștită și de lucidă
în mijlocul oceanului acesta vid și neînțeles. Orice reținare
i se pare absurdă. Numai vidul atotcuprător, o feerie mătă,
rece, abstractă. Clipele se scurg fără să le simtă. Răsufletă ușor,
indiferentă, fără să-și poată fixa atenția nicăieri. Și deodată
simte pierderea, ^{moartea} ~~absența~~ cuiva din sufletul și trupul ei,
moartea; și se simte părăsită, uitată, urșită nenorocului.
Faust! Faust! Tipă înșăimantată ridicându-se pe jumătate
din pat. Ii e frică. Și ascunde capul în perne.
... Cât a trecut? Ii e teamă să se dea jos din pat și
să privească ceasul. De ce toate acestea, de ce? I se pare

deoc. Dar Iiub, care deabia aream ^{mai} date seceras ca e cibern
nou venit, ~~la masa~~ vni cu orice pret sa vorbeasca.

- Mă, Anicet, ce păcat că n'ai fost aici acum vreo două
ceasuri. I-am pus eu umerii la pădurat pe toți, pe toți, refeta
Hieș oscilându-și mână deasupra capetelor vinovate lor.

Cativa nasce, das famílias se quebrar e se faz a mesma se re-
atate.

— O victorie remarcabilă, ^{vorbi} ~~spre~~ drea Tabacnic,
car. și terminase cocktailul și aprins o nouă țigare, cu atât
mai remarcabilă cu cât țineau seama de calitatea
propietăților.

- Ce-a spus? nătrebi Iliuze și chiță și un ochi
bea pe pleoară capul pe te masă ca să simtă mai bine.

- Remarcabilă, o victorie remarcabilă pentru
tine, și explică lucrurile.

- Bha!, credeam că a spus altceva, m' am gândit către d-na Tabacovici.

- & da ca aoi fi spus altare? outreba Veronica,
suplind pentru prietere bugalo ^{publicate} ~~in~~ ^{la} ~~parat~~. - tuc-

- Spune uitărilor, și îți răspund eu, ^{atunci} cum se cade,
vorbii el, apăsând curiozitatea.

- Nu e beat și nici nu-^l are mort, năse mea
Tabacofici ^{la} ~~către~~ urechea lui ciutaru.

- Asta e un om fericit, spune bucurat golindu-se
focare, asta a ajuns probabil la a cincea sticla de
bere. Si sticla noastra o'a golet; ce facem Alexe?

- Am cinci sute de lei, n' ai p'ia. Să mai ^{aduc} ~~un~~ ^{un} viu.

- Alexe, ai bătut dentul, zău ai bătut, îl sfătui Ciutariu.

Relat il priu ~~si~~ ^{contindut} ~~un~~ ^{un} degustat n' apar nitoair capul
catre buiet, Citarie n'inf deodata ca n' dogores olrai;
parea l-ar fi falmute, d-ar fi jicuit. Si ne gasea uia i replica.

El o urmă aproape pe Ilieazar; omul asta nu l-a crezut niciodată
câtă serioasă, că are și el suflet, că are și el omeni în lui și argolino
lui. Și permitea prea multe bâclii. El lăsa să-și bată joc
de toate pentru că asta îi amuză, la înșufletește mesele lor
de la Corso.

Dacă i-ar fi putut răspunde ceva estimator... El privi cum vorbeau egomoto cu Anicet, și se gădîi să cum să-l porsaco. Asculța, hăgă ~~și~~ Alexe, i-ar spune, pe un ton deosebit și sarcastic totodată, e rog să înțelegi că dacă lumea mea civilizată... Nu, nu, asta nu e detune de țară. Măgarule, nu-ți permiț!... Nici asta, Eleazar e un nebun, ai ace scandal, ai ridica bastonul, cine știe ce e în stare să facă. Dar sava tare, estimator, trebuie să găsească...

(apropiindu-se de scaunul)

- Lăsa spune de Anicet, spune Veronica Tabacovici, ce-ți mai fac iubite?

Pavel răsî puțin; de unde o fi știind asta că sunt două?

- Îa nu mai vorbim despre dragoste, răspunse puțin intimidat.

- Ce este altceva mai important? intervine și Jean Cîntăreș.

Haha, au să se aprindă deosebit cu totu, se bucură Simona. Au să-l ia la rînd pe Pavel, pe Jean... O să ne amuzăm bine. So, și trase scaunul aproape de masă, ca să-și poată sprijini brațele.

- El auziți mai? ~~scutur~~ făcu Eleazar către

Anicet. Întă e un beneficiar permanent al opiniei feminine.

- Lăsați pe de Anicet să răspundă, stăru-

Veronica. Adineciori se rîndea aici că ai renunțat la toate nedeletirile cerebrale, ca să fii oș, pentru dragoste.

{adevărat?

Anicet se rîndi întristat deodată. Când intrase aici el creșuse un dor de hetic ^{egomotoasă} ~~deosebită~~ / ar fi vrut să bea repede, pe nerăsuflăte, ca să simtă apropierea caldă a celălalt, să se bucură de toată căldura lor. Ce bunii sunt oamenii în fond, reflectă el tîndu-și din sticla lui Eleazar, și ce înțelepți, să se adune aici la un loc, să fie liberi și să vorbească în vînt, toată noaptea, fără remuscări că își pierd timpul. Întă o adeverată sîntă, să zici că-ți piergi timpul inteligent, să-ți consumi fără să mai ai conștiință de el. Oamenii sîntă parca ar avea de trăit o viață de om, așa de lenesi sunt, atât de nepăsători. Iuri plac... Bea mure, ca să simtă sentimentul acela instant de puțin, de pierdere. Numai pe dna Tabacovici nu o privea cu ochi buni. O femeie superioară, una din acele care dezleagă taina existenței, care cantă culmile, absolut. Ochelarii așeză severi pe o față atât

de tânără, atât de proaspătă. Și ochii; până ar fi căutat
mereu să-și aducă aminte de ceva, într'atât de absente n' erau
ochii. Le vrea ea să pară, în fond? Femei superioare sau
femei fatale?

Și totuși el n'trebase tocmai pe el. Poate vrea să-și vorbească despre
psihologia amorului modern, să-și vorbească sexualitatea științifică,
Freud, Lawrence, ceva care o-o excite, o-o violețeze? Sau vrea
deodată filosofia iubirii, așa cum probabil face curtea de Gerbea
când coboară de pe catedra Fundației?

- Este deci adevărat, nu așa? vorbi d-na Tabacovici;
putem intrigată de tăcerea lui Pavel.
Le silence ..., sau cum vine experiența aia în fațțagere, ceva cu martori,
le silence est sans meilleur? Ciutarii se recâșă că nici de data
aceasta nu găsea o replică promptă.

- Dar preferă să nu vorbească despre dragoste, spuse
Anicet indicând ochii spre d-na Tabacovici.
Ceilalți tăcuseră deodată, serecun stăgnerite; cele ce de spusese
Vlădescu, puțin timp mai târziu, și făcuse curioși; de altminteri
Anicet nu mai venea de nouă săptămâni ei, și tot ce ^{avea de spus} el
se interesa.

- Preferă o-o face, insinuă d-na Veronica.

Ciutarii simți cum se surseau rece străbătându-l. Nu o iubea pe Veronica,
nici curte nu încercase să-și facă, dar suferea de căte ori o femeie
stărea preferă pe alt bărbat alături de el. Orice cuvânt provocator
al unei femei ~~și aparține~~ trebuia să-și fie adresat. ^{lui} Dar în masca iubirii
răzând prea zgornit, ca și cum ar fi spus: Pavel asta este un mare
Ion Ionescu, nu-l știți? - dar cu nădejde, totuși, că toată lumea n'
va răspunde: Cine se gândea să-l critice pe Anicet! Lăsa mă Ione, ^{ce}
câte știu noi... Nimeni nu lăsa însă în seama pădurii lui Ciutarii.

Pavel înținuă încă un pahar cu vin și ceru o țigară.
Tăcerea aceasta așteptătoare și intimă. Făcea gesturile ca și cum
o-ar fi aflat în fața ceramicii.

- Nu fii indiseră Veronica, vorbea înșelător, le
care seaua nu le mulțumea.

- Nu înțeleg ce vă amestecați în viața omului, vorbi
o gros bleazar. Treaba lui cu cine se culcă n' se cuie iubite.

Intervenția aceasta seriosă strică toate planurile lui Euzébio.
Supără deasemenea pe dna Tabacovici.

- Dar nu disrutăm viața privată, opus ea, ~~și~~ asta
ar fi reperuio și arareu interesant. ~~Intabacovici~~ Era o întrebas
de psihologia dragostei.

"Vasăzică" psihologie, se lămură ~~și~~ Anicet. Teoriele acestor moderne
care încep rătăci prin discuții psihologice și psihanalitice, și îți ajung
apoi în pat. Freud, iubire eternă, etcetera... și seni să nădă. Vinul
el ameliorează de obicei.

- La a căta sticlă suntem frate Alexe? Ntrebu
el, simțindu-se rău și plin de nervi, gata să facă orice
gafă și orice scandal, fără jenă.

- Mergi înainte, n'ai nici o pagă...

- Vasăzică, preferi vinul, zămbi dna Tabacovici.

Dar asta nu e nici un alibi.

- Ce-a spus? Ntrebu Iliș care se dăde peste.

- Alibi, mă, el lămură Iobridor, rumuicat și el

de bere și de somn.

- Shai, credeam că a spus altfel. Altfel, mă,
alipi și tot din ochi, așa cum nu e voie să se spună la
masă... Pardon!

Getta rucise ușă, aruncă puțin cu perchea lipită - să vadă dacă
au ~~culcat~~ ^{culecat} tot, alături, în dormitorul al mare - apoi se întoarce
pepede spre pat, cotrobăi îndepoia etajerei cu cărți și scoase un
volum mic, cu coperta cremă. Era un volum ~~impresat~~ din
"Coffret du bibliophile", imprimat de la birou. Se aplecă pe pat
tremurând toată de emoție și de plăcere, și începu să citească
dela seminul lăsat deasupra. Băiatul, ajuns în pension, ~~face~~
adevărate năvăli. Întoarce pagina cu mâna tremurată. Nu știe decât
Georgette că e băiat; a descoperit asta la closet, când s'au
ruchiș amândoi și ea a ieșit roșie, palpitând și de frică și de
asteptare. E prea mic băiatul; dar e băiat. Georgette îl cheamă
și doară în ea. ~~Barbărie~~ Il mângâie dealungul timpului, opriindu-se lung la
în același pat.

coapse, strângându-și sexul cu o mână meargă. Jetta palpită; mâna stângă o strânge sub flapura și-și adună lent, ferită, cămășa spre sân, lăsându-se desgoletă. Georgette îi spune, de neașteptat, la urechi: Stai așa, stăruie lângă mine, lipit de mine... Și desface picioarele, îl lasă pe băiat să intre. Haide, mai tare... Jetta tremură, ~~și~~ genunchii stau strâmbi unul lângă altul, pulpele puțin ~~se~~ încovoiate. Se roagă de perie. Cum o fi, gol și nădă, ca un aderent bărbat? Îndrăznește ochii, mâna îi alunecă mai jos, mângâie rotunjimea de sub pântec, se întoarce, ~~apoi~~ iese, apoi se repede brutal, deschizând picioarele, violând răscolirea coapselor. Georgette, în patul din pension; ba im, Lady Chatterley, în bordeiul din pădure, Melinor, fărâș și vinil. Și trec prin fața ochilor bărbatului derisiv, bărbatului nădăruit - și fiecare refac violarea, mai aprig, mai sălbatic, mai nevinovat. Și deodată, totul începe să se miște, ^{în odaie} ~~este~~ o ~~tristă~~ ^{tristă} enervată, marmură; și vine să se lovească, să țipe, să plângă. Sta așa, cu ~~totu~~ brațul acoperindu-și ochii de lumina lămpii, așteptând să treacă palpitarea. Apoi se ridică din pat, ascunde cartea după etajeră și strânge lampa cufăr.

- Ce mă privești așa, mami Lazarovici? întreabă Anicet pe romanciera, care nu îl slăbește din ochi tot timpul, și-și astă de când în când intră în cameră ca din întâmplare păstrat sub palma stângă. Oare nu ești tu-a trăguit să mă pui în vârmă din romanele tale?

- N'aveți via o prajă, îl consolează Emlan. Dacă nu te-a pus în romanele pe care îl leuagă acum, și pe care l-a început în 1921, nu mai apar. Tu să auziți personajii. Bine mai are două romane în corp, doisprezece ani de ficție, face douăzeci și patru de ani. Cui mai trăiește atât? Lazarovici năse, ascunzându-și ochii. Se vorbește atât de rar despre el decât gluma lui Anicet îl dispune. Dealtfel, nu făcuse tot timpul altceva decât să-și înșurme "fazele botiei", pe fișe speciale din repertoriul lui. Unii să spună că cu hăg și cu multă inteligență, dar până să se hotărască să-și înceapă fraza - convorbirea alunecă

107

~~și~~ cavaler...
Eleazar uici de data aceasta nu-i răspunse. Ar fi vrut să-l privească
purtin și să-i rădă în față, când Pavel brusc începu să vorbească,
adresându-se dnei Tabacovic.

- Mă uir că vă mai interesează dragostea, ~~doamnă~~ sunteti curioasă de cazul meu. Dealtfel, cazul meu este cazul tuturor bărbatilor care nu-și pierd cumpătul în dragoste. Este o cumpălibă suferință, Doamnă, asta e dragostea. Și dacă Iisus Christos ar mai avea grijă de noi, oamenii, așa cum a avut acum 2000 de ani, ar trebui să se uasă din nou din Fecioară și să vină pe pământ să ne revete să ne mai iubim. "Nu vă mai iubiti unul pe altul!", așa ar trebui să ne strige Mântuitorul, dacă El e într-adevăr un Mântuitor.

Elazar schiță un gest de scârbă și vine să-l întrerungă.

- Asuneta mea, n' tu, ^{continuă} ~~vorbește~~ Ariciel. Să nu credeli că vorbesc prostii, să m-ai simțat. Este drept că nu pot vorbi cu voi decât când ~~bea~~ ^{amete} oare puțin. Voi sunteti prea inteligente pentru mine, stiti să ~~vorbiti~~ ^{discutați} prea frumos. Dar acum lăsați-mă și pe mine, știu eu ce spun. Iisus, dacă ne iubeste atât de mult, de ce a simțit și El toată mizeria dragostei, ar trebui să ne revete să ne mai iubim. "Fiți unul cu altul ca streinii", așa ar trebui să ne spună. Să rămânem streinii, neutri ^{unul!} față de altul; numai așa vom nălăui fericirea pe pământ. "Feriți-vă de a nu vor iubi, și nu-și vor da inima altuia, căci acolo este Împărăția Cernilor și a Pământului!" și a Pământului, băgați bine de seamă. Căci ne împiedică pe noi să ne bucurăm de viața aceasta pământească, este dragostea.

Doa Tabacovici zâmbește rufegător.

- Nu Doamnă, îi vorbi Ariciel, nu dragostea la care te gândești ~~sta~~. Există un fel de a iubi care te consumă inutil, oterp, dureros; asta e adevărată dragoste și asta e cea mai zadarnică, cea mai ble-
-uată...

zâmburile îi scăpară din străsoare. Se pomeni vorbind zâmburile și voiam totuși să le spun ceva foarte interesant... În turnul din nou ^{un} pahar cu vin.

- Ce spui tu e adevărat numai pentru un anumit fel de dragoste, vrei Eliazar, pentru dragostea lumească, laică. Dar mai există și altfel de dragoste. Mai există dragostea aceia creștinească, dragostea de aproapele...

- Asta e altceva, și răspunsul poruncilor Avicet. Asta e caritate, omenie, cum vrei să-i spui, dar nu e dragoste, nu e pasiune individuală și egoistă; ori, aici sta toată uizeria și toată fascinația dragostei, în descompunerea aceasta lentă a două ființe străune reunite...

- Dar pot exista două ființe care să se iubească fără descompunere, interesele Vlădescu.

- Se poate exista? Pot exista și două stele în același punct, pot exista și două trenuri care să se rătălească fără să se ciocinească. Totul poate exista, totul se poate rătăci, și ciie se pare firea, și ciie se pare miraculos. Dar, adată ce eu nu cunosc ^{ai se} ~~des~~ asemenea dragoste, mi-e indiferent că există și altfel de dragoste, la astfel de oameni.

- Vasăzică adevărat, că poate fi și altfel de dragoste, care să nu conducă numai la descompunere, continuă Vlădescu supărat. Stănai, de se crezi că husar de Februi să se nască din nou pentru a rătăci pe oameni să nu mai iubească?

- Pentru ~~un~~ simplul motiv că eu sufăr, și dacă cineva poate să mă țină în viață (ciie nu cred), acel cineva Februi să lă fiie chiar pentru mine singur, pentru mine așa cum sunt eu, acum, în acest război și în acest război...

- Foarte interesant, convinge Vlădescu, sen fel de Chestov contra lui Socrate.

- Nu mă interesează. De altfel, să vă spun drept, discuția aceasta e stupidă și ^{nu mi s'înt} ~~caraghioasă~~ ^{asta cum} stau în fața voastră și să răspund la întrebări. Ciiece voriam să spun eu eră eu totul altceva. Totam să spun că iubirea e antisocială, că e o crimă; cineva care vine și-ți spune: „te iubesc, sunt al tău, este al meu, eu sunt tu și tu esti eu!”, și care te silite să fii el, te șantajează cu cea mai cumplită gamă de sentimente și de orgolii, te ține legat de el, intră în tine, și toate acestea pentru că te

inbește. De unde dreptul pe care îl are omul să inbească?
Când cineva te fură, e pedepsit; când cineva te rănește,
e băgat la închisoare; ~~cineva~~ omorul e pedepsit cu
munca silvică pe viață. Și totuși, oamenii sunt lăsați liberi să
inbească. Ce e altceva rubinea decât o crimă dezghizată, un fapt
• public?

- Ai reușit să vorbești în paradore, răse Vlădeu.

- Nu pot suferi paradorele, răspunse cald Anicet. Ți se
par așa pentru că le-am enunțat eu prost. Mă retrăb, nău, eu
ce drept te inbește o ființă, și te silite să mori tu, nu ceri ai
individual și intransmibil, tu libertatea ta, ca să-i dai ei viață?

Lazarovici ascultase atent fiecare grai al lui Anicet. Omul ăsta
s'a rubatat ce s'a poată spune ceva pe lumea, s'a se poată
mănturisi. Treaz fiind, orgoliul sau timiditatea îl împiedecau
să vorbească, ~~și~~ să scape de povara pe care o poartă cine ște
de cât timp. Și atunci și-a omorât orgoliul, și-a reținut
timiditatea, bând deschise iar carnetul și înscrisu cu creionul,
fără să privească ce scrie, ca și cum s'ar fi jucat.

- Dar atunci cum explici...? , vru să întrebe Vlădeu.

- Nu explic nimic, dragă, îl retrăbuse Anicet. Nu am
vut să explic nimic, m-am jucat numai. Am glumit..
Începu să râdă privind pe toți drept în ochi.

- Crezi că dacă eu aș fi găndit cu adevarat cele ~~ce vreau~~
spus, aș fi avut curajul să vi le mănturisez vna? Am
vut, numai aș, să răspund cum în gluma dnei Tabacovici, care
jurista atât de vnut...

Sunți că nu-l crede nimeni, și asta îl enervă puțin.

- Însfârșit, voi sunteți liberi să credeți ce vnați. Dacă
vi place, puteți crede că am să măbunesc din cauza dragostei, sau
am să mă rinuicid, sau am să scriu o autobiografie ciută, ce
vnați-vă.

Țăci devolată, posibil. Cine m-a pus să vorbesc? Cine m-a pus
dacă nu te pot spune totuși? Și tu mă înca un pahar, golind
sticla. Tu totuși nu mai pămăsești nimeni. Gliaș adormiș cu
capul pe ~~o~~ beate. Dobridor fumă anetit, privind în gol.

- Nu facem plata? întreba Vlădeu ~~Vlădeu~~ ~~Anicet~~

„Una se sui în trăsură și apucă hățurile. „N'aveți nici o grijă, le spusese, am mâna tare, nu mi scapă”. Trăsura porcu rută, pe o alee al cărei fund se vedea departe. Aleia era acoperită de ramuri, ^{alcătuită} ~~formată~~ un soi de boltă; Apa cur era lungă, părea un ~~un~~ tunel. Una strângea hățurile cu sârcare trasă. Dacă se sperie acum și o ia la goană, cum am să-l pot stăpâni? se gândi. Cel puțin să ies din aleia aceasta mizerabilă. Acolo, la capăt, se va fi născut cu hățurile. Calul începu să alerge, dar de câte ori găsea printre porci o cămară, întorcea capul ca și cum ar fi vrut să pornească pe acolo. Una tresărea stăruie nesfârșită, și strângea hățurile cu toată puterea. Mai mult!, și urla ea, mai mult! Calul întorcea capul și răuși odată cu dinții lui, privind-o drept în ochi. ^{Una} și recunoscu în acea clipă ochii și tipă.

Se desleptă palpitând, transpirată. Apriuse lampa de pe ușișcă și privi ceasul; două fără un sfert. Și acuzată de vis și se cutremura; ochii așia care ~~o~~ priveau rău, dinții albi, ca de hârcă. Ce o fi născut? Și ei a frică să stingă lumina. Stătu așa mureta vâre, neîncercându-se să găndească, ~~se~~ fiindu-i teamă să adoarmă.

Când apăsă jos în stradă, doi Tabacarii se despărțiră de grup ~~și~~ și porcu în Ciutariu spre Atena. „E prea frumoasă noaptea, spusese ea, ca să lăsam masina. Mă conduc, dar o ore, până la Marghilouasa.” Mergeau alături, Jean Ciutariu încercând să vorbească mult și spiritual. Ce flicitoasă seară, gândea Valeria Tabacariu, că putea da-o fi adevărat că se opun după Anicet...

În fața cafenelei, ceilalți stăteau încă, nehotărâți, și se să facă.

- Mergeu la dame, și propuse Iliș, mergeu rută la dame și apoi la ~~la~~ căminu. Stiu eu una în Piață; „La Octav' n'zic. Cântă acolo una din Ingeș.

Emilian primește propunerea cu entuziasm. Se simte energic, nemulțumit, atârnat; o raie prin bordeluri l-ar fi liniștit.

- Mergeți mă? ^{pe} la Iliș înțeleg.

- Eu am nevastă personală, se scuza Dobridor, zâmbind, crezând că face o glumă.

Iliș începu să râdă, zgometos, săltător. Emilian încercă să-l calmeze.

- Ce te-a apucat mă? El răsări și Dobridor, râzând.

- Mi-a plăcut mă, zău mi-a plăcut!, mărturisi Iliș.

Nevastă personală? Al dracului!...

Dobridor continuă să râdă. Vlădescu, plictisit de acest final obședant, se rugă:

- Mice mi-e somn. Care merge în direcția Bulei Pake, că-l duc cu mașina?

Se hotără Dobridor ^{și} Vlădescu, până la Statuie. Ceilalți porneau în jos pe Căminul Victoriei. Îndată ce se depărta mașina, Emilian se repezi la Iliș.

- Bine mă, prostule, eră să i-o spui în față că-l iuseală nevastă.

- Va să zică e adevărat?! exclamă Iliș furiat. Mă, mi-e cu care mă trudeam să aflu!

Începu să râdă mai tare, la bratul lui Emilian.

- Va să zică, auzi, noaptea, cu timp, ce ostar eră cu voi, ea, Văly... Al dracului!

Râdea fericit. Emilian îl atârta, povestindu-i amănunte la ureche.

- Spune mai tare, vârti Lazaravici, să auzim și noi.

Avușet simți desdată cum îl copleșeau pefta aceea caldă de vulgaritate, de moacă și aburi. Păuse născu, eră acum vorbăreț și fericit. Se gădă născușeră la David și la ~~Petru~~ fratele său Petru. Să-l ducem pe Sas la ~~sa~~ femei, ce magnific final! Începu să râdă și el, gros și sincer. Să cucărească dragostea, realitatea! Aici mă David să te răd, cu bordel mă, față la față cu dragostea.

- Am o idee, le spus. Mergeți la tipografie la

David, mi-e luam și pe el la damă!

- Extraordinar, aplaudă Emilian, extraordinară idee!

Seara se va prelungea, mai mult, ^{va suna muzică, din} ~~trai~~ departe ~~de~~ golul timpului.

Vor rămâne și mai departe neputinți. Ce făcut că n'a venit în plebe!
 Să-l ducem pe Dav la dăune; are să-i placă, are să ne bunească.
 Pentru ce mireasă ireală m' păstrează el feciaria?... În amintă că
 de desgustat lăpărit n'ă o zi Dragu, când l'a spus ce face
 la bordel. L'a mirat mult ~~asta~~ ^{acela}. David doar vorbea cele mai
 crâncene obscenități, dintre toți prietenii. Scrierul lui era de
 o cruzime plebeie, aproape porografic. Și totuși acea sfiată scârbită
 în ziua când l'a ascultat episoadele expedițiilor lui nocturne...

- Dar de ce e atât de extraordinar? n'trebi Lazaroni.
- Cum, tu nu știi că Draga e virgină? se uita Eumilian.

Cum, mă, e la tine în redacție, și un otu?

- El e corector de noapte, răspunde ~~peste~~ ^{oarecum} plindint
 Lazaroni, nu e în redacție. Când vine pe la noi, stă puțin
 și un vorbete aproape cu nimeni. Dar acum n'are leg cu,
 continuă, mai luminos, acum n'are leg de ce n'ia Dragu pamphlet...
 Freud, tot Freud Joracul!..

- Poate să mai fie și altora, vorbe Anicet (cu
 oarecare remușcări că by tăcște prietenul după el). Nimeni nu e
 atât de simplu, cum vi se pare vouă, scriitorilor.

- Am să-l văd eu la patruzei do am...

Anicet se opri deodată, fixându-l. ~~Parcă~~ ^{măntuindu-l} i-ar fi ghicit și ~~la ce~~
 gândul lui. Asta am găndit-o eu, cum de o știe Poicu? Se nădă
 umilit, furios pe gândul lui de mult. Avea o clipă hotărârea să se
 despartă de grup și să se ducă acasă. Dar repita era prea
 mare.

- Hai de să intrăm la Bar Butonat, să luăm
 câte un vermouth, propose Eumilian.

Nu mai erau decât câteva persoane. Și servii o fată cu sort
 verde. La altă masă, ~~o~~ o tânără cu trăsături la prelung,
 scandinavă, cu părul blond, lipit pe tample, fuma ascuțit
 vorbind pe doi domni; unul, aproape chel, și semăna cu o
 figură ^{celebră} Capitalii; celalt, cărunț, avea o figură de vechi
 pictor romantic.

Eumilian se apropie capul și softe.

- Ce coincidență! Vedeți pe asta de lângă noi, ce
 stă cu Stancu la masă? E sora lui Dav, aia care a
 fugit decora, pictorită. Știi, e o poezie... Să nu cumva să
 pomeniți numele lui Dav. Asta trăiește cu o funcționară, a fost un
 adorabil scârbit, acum vreo doi ani, la Câmpina...

Octavian Dobridor se coborî din masină și o porcă singur, prin ruten-
-nerecul mahalalei, certându-se că s'a lăsat antrenat până la două
jumătăți și n'a pierdut vremea în loc să ~~asculțe~~ ^{discute cu} Iliș. Începu să se
frezăcă. Ce va spune Valy, că din stat de lângă? Poate sunt chiar
ametit. Și corectă pasul și se grăbi. Și fi putut lucra; dacă ar fi
știut că Iliș...

Între ~~în~~ ^{trădându-și} răsunarea. Și găni soția dormind, trudită, cu sânii goi. Draga
de ea... Aprinde lampa de pe noptieră.

- Tu ești Octav? Așa de lângă...

- Am fost cu Iliș la Corso, ne-am întâlnit cu prietenii,
stai tu, și Iliș s'a răstăit...

Doa Dobridor ar fi vrut să rădă; nu savant, unul care știe tot
despre țutări și e șef de lucrări, beat! I se părea cunoscut, cara-
-ghios. Dar simți că-i lipsește ceva, se simți nemulțumită. Stătu
câțva timp pe gânduri. N'a venit Yac, asta e. Se porneau și se
lăută iar în pat, întorcând capul.

Octavian Dobridor se destrăcă fericit că nu-l întreabă și nu-l
pune să repete tot ce s'a vorbit la Corso, așa cum făcea de obicei.

Anicet privea cu multă atenție pe femeia cu figură scandinavă, coră
lui Drăgu, despre care auzise atâtea; dar goli după aceea, imediat,
paharul cu vermint, și asta îl amuți. O clipă se năpăstă, așteptând
să se i se facă rău. Rămase nemiscat, cu ochii în gol, silindu-se
să nu gândească nimic, să nu se miște nimic. Căci un pahar mare
cu apă, pe care îl bău repede, răsuflând greu.

- Hai să mergem, vorbi Emilian, luându-l pe Gliez la
mână.

Anicet rămase mai în urmă cu Lazarovic. Calea Victoriei i se părea
foarte strâmtă; ar fi vrut parca să spună ceva, dar nu găsea putere.
Trebuie să-mi revin, își spusese. Lazarovic îi povestea o anecdotă cu un
spion comunist prins într'un cosciug, anecdotă pe care o spusese
numai la finalul unei petreceri, când toți ceilalți nu mai aveau
nimic de povestit. Rădea singur; Anicet nu-l asculta.

Până la tipografie, Gliez acosta toate femeile. Emilian nu-
găsea astampăr de bucurie; tipă, mișcă vitrinele, și se opri în fața
căptăriei de pe Bulevard ca să urinoze. Libertate, libertate! Jos burghezi,
jos bătrâni, jos masă! Gliez îl aplauda. Lazarovic începuse să-
expună lui Anicet planul societății viitoare. Morală sexuală
reformată, credințele oficiale abolite, egalitate de drepturi și
inegalitate de responsabilitate. Un inginer, de pildă.... Anicet nu-l
asculta. Grăbi pasul să-l ajungă pe Emilian.

În fața tipografiei, cei trei rămăseră în curte iar Emilian porci
repede pe scări tocmai noi, la etajul al cincilea, să-l caute pe
David. Întâlni pe secretarul de noapte, care îl îndreptă într'un colț
al sălii. Drăgu cită la o masă acoperită cu coli mari de hârtie
albă, sub o lampă de birou, metalică.

- Ce-i mai cu tine aici? se uita el, oarecum speriat,
când Emilian îl bătu pe umăr.

- Hai'de jos, te așteaptă Pavel, Iliș, Bicu. Mergem
în piață, la „Octuz”!..

- Stai că nu pot chiar acum ^{nu știu dacă s'a născut ediția.} Că e ceasul?

- Trei și un sfert, stăi jumătate, ^{cam} așa ceva.

Drăgu îl căută pe secretar; nu mai văzuse nimic nou, de necesită
ediția. Făcu semn lui Emilian și începură să coboare scările.

Gândul că îl va vedea pe Anicet îl ametea de bucurie. Emilian îi povestea pe nerăsuflăte năvălirea dela Corso". El anunță, histerios în fața lui, că Iliș e beat.

- O să ne anunțăm!...

Râdea în dragu. Emilian îi puse mâna pe umăr, entuziasmat, sentimental. O apropiere, o atingere caldă; glasuri murele, veselie, vulgaritate, via.

- Să-ți spună Iliș despre varșta lui Dolovidor! Mă'ntelagi, a născut așa, pe fată. Dar stai să-ți spună el. Mă, o să fie!... Întrerupte graja ca să poată răzbi prin năvălirea culorilor. Băieți întâmpinată pe dragu cu urale. Anicet îl strânsese în brațe.

- Bine că te mai văd, ună Davide! Mergi cu noi.

- La dame!, prezintă Iliș.

Pe Emilian îl supăra intervenția lui Iliș. Îi era teamă să nu refuze dragu să-i năvălească. El e treaz, și noi suntem amușiți. Dacă nu-i dăm să bea, nu facem nimic, și ne trage chinulul.

- Haide năvăl în piață, se grăbi să spună Emilian.

- Se face târziu, vorbi Anicet, se face târziu și nu mai avem timp să mergem cu dar unde ne-am propus, să-ți vorbim.

Începu să râdă, gros, și-l bătă pe umeri pe dragu.

- Acu' să te văd mestere, continuă. ~~Anicet~~ - Că de trei ani ești tot răbdându literatură pornografică. Să te vedem față în față cu realitatea, cum se spune pe la voi, față în față cu Raiul. Că doar te-oi fi plictisit de atâtea paradisiuri artificiale. Tu nu vrei să iubite?

El prin odată, lung, în față și începu să râdă.

- Haide ună și-oi iubi și tu, dragoste reală, de curvă.

- Brava!, strigă Iliș, bravo ună Anicet. Așa se spune, pe românește.

- Vulgaritatea e o caracteristică a generației noastre, conștientă Lazarovici. Asta născămă săvârșită, rău de plebei...

- Nu știu ce născămă, vorbi dragu lui Anicet și zămbitor, dar eu la curve nu merg. În viața mea motive nă vă dau. Sunt liber să fac ce vreau, nu o așa?

- Va să zică ești aperi' fexioniu, lăse Iliș. De ce o aperi ună? Sau ești...

Începută pornografiile, și Anicet dădă mazăre, puțin intimidat. Omgia, da, asta e cu totul altceva; omgia, depravarea, ~~de~~ alu-
necarea în uâmul, în aburi descompusi, asta e biologie; face
bine, vulgaritatea de orice fel face bine, mai ales când suferi
de dragoste, când te sufocă lent sarcina aceia spirituală pe
care ți-ai atânat-o de conștiință. Dar vorbele, glumele porcoase,
detaliile desgustătoare? ~~În această lume pe care a sosit-o natura~~
~~era chiar~~ David Drăgu, di'opotrivă, părea foarte amuzat de
ce aude. Ascundea totuși cu greu o anumită repulsiune, pe care
o violentă, o excitație și încerca să o suprimă prinți un paroxism
pornografic. Când Euclian i-a porosit, cu mult mai mult, perverșimul
de bordelier, cu greu și-a stăpânit scârba. Aproape că îl desgușta
prezența lui fizică; și-ar fi sters buzele care îl sărătasera, și
și-ar fi spălat pe față. El încușta orice limbaj vulgar și porno-
grafic. Cum asculta, însă, fapte precise, experiențe de ale altora,
cântărețuri erotice - El covoșea sila și repulsiunea.

- Te-ai îmbătat, Pavelo, spune Drăgu luându-l brățel.

Ce și-a rătăcit cu tine?

Anicet ocoli răspunsul. El necăgea faptul că se lăsat și refeta propriile
năvăliri; îl umilea gândul că poate lui David îi e mila de
el, îl compătimente. Căciunua, balalaică, suferință profundă;
ă-mi să beau, mă!, așa e viața ^{mă}! Purisime ridicole, gemul
slav! Pfuah!.. Începu să râdă de furie.

- Poate ~~te~~ crezi că am băut ca să-mi uit drama
mea lăuntrică?! Spune drept, mi-ți-ar place tie să se rătăcească
lucrurile ca într'un roman, să sufăr și să beau?! Ești
un caraghios, mă! Da, este un mic caraghios. N'au' via
o drama. Beau pentru că așa e lăsat omului să bea
când n'are ce face; fără drame, mă, auzi?, fără pro-
funzimi. N'au' profunzimi. Sunt plau, în două dimen-
sionii, un infinit în două dimensiuni. Sau nu se
poate să existe un infinit în două dimensiuni? Ce
zici Rîculo.

- Eu cred că se poate, răspunde Lazarovici placid.
Glică începu să fie nemulțumit; iar s'au apucat la glie să

discute filosofie; ori mergem la bordel, ori atunci vorbim prostii, 118
ca oamenii, ori mergem la treabă, ori atunci ești liber să
dixenti a fi-o treco prin viață. Dar atunci nu mai merg eu.
Nu vreau să petrec. Cine vrea, bine, cine nu....

- Mai lăsați-o dracului, uia, hai să se facă grădă.

Se culcă ~~pelele~~.

Draga te mai spune adăta că nu merg. Simțurile sînt furioase. Sînt furioase.
Furiam eu că nu-l prindem, dacă nu-i dăm să bea. Nu e
fapt. Dar. Iliș încep să se supere.

- Cui îi e somn, poate să se ducă de acasă. Eu
doarm acolo.

- Vasăzică ne strici petrecerea, Dar, roabi Anicet.
Nu vrei deloc să enunți viața, să iubești și tu ca tot omul.
De ce tu ~~te~~ nu ai mai mult noroc ca ceilalți?!

- Cum vine asta uia, întrebi Iliș, cum vine asta
cu norocul?!

- Vrea să nu-l doară viața, uia Iliș, îi răspunde
Anicet. Dragă încearcă să fie mai destăpînat ca noi, să scape.
Cred că se poate asta. Nu se poate uia David, scapi un an,
dar, și apoi cazi și tu. Tare am vrea să te văd atunci. Să te
văd îndrăgostit, sau bolnav de blenoragie, sau rătăcit că nu
mai poți iubi; tot una e, tot atîta doare. Mai bine ai reușit
de acasă, să ai timp să te revesti cu ~~te~~ raiul.

- Vorbești prostii, îi răspunde David, sec. Ești puțin
cum beat.

- De ce să doară uia? întrebi Iliș, scurpînd.
Dacă te păzești nu doare. Nu te uita la Doluidor?!

Începură să rîdă toți afara de Anicet.

- Pe tine nu te va dura niciodată, Iliș scurpînd.

Tu ești din clasa privilegiatilor.

- Sunt tîrau uia, spune mîndru, batîndu-se
cu pumnul pe piept. Tîrau, nu privilegiat. Sîntă spîrta, din
tîmbură. Sîntătos ca un haiduc, și la carte cutărit. Ori pentru că
nu fac filosofie ca voi credeți că sînt un poet, un înscut? Întreabă-mă
ui, tu care zici că sîntă tot, și adău lui Dragă, de se uita ~~la~~ ^{ce-i place} ~~la~~
toți la tîrau și la un profet, întreabă-mă ~~la~~ ^{ce-i place} ~~la~~ din istorie, din
geografie. Și n-am mai dechis cărțile de șapte ani!...

119
Enunțau începî să fie verabdator.

Haide Pavelo.

- Lasă-i Ilie. Le face tîrziu. ~~Haide Pavelo!~~
~~Na nu mai merg~~ Na mergam pentru mine; eu sunt

~~nu~~ ^{nu} sînt mîca priviște dragostea. Uream să rîdînd o mîcîșă de
spunător lui David, dar dacă nu se poate....

- Nu ești consecvent, mă, vorbi Ilie. Na-mi
placi. Mie mi place orînd să-mi spună verde de față, dela
nceput... Onda, orîba.

- Nici eu nu merg, wănturim Lazarovici. Mi-am
convinsat informația de prin partea locului. Treo opt ani am
stat tot peacolo; nu mai am nimic de revățat...

- Haide Ilie, ~~nu~~ ^{nu} Iulian depărtându-se. Haide...

- Vechea gardă!, strîgă mai tare Ilie... ~~Vechea gardă!~~ ^{Vechea gardă!}

~~Haide!~~

Plecă îngrăud de bucurie, cu capul năsturnat, învîntînd
pălăria larg, în aer.

Lazarovici se depărta cu pas agale, ca unul care nu avea nimic de
făcut. ~~Na-i părăs~~ ^{Na-i părăs} aici bene ~~Na~~ că s'a dus la "Corso", nu-i părăs
nici rău. Tot n'ar fi putut dormi, chiar dacă ar fi rămas acasă.
besomnăia aproape că nu-l mai ~~trăgea~~ ^{turbură}, acum; s'a revățat să nu
mai doarmă, să-și piardă conștiința în zori, după ce i s'a sleit
toate gîndurile, să treacă direct în somn fără să se poată bucura
măcar. Se deșteaptă totuși aproape de miezul nopții. Scara în serie
totdeauna particulele seara, la redacție. Și cînd nu găsește pe
nimeni pe care să-l întovărășească la masă, în oraș, sau la cine-
motograf - se întoarce acasă și se dezbracă, așteptînd oboseala,
sau minunea care să-l adoarmă.

Anicet e cu Dragu la masă bună seara și poartă rîdărit,
apre bulevard. Mergeau fără să-și spună nimic. Și cu cât înaintau,
cu atât se afiau să tacească vorba. Anicet rușina de cîteva ori să-l
întrebe ceva; nu se hotără, nu știe ce ar putea să-l intereseze pe David,
și totuși dorise atât de mult să-l întărească; avea ~~atîta~~ să-și spună
atâtea, cîntăzi.

- Ti-am spus că nu mă mai deacasă? întrebă Dragu,
fără să-l privească.

- Da?

Atât găsi să-i răspundă. Se retrăse deodată. Ce Dumnezeu mă interesează
 eu mine dacă se mută el deacasă? Să-mi spună altceva, dacă are ce;
 sau, atunci, să-mi spună eu... Dar ce aş putea să-i spun? Cum putea
 el simţi ca mine?

Merseră iar alături, fără să vorbească. Dragă evita să ~~vorbească~~ ^{poartecască} de
 întâmplările de astă noapte; de ce venise el la Corso, de ce băuse şi
 mersese la gală farăa cu ceilalţi. Îi părea rău; o tristeţe nedefinită,
 o sfială care-l turbura, ca şi cum ar fi rugărit ceva nou şi, şi-ar fi
 despărţat sufletele.

- Ce mai faci altceva? întreabă Anicet.

- Vreau să scriu tratatul acela de etică, de care ţi-am vorbit.

- Interesant. Merge?

- Sunt cam plictisit, nici timp nu am destul. Păi

nu-or' mută....

Tăcură, iar, amândoi. Mă crede beat, gândi Anicet. Crede că am
 băut pentru că să uit drama mea lăuntrică. Ar trebui să-mi explic cum
 stau lucrurile. Unu să deschidă vorba, dar găsi pe celălalt mergând
 cu capul în jos, strângându-şi cartea sub braţ, şi se răzgândi.
 Ce se-i mai spun eu lui? Tot acolo ajungem; tot mine să mă lăzesc
 vreau să-i spun. Parcă eu ştiu ce e în sufletul lui acum?

- Tu cum o duci? întreabă Dragă.

- Tot aşa cum ştii. Strada Grigore Alexandrescu,
 Strada Blesmii şi complicaţiile respective.

- Sunt şi complicaţii?

- Câteodată. (Îi veni sărădă. Se stăfâni, şi continuă,
 calm.) Complicaţii fără importanţă, de altfel. Scap uşor de ele.

- Bravo. Bine că te ţii tare, cel puţin.

Tăcură. Ce s'a întâmplat cu ~~Dr~~ Pavel? Tot dragostea, şi pe el
 şi viaţă să se răzgânde, viaţă să mă convinsă.

- De Teodoru ce mai ştii? întreabă Dragă.

- Azi am aflat şi eu, mi-a spus Vlădeanu. De la seap
 nu aud decât despre drama lui Teodoru. Aveţi un
 talent, voi' aştia, intelectualii, de a crea drama acolo unde
 nu există decât slăbiciune. Coziţi găsit dramatic în gestul
 biatului om?

- Aşa spunem eu. Pe to bord ai ei. Oamenii
 se necăresc să se strică, şi nu reuşesc şi ar trebui executati.
 Uitei şi impotenţi din aştia, nu ne trebuie....

Anicet îl privea mirat și aproape ~~se~~ uitase timbrul vocii lui David, când se sufuria sau se entuziasmează, uitase cântărea lui nea, ochii scâlbăciți prin ochelari, parca ar fi lovit obiectele de ziduri. Cuvintele răsunară, totuși, oarecum gadarnice. Revolta și scârba nu nezeau nici pe ecom pe ~~la~~ bulevardul puțin, murdar, puțin ~~cu~~ în-riștat de vântul diurnității. Tăcurea amândoi murea vreme. Discuția morții pe care o cântărea Teodora nu avea nici un sens. Priveau grupul de maturatari care veneau din spate Cizmeștii către Căminul Victoriei. Anicet începuse să simtă oboseala. Nu se putea săruti la nimic, o completă pedare, nici nu știa cum se pedă.

- Tu câte sunt ai astăzi?

- Trei septembrie, răspuns Dragu, prompt.

- Mai sunt ^{apropie} ~~de~~ zile până la leafă.

- Tu ești plătit la jumătatea lunii?

Făcu semn cu capul. ~~Se~~ Nu mai avea chef să scoată un singur cuvânt. Îl desigură totuși, și era neapărat pe el, și nu era totuși milă. Grăbi pasul ca să se poată despărți mai repede de David. Mersul lui, alături, îl chină, îl enervă. Se opri în fața statuii Brătianu. Altfel nu îl conducea până-acasă, ca să i-l aducă David și să-i aducă dulceața în curte. Și strănuie mâna.

- Mai vino pe la mine, ~~se~~ spus Dragu.

- Mai vin eu.....

Emilian intră în odaie cu bratul întins prin întinerie și se apropie ^{gândindu-se} de masă. ~~De~~ Globul luminează placid odaia tapetată strălucind cu afise de baluri, de Loterii, Expoziții, și fotografii de sculpturi ilustre. Emilian ^{trase transparentele} ~~trase transparente~~ și se miră că ^{se apropiat} ~~se apropiat~~ atât de repede zorii. Apoi își aruncă haina pe pat, fusfletit. Acum, pe dată, până ce nu se năcesc, nu se pierd în memorie. Se așază la masa de lucru, potrivite abat-jourul (dacă ar știuge) dar nu e, încă, destulă lumină) și începe să scrie, fără nici o ezitare, fără nici o pauză. Romanul va fi rusă și

glindele vieții lui, realitatea oricărui tău. Orice altă e liberă-
tă, orice nu izvorăște din senzațiile proaspete, tactile, imediate. Expe-
riențe, măl sau soare, dar numai experiențe. Autenticitate; jurnal
intim, sfădămie după tot și toate. Scrie repede; film carnal și
măniat, revelațiile naștii.

Colindă casă după casă, pentru că Iliș e beat și stăruie în
alegere. Asta-i mea grasă, opune el scripând, e mea grasă, ^{repetă} ~~amănunțit~~
~~Mă înțelegi?...~~ ~~Să clipești din ochi~~ ~~Mă înțelegi?~~ Fata rugură, dar ^{colăș} ~~șor~~ e mai țarc; rugură
nu scripă. Ce putermio, ce real!, exclamă el mental, căstunând scena.
Ce curaj în făranul, asta apăsă intelectual, ce curaj față de viață,
de realitate. Învăluie ^{meu} ~~gămbile~~ ^{gămbile}, ~~scotat~~ filmându-și zarva pe care
o sa stărnă romanul; real, real, fără nici o reticență, așa cum e,
așa cum fice tot. Când va ați toate acestea, când realitatea va
fi cunoscută de toți; Se vor supăra bătrânii, intelectualii, estetii.
Dar e viața lor, în societatea lor u-au născut și ^{au} ~~trăcut~~. Ei n-au
rudeunat nădăi, ei. (Danăli cu mustățile galbene de tutun, mi
și mi de imagini ale dlui Cucu, și Spânca, și ceilalți profesori;
și apoi imaginea tatălui, a tatălui mai ales....) Ei mă rubeam
să via în casa asta infectă, să mă culc pe o tăpă, să-i dau
ei liniștea și bărbăția mea. Cum apoi putea fi ^{pur} ~~obținut~~ în
societatea noastră? Tatăl e alături, pe se masă, și de Cucu;
~~și~~ ~~și~~ imaginea dlui Cucu îl energizează totdeauna, îl ~~și~~ ~~rudeună~~
să găndească violent, obosă, să polemizeze mental cu dascălul; și
l-au împiedecat să rămână singur, putermio, neșător. M-am
câșut în vicin, mi l-ați dat pe gură, pe ues, cu biberonul, cu
parfumele noastre, cu literatura noastră, cu ideea de libertate.
(De Cucu răuște.) M-ați revășat să fice liber. Ascultăți acum
ce fac cu libertatea mea. Pute, nu? Ascultăți mai departe...
și ~~gămbile~~ ^{experiență} ~~infierbântat~~, cu o ~~at~~ ~~chiloadă~~ de prondă icono-
-clastă. Se pleacă mai mult pe umărul stâng, și serie. Ficeare
froză scănuard îl bicește de bucurie. Polemizează cu bătrânii,
cu imaginile estetilor și moralistilor (creiate de el, pedante
și rutunecate, ca să-și poată mai focos revășă furia), legiune
nevășată care îl denunță, îl arată cu degetul, și amenință
(toate gesturile certe și n' fac bine, și îmbată de putere, și
verifică existența sa o forță de care alții se tem, pe care o disprețuiesc și
o urăsc).

Dar el spune tot, amănunțit, cu argotul prostituatelor, cu indiferența lor animală, stălcită. Mă Enillean, eu mă duc cu asta, în orice loc, mă înțelegi?... Râsul lui Ilies, când o bate pe umeri, și cîmpind-o; și cea-laltă, plictisită de așteptări. Tu nu vii?... Refuză iar, fumând; încă n-a descoperit specia rară, bestială, răncedă, pe care o va alege după plecarea lui Ilies, ca să nu riște vreo glumă.

Fetele vin și pleacă, unele deodată la culcare; clienții au ajuns rari. Căteva beau cafele... Sunt real, nu? Sunt prea real. Dar n-am spus, încă, experiența mea, acunșilor. În descurtările umane, moare totuși și privește ~~în~~ ~~flat~~ corărit de plăcere perimă grea de carneală... Fata are o mână aspră, de spălat-o acasă. Și strânge bratul drăgostos, seftuș. Dar nu-i dau țigările, nu sunt prost. Sui de mîi acasă, și toate tururgerile sunt închise, seamă. În camera aste, dragule. Parfum, pudră de var și ligheanul pe masa de toaletă. Patul...

...Radu i-a spus pe drum, deacasă până în cartierul deșăntat, cum stau lucrurile cu femeile, și cum trebuie să injuri cât mai mult, și să te joci cu ea, și să nu-ți fie teamă, căci teama e semn rău, și ea te descoperă pe loc că ești băiat de liceu, și răd toate. Tremură. cu cât înaintează mai adânc în ulița oarbă. Asta e maidanul, spune Radu cu un aer indiferent, de client vechi. Dacă vrei să vii la Domnica, trebuie să trecem maidanul, și apoi prin curtea Bisericii. Asta nu, nu... Nu fii prost, mă țurcă, nu e nici un păcat. Nu e păcat, pentru că nu există Dumnezeu, nu există căci d-l Cucu le-a dovedit că pământul vine din nebuloasă, iar nebuloasa din eter, și omul din maimuță. Ar fi aclamat și ~~pe~~ în același timp, ascultând lecția d-lui Cucu. Nici posturile nu le

mai țin. nici nu mai mă scol dimineața să mă duc la slujbă, nici păcate nu mai am. Nu e Dumnezeu! brava Cucule... Și era furios, năuc, gata să plângă; se rupea ceva, se destrăma ceva, necunoscut, nevăzut. Nu e Dumnezeu, nu e... Și superstițiile le-a ucis una câte una, cetind și cu cât înțelegea mai mult, cu atât se simțea mai matur, mai stăpân, mai liber. Dar, oricum, nu prin curtea bisericii, acum...

De ce, mă țurcă? Ii apucă mâna, răsând. Ar vrea să fugă, să-l bată, să scuie. Dar, la urma urmelor, de ce? Încearcă să-și stăpânească bătaia de pasere a inimii. De ce să-mi fie frică? O namilă de zid, goală și rece, pereți mucegi și icoane de lemn. Ziduri și lemnărie, casa domnului care nu există. De ce să-mi fie frică?... Dă-mi drumul, că vin singur. Bravo, mă țurcă!... Radu se oprește în fața bisericii și aprinde

Singurat

o țigare. Na și tie una. Ghicește că va vomita fumând, dar apucă țigara. Dracu 'n draci cu d-1 Spănea. Inghite fumul și tușește. Ce e cu tine, țurcă?... Nu răspunde. Pornesc amândoi prin întunerec, cu mâinile sub pelerini, tremurând. Și parcă l-ar fi îndemnat cineva să întoarcă grumazul, să o privească încăodată, cum stă mare și pustie și rece în întunerec. Parcă cineva l-ar fi îndemnat, Beznă. Dar la o fereastră zărește un ochiu roșu pâlpâind de somn, candelă în paracliser. Atât. A întors capul și a grăbit pasul. Încă o victorie, încă o superstiție gătită. Bate talpa pe pământul zgrunțos... Nu alerge atât, mă țurcă; e deschis până dimineața..

...Și dacă n'ar fi fost Radu să-l ghiontească, ar fi fugit. O scârbă flămândă, monstruoasă, l-a pătruns văzând cea dintâi fată, în poartă, chemându-i. Și cuvintele acelea, de pe buzele unei femei.. Radu râdea. Fete vesele, mă țurcă. Dragoste și vin și bani în pușculiță, ferice de ele; nu ca noi cu lătimească și trigonometrie... Casa Domniței, unde Radu își aduce toți prietenii virgini, unde a fost și Roșcova, și Pro-

jan și Făt-frumos. Îți place fata, mă? Desigur că-mi place, răspunde el în gând, desigur că ași vrea s'o desbrac, s'o cunosc — dar nu aici. nu aici în văzul tuturor, cu domnul ăla bătrân rezemându-și bărbia în baston, cu plutonierul beat și ovre-iul vânzător de napolitane în ușă... Dar nu spune nimic. Radu explică fetii, la ureche, și ea îl sărută și îl mușcă în salonul aglomerat, apoi îi cere banii. Un pol mai mult, mamă. Cuvântul îl buimăcește, și-i dă bancnotele fără să le numere. Ce noroc, târfă!... Comentariile fetelor nu-l privesc. Își îndreaptă bustul îmbărbătat. O urmează, traversând curtea luminată de felinarul străzii...

În «La Vie Parisienne» a văzut atâtea trupuri goale, și la cinematograful a văzut, și cetind romane și-a închipuit scenele cu o precizie exilirantă. Carnea din cărți îl excita până la viciu. și excitat a fost toată seara, când Radu i-a povestit că fetele se dezbracă în cameră, iar el poate face cu ele tot ce vrea, tot. Și câte n'ar fi făcut. Știa etapele, gesturile, știa mai mult decât toți, pentru că cetise mai mult. Și, sin-

150
32

gur cu fata — care se dezbrăca amuzată de stânjeneala lui, toleranță și maternă — nu găsea nimic în simțuri, nu descoperea nimic privind-i coapsele, nimic, nimic. Palid. Se apropie buimac de pat și o sărută pe gură, încercând să se convingă de senzații, să-și sugereze spasm. Bere, rouge, pudră, parfum, piele caldă, umedă. Mai mult, mai strâns. Ea îl siluește victorios, enervată, insultată — și apoi îl stropește cu apă de colonie, îi șterge plânsul cu o batistă verde, hidoasă; îl pudrează.

Astea au fost de mult. Emilian scrie acum cu furie pornografică — și deasupra lui se pleacă ~~multitudinea~~ de dascăli, de profesori universitari, de autori, de coduri morale, și iarăși dascăli, dascăli — și el îi vede, și îi aude, și o bucurie iconoclastă îi înfrigurează mâna știind că îi va jieni cu revelațiile lui de canal, îi va umili. N'am descris încă patul, patul nostru, zâmbeste el polemizând. Tânăr, douăzeci și doi de ani, își iau licența la toamnă și vă dau dracului pe toți, și apoi public romane. Romanul. ROMANUL. In cartea ~~mi~~ se va afla tot, tot.

imagini

patru

2 arta

2 litera

13

Cum măică-sa îl adormea decuseară ca să n'o deranjeze în lunga ei toaletă; și ea venea dimineata, și el pleca la școală fără s'o vadă. Și tatăl care se credea dispensat de orice pentru că plătea zece mii de lei la colegiu. Și fata din casă care îl tenta. Și colecțiile «La Vie Parisienne», și ceaiurile mătușii Adine unde verișoarele l-au învățat să danseze și dansul care îl turbura. Și cinematografele, și literatura. Nimeni care să-i arate ce să facă în afara lecțiilor, de nicăieri nici un sfat decât cărți, titluri și autori, cărți, mii de cărți. Nici o viață pe care s'o imite în jurul lui, nici o prezență. Iar la școală, d-l Cucu l-a inițiat în darwinism, și d-l Spânea le-a explicat ideea de libertate morală. Libertate! Săr tătăli de răș, dacă n'ar simți inspirația cu duhul și scârțârea bicioșilor nervi.

Se oprește din scris și aprinde o țigare. Nu e literatură, nu e artă. Ei și! Rânjește. D-l Spânea și profesorul de estetică vor scuipa celindul. Rânjetul i se lărgeste și mai mult; fața capătă prodigioasă vul-

Ar răde prostete, numai
bucuria de a batjocosi
fa ~~ta~~ imaginea lui Spânea
(că el apăsă de pe
masa de scris), dar ~~nu~~
sunt bicioși de inspirație.

garitate și joc de impertinență mă-
nie. Dar tocmai ca să-mi bat joc de
literatură, scriu. Iar dacă mă în-
chid, cu atât mai bine pentru vân-
zarea cărții. Iar dacă îmi confiscă
ediția, proces. Iar la proces... Se în-
altă, calm și batjocoritor. Toți prie-
tenii, acolo, în bănci. Pavel cu ume-
rii lui de atlet, și Dav' rozându-și
unghiile, și Leonard cu fuloar roșu
și ceilalți, legiunea lor... Se înaltă
și vorbește, batjocoritor, sarcastic,
cu argotul Crucii de Piatră, așa
cum a învățat dela prostituate și
dela gazetari. Președintele îl chea-
mă la ordine. Asta e ordinea mea,
răspunde. Și ceilalți aplaudă... J'ac-
cuse, j'accuse... Huo! huo!... Fluieră-
turi, jandarmi, învălmășeală. Elea-
zar se repede cu ciomagul lui no-
duros, dar e covârșit. Va fi judecat
și el. Sease luni închisoare, sease
ani, șaisprezece ani. Osândit pen-
trucă am spus adevărul. Bezna din
oală, și lanțurile, și afară e soare,
soare și pasări. Dar eu sunt aici,
subpământ, de luni, de ani, pentru
toată viața, poate... și apoi?

Ah, nu, romanul nu va fi confis-
cat. Cel mult dacă va fi înjurat de
critici, sub cuvânt că nu e litera-
tură. Dar tocmai acesta e meritul
meu, venerabililor, că nu fac litera-
tură. Ați făcut voi deajuns. Geniul
literar și geniul viciului sunt lauri

voștri, recunosc. D-l Cucu... oh, d-l
Cucu nu e vicios, nu poate, e prea
bătrân... Râde, și zvârle țigarea pe
fereastra deschisă.

Fata îl primește a doua oară, de-
astă dată lent, cu filmul obosit, pen-
trucă ~~autorul~~ resimte și regăndește
toate detaliile, toate umbrele și lu-
minile trupului, scriind. Haide, ma-
mă... Dar asta e porcărie, o porno-
grafie! strigă d-l Spănea și profeso-
rul de estetică. De ce nu descrii, a-
tunci, toate mizeriile digestiei și
toate scârnăviile abatorului? Dacă
vrei să fii real, admite că trebuie
să fii complet, adică brută... Rânje-
ște iar, și-i privește pe deasupra
brațului, scriind — adversari nevă-
zuți. Nu, nu atât de departe, d-le
Spănea. Cu mizeriile digestiei m'am
născut, și le pot ignora. Dar mize-
riile prostituției și viciului, mi le-ați
dat voi—și pe ele le spun. Dar nu
eu te-am îndemnat să vizitezi bor-
delurile, se indignează d-l Spănea.
Adevărat, curajul acesta nu-l are
nici unul dintre voi, curajul de a
mERGE până la capătul gândului și
a-i spune pe nume. Dar D-ta m'ai
învățat liberul-arbitru. Ei și? libe-
rul arbitru e o valoare morală...

Emilian se întunecă. Spănea îl
va înfrânge și de data asta... Poa-
te, dar iată că rezultatele liberului
arbitru sunt imorale. Nu, asta n'ar

Cu mânie.

126

122

12

127
123

fi nimic; moral sau imoral, puțin
îmi pasă: au diable cu registrul vo-
stru de valori. Faptul e că teoriile
voastre și practica mea m'au făcut
acum... Ce m'au făcut? Ce m'au fă-
cut? Caută un cuvânt tare, zdrobi-
tor ca o infamie. Dar e peste puțin-
tă să găsească cuvântul. La urma
urmelor, nu e nimic rău cu mine.
Student, tânăr, oarecum bogat, tafa
e liberal, viața îmi place; nu e ni-
mic rău...

Se ridică devastat și năuc. A sfâr-
șit pagina. Fata îi cere încă o țiga-
re. Numai una, mamă... Nom de
Dieu!...

Dar e ceva nelămurit care îl cu-
prinde, îl întunecă, îl atrage, o mă-
nă pe spate; și apoi îl doboară. Nu
cred, poate asta e cauza. Eleazar
crede în Dumnezeu și în icoane și
în popi. El are pentru cine lupta.
Autosugestie sau nu, puțin îmi pa-
să. Dar Eleazar e tare.

Și el intră în bordeluri, și totuși
nu e niciodată abătut. Intotdeauna
gata de gâlceavă, și ciomagul lui e
ciomag real, deși îi e teamă să-i
încearcă asupra lui Pavel. Dar cu
mine e altceva, e altceva. Dacă ași
sfârși odată romanul... Un volum,
zece volume, cine știe. Nu e o carte
cum sunt toate cărțile. Două mii de
pagini scrise până acum, poate și

mai mult, și câte mi-au rămas de
spus...

11 e teamă să recitească manus-
crisul. O lădiță de lemn, sub pat,
primește săptămânal teanc de foi
prinse în ace. Sunt luni de când
se adună, câteodată sute de foi
scrise mărunt, fără nici o despăr-
țire în paragrafe, în capitole. Scrie
tot ce-i trece prin minte — și min-
tea lui nu primește nimic ce nu e
intoxicat de ură, palpitând de sen-
zații. Nimeni nu cunoaște titlul ro-
manului. David îl numește «Mon-
strul», Jean «Zibaldone», un altul,
care a citit pe James Joyce, «Ulys-
ses». Dar toate acestea sunt glume.
Titlul adevărat e obscen; l-a desco-
perit într-o după amiază, iluminat,
și deatunci îl repetă mental decâte
ori se mâniază. Il pronunță cu un
balsam singur în odaia lui, îl strigă
dela fereastră, în noapte. Titlul e for-
mula chimică; sinteza absolută a în-
tregei mulțimi printre care se mișcă,
și vorbește, și gândește. Il vede scris
cu litere uriașe, mari cât casele, de-
asupra metropolei. Il vede pe plat-
fondul Ateneului, printre panouri
și nume glorioase. Prin vitrine, pe
volume cu coperte roșcate. Pe pagi-
na întâi a gazetelor, litere spurca-
te, magnifice în goliciunea lor, cer-
neală grasă siluind hârtia. Dacă nu
va găsi editor, îl va tipări pe chel-

< Ciutariu

tuială proprie, tom după tom, apoi...

Aprinse iar o țigare și începu să se dezbrace cumplit de abătut, cumplit de desgustat de sine, de roman, de viață. Ticăloșia scârnăvă a manuscrisului opulent îl inundă. ~~Prăpăd~~ Prăpăd de simțuri înșelate și de creeri storși de iluzii. Gust amar și marasm neînțeles îi înecă ră entuziasmele. Munca și curajul celor două mii de pagini scrise i se ~~revela~~ revela dintr'odată nuda zădărnice, violență absurdă și intelect insignifiant. Zvârli cămașa pe fotoliul de lângă birou și amuți cu umărul rezemând bărbia, privind în gol. Dacă ași face ceva, dacă cel puțin ași putea face ceva, ca Eleazar, ca Dav, ca Jean Ciutariu. Dar asociațiile sexuale trezite de numele lui Ciutariu, îl scârbiră definitiv. Închise ochii și recită solemn: post coitum anima triste... Prorēții. Tristețea e de mult acolo, așteaptă numai vadul. Și sexul e canalizarea mizeriei, a sentimentului nimicnicii. păcatul și tristețea. Adam a fost un psiholog experimental, asta a fost el. Iar conștiința e limita mizeriilor, a zădărniciilor. Când trupul nu mai poate purta povara, o prezintă acelei funcțiuni nemernice: conștiința. Frumos dar. Mersil...

deodata

134

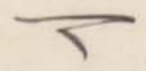
descovering

Arunge țigara în scumieră plină cu grânle ~~românești~~ la pachet
 cu foi de lădiță manuscrisului. Apoi răsare să se dezbrace, ușurat.
 Noul romanticism, generația noastră, părinți și copii; comedia unui tânăr
 care refuză să facă ce-a făcut și tatăl lui. Dar tata a fost în răz-
 boi, a ucis, asta a făcut el. Și mi-o spune de doisperele lui. Au
 căleat individualismul în picioare, democrație și liberul arbitru,
 toată florăria lor de idealuri. Toate s-au dus, toate le-au anulat
 prin război. Ne-au furat opiumul, ne-au ~~dat~~ anulat orice ideal
 pe care îl puteam găsi în cântecul rătăcirii lor. Până vom scrie
 noi alte cântece și vom face alte tonuri, în ce să credem, în
 ce opium? Suntăm oameni cufți, nu putem fără opium....
 Zădărele pantofii sub pat foarte obosit. Dacă ar crede în
 psihologia medicală, m-ar bucura societății-măi neuropat.
 Ar ajunge erou mes, Artzibasheff, Andreiev, etcetera. Dar și
 acest opium al gloriei neurastenice s'a eșuat. E banal și
 învechit, acum, să porzi în neurastenic. Și mi-ai fi greu, căci.

sunt sănătoșii lui. Dacă ar fi cel puțin bolnav, ar avea ceva
de dorit, ar dori înălțătoria. Ar găsi deagata un ideal, în
timp, după cum tata a găsit unul în unitatea națională, în
România Mare, după ce a divorțat de idealul democrației și al
individualismului. Un ideal deagata, neșterit, este un ade-
vărat ideal. La urma urmelor și eleazar a neșterit unul,
și Dan. Noroc, pe idealuri. Tânăr...

Ar trebui să scriu un roman social. Despre cauza pă-
rinților noștri de a muri pentru un ideal și a ajunge
eroi. Eroii. Și au ars totul în prima lor; nici un ideal, acum.
Lupta contra opiumului. Fiecare își face de cap, și ne lasă
și pe noi să ne facem de cap.

Gândurile se opriă brusc. Se uită uluit în odaie, în
jurul lui, cântând să și amintescă ceva. Se revărsaseră
zorii. Lampa ardea palid. Ostinse și truchise fereastră. Treceau
oameni multă festrada, și se trănti în pat, tremurând.

Epistola pătrunzătoare.

